

ОБЩИНА ДУПНИЦА

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА ДУПНИЦА

ЗА ПЕРИОДА 2015 – 2020 ГОДИНА

Приета с решение № 108/24.06.2016 год.
на Общински съвет – Дупница

Дупница, 2015 г.

СЪДЪРЖАНИЕ:

ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ.....	3
ВЪВЕДЕНИЕ.....	4
I. НОРМАТИВНА УРЕДБА.....	5
I.1.Международно законодателство.....	5
I.2. Национално законодателство.....	7
II. АНАЛИЗ НА СРЕДАТА.....	12
III. ПРИРОДО – ГЕОГРАФСКА ХАРАКТЕРИСТИКА.....	14
III.1. Географско положение.....	14
III.2.Релеф.....	15
III.3. Геоложка характеристика.....	15
III.4. Климатични и метеорологични фактори.....	18
III.5. Полезни изкопаеми.....	20
III.6. Съседни общини, кметства и населени места в общината.....	20
IV. КОМПОНЕНТИ И ФАКТОРИ НА ОКОЛНАТА СРЕДА.....	23
IV.1. Въздух.....	23
IV.2. Водни ресурси.....	29
IV.3. Отпадъци.....	35
IV.4. Почвена характеристика на района.....	44
IV.5. Защитени територии и биоразнообразие.....	45
IV.6. Шум.....	50
IV.7. Радиационна обстановка и влияние от нейонизиращи лъчения.....	53

IV.8. Зелени площи на територията на Община Дупница.....	53
V. УПРАВЛЕНСКИ ФАКТОРИ.....	55
V.1. Отговорности и задачи.....	55
V.2. Сътрудничество.....	59
V.3. Информирание на обществеността.....	61
VI. ИКОНОМИЧЕСКО СЪСТОЯНИЕ.....	62
VI.1. Промисленост.....	62
VI.2. Инфраструктура.....	68
VI.3. Влияние върху градското развитие на големи инфраструктурни проекти с регионално и национално значение.....	77
VII. ФИНАНСОВИ ПОКАЗАТЕЛИ.....	81
VII.1. Бюджет.....	81
VII.2. Приходи.....	82
VII.3. Разходи.....	82
VII.4. Такси.....	83
VIII. ДЕМОГРАФСКИ ПОКАЗАТЕЛИ.....	83
VIII.1. Население на общината.....	83
VIII.2. Възрастова структура на населението.....	84
VIII.3. Образователна структура на населението.....	88
VIII.4. Етнически състав на населението.....	88
IX. СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКИ ПОКАЗАТЕЛИ.....	89
IX. 1. Анализ на социално-икономическите показатели.....	89

IX. 2. Средно-годишен доход.....	93
IX. 3. Заетост.....	93
X. АНАЛИЗ НА СИЛНИТЕ И СЛАБИТЕ СТРАНИ, ВЪЗМОЖНОСТИТЕ И ЗАПЛАХИТЕ / S.W.O.T . – АНАЛИЗ /.....	95
XI. ВИЗИЯ ЗА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНАТА.....	98
XII. ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ НА ПРОГРАМАТА.....	100
XII.1. Стратегически цели.....	100
XII.2. Приоритети.....	103
XIII. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ.....	104
XIV. ОРГАНИЗАЦИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМАТА.....	104
XIV.1. Отговорни лица.....	104
XIV.2. Отчетност.....	105
ИЗПОЛЗВАНИ ИЗТОЧНИЦИ.....	106

ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ

- ЗООС – Закон за опазване на околната среда
- РИОСВ – Регионална инспекция по околната среда и водите
- РЗИ – Регионална здравна инспекция
- ОПООС – Общинска програма за опазване на околната среда
- МОСВ – Министерство на околната среда и водите
- ОС – околна среда
- МПС – моторно превозно средство
- КАВ – качество на атмосферния въздух
- ГПСОВ – Градска пречиствателна станция за отпадни води
- БПК – биологична потребност от кислород
- БО – битов отпадък
- СО – строителен отпадък
- ПО – производствен отпадък
- ОО – опасен отпадък
- БрО – биоразградим отпадък
- МРО – масово разпространени отпадъци
- ИУМПС – излязло от употреба моторно превозно средство
- ИУЕЕО – излязло от употреба електрическо и електронно оборудване
- НУБА – негодни за употреба батерии и акумулатори
- ЗЗШОС – Закон за защита от шума в околната среда
- МОН – Министерство на образованието и науката
- ОВОС – Оценка на въздействие върху околната среда
- ЕО – Екологична оценка
- БД – Басейнова дирекция
- НПО – неправителствена организация
- ЕТС – единна транспортна система
- ОПОС – Оперативна програма „Околна среда”
- ЕСС – единна съобщителна система
- РПС – районна пощенска станция

ОПРР – Оперативна програма „Регионално развитие”

НСИ – Национален статистически институт

ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящата общинска програма за опазване на околната среда на територията на Община Дупница е разработена от специалисти на общинската администрация на град Дупница, съгласно чл.79, ал.1 от Закона за опазване на околната среда (ЗООС), в съответствие с указанията на министъра на околната среда и водите за структура и съдържание на общинските програми за опазване на околната среда, и е основен инструмент за реализиране на Националната екологична политика на местно ниво.

При изготвяне на програмата, към основния екип от Общинска администрация, се включиха и експерти от РИОСВ - Перник ; „ВиК” ЕООД – гр.Дупница и РЗИ – гр.Кюстендил, които предоставиха актуална информация, която да послужи за изготвяне на Общинската програма за опазване на околната среда (ОПООС).

Всички данни, постъпили от различни източници, са съгласувани с общинската администрация и коригирани в зависимост от последната актуална информация, достъпна чрез използваните източници.

Общинската програма и планът за действие следва да се считат като отворена система, в която периодично да бъдат отразявани промените произтичащи от промяна на законодателството и приоритетите в региона.

При определяне на приоритетите в настоящия план за различните сектори на околната среда са съблюдавани насоките на съответните национални програми и стратегии, в съответствие с Инструкцията на МОСВ за изработване на ОПООС.

Предвидени са също и мерките, чрез които Община Дупница следва да изпълни задълженията си и реализира правомощията си, делегирани от нормативните актове в областта на околната среда.

Заложените в ОПООС конкретни програмни мерки са предвидени за период от 5 /пет/ години, който е определен в зависимост от съществуващото състояние на общината, изискванията на нормативните актове и периода на планиране на общинското развитие в социалната и икономическата сфера.

Решаването на възникналите екологични проблеми ще се основава на принципите на устойчиво развитие, предотвратяване на замърсяванията, последващо отстраняване на възникналите вреди, прозрачност в процеса на вземане на решения, съхраняване на биоразнообразието и приоритетните местообитания за идните

поколения и търсене на отговорност от замърсяващите околната среда граждани, производители и потребители.

Основната цел на Общинската програма за опазване на околната среда е да се постигне устойчиво решаване на екологичните проблеми в Община Дупница и подобряване на състоянието на околната среда.

Като подцели на Програмата за опазване на околната среда на Община Дупница са изведени:

- Идентифициране и анализиране проблемите в областта на околната среда на територията на общината, като се установи причините и се предложи решения и действия за тяхното преодоляване;
- Открояване на приоритетите в разглежданата област;
- Обединяване усилията на държавните институции, общинските органи, населението, НПО и предприятията на територията на общината в опазването на околната среда;
- Използване на природните дадености на територията на общината за развитие на икономически потенциал и по-специално за развитие на туризма;
- Аргументиране на проекти на общината, които тя ще предложи за финансиране;
- Използване на оптимално ограничените финансови и човешки ресурси като ги съсредоточи за решаване на най-приоритетните проблеми;
- Стимулиране възникването на нова ценностна система, нов подход при опазването на околната среда, ново съвременно мислене на всички формални и неформални структури в общината.

I. НОРМАТИВНА УРЕДБА

I.1.Международно законодателство

- Директива 2002/49/ЕС за оценка и управление на шума в околната среда 32002L0049;
- Директива на Съвета № 92/43/ЕИО за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна;

- Директива 2009/147/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно опазването на дивите птици;
- Директива 2000/60/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2000 година за установяване на рамка за действията на Общността в областта на политиката за водите
- Директива 91/271/ЕЕС относно пречиствателните станции за отпадъчни води от населени места, изменена с Директива 98/15/ЕЕС: [31991L0271](#) [31998L0015](#);
- Директива 91/676/ЕЕС относно защита на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници [31991L0676](#);
- Директива 80/68/ЕЕС за защита на подземните води от замърсяване с опасни вещества, изменена от Директива 91/692/ЕЕС: [31980L0068](#) и [31991L0692](#) и Директива 2006/118/ЕО за опазване на подземните води от замърсяване и влошаване на състоянието им [32006LO118 – BG](#) [32006LO118](#);
- Директива 1999/31/ЕО на Съвета от 26 април 1999 година относно депонирането на отпадъци;
- Директива 94/62/ЕО относно опаковките и отпадъците от опаковки;
- Директива 2000/53/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 18 септември 2000 година относно излезлите от употреба превозни средства;
- Директива 2002/96/ЕО относно отпадъци от електрическо и електронно оборудване (ОЕЕО);
- Директива 2006/66/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 6 септември 2006 година относно батерии и акумулатори и отпадъци от батерии и акумулатори, и за отмяна на Директива 91/157/ЕИО;
- Директива 86/278/ЕИО на Съвета от 12 юни 1986 година за опазване на околната среда, и по-специално на почвата, при използване на утайки от отпадъчни води в земеделието;
- Директива 2008/50/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 21 май 2008 година относно качеството на атмосферния въздух и за по-чист въздух за Европа;
- Директива 2004/107/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 15 Декември 2004 година относно съдържанието на арсен, кадмий, никел и полициклични ароматни въглеводороди в атмосферния въздух;

- Директива 94/63/ЕС за ограничаване на емисиите от ЛОС при съхранение и превоз на бензини между терминали и бензиностанции;
- Директива 1999/32/ЕО на Съвета от 26 април 1999 година относно намаляването на съдържанието на сяра в определени течни горива и за изменение на Директива 93/12/ЕИО

I.2. Национално законодателство

- Закон за защита от шума в околната среда (обн. ДВ, бр. 74 от 13.09.2005 г., в сила от 01.01.2006 г., посл. изм. бр. 98 от 28.11.2014 г., в сила от 28.11.2014 г.);
- Наредба № 6 от 26.06.2006 г. за показателите за шум в околната среда, отчитащи степента на дискомфорт през различните части на денонощието, граничните стойности на показателите за шум в околната среда, методите за оценка на стойностите на показателите за шум и на вредните ефекти от шума върху здравето на населението (обн., ДВ, бр. 58 от 18.07.2006 г.);
- Наредба № 54 от 13.12.2010 г. за дейността на националната система за мониторинг на шума в околната среда и за изискванията за провеждане на собствен мониторинг и предоставяне на информация от промишлените източници на шум в околната среда (обн., ДВ, бр. 3 от 11.01.2011 г., в сила от 12.02.2011 г.);
- Наредба за изискванията към разработването и съдържанието на стратегическите карти за шум и към плановете за действие (обн. ДВ, бр.70 от 29.08.2006 г.).
- Закон за биологичното разнообразие (ДВ, бр.77 от 09.08.2002 г., посл. изм. ДВ, бр. 66 от 26.07.2013 г., в сила от 26.07.2013 г.);
- Закон за лечебните растения (ДВ, бр. 29 от 07.04.2000 г., посл. изм., ДВ, бр. 28 от 05.04.2011 г.);
- Закон за защитените територии (обн. ДВ, бр.133 от 11.11.1998 г., посл. изм. ДВ, бр.66 от 26.07.2013 г., в сила от 26.07.2013 г.);
- Закон за лова и опазване на дивеча (обн. ДВ, бр. 78 от 26.09.2000 г., посл. изм. ДВ, бр. 77 от 04 Октомври 2011 г.);
- Закон за рибарството и аквакултурите (обн. ДВ, бр. 41 / 24.04.2001 г., посл. изм. ДВ, бр. 19 от 8.03.2011 г.);

- Наредба за разработване на планове за управление на защитени територии (Приета с ПМС № 7 от 8.02.2000 г., обн., ДВ, бр. 13 от 15.02.2000г., изм. и доп. ДВ, бр. 55 от 20.07.2012 г., в сила от 20.07.2012 г.);
- Наредба за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони (приета с ПМС № 201 от 31.08.2007 г., обн. ДВ, бр. 73 от 11.09.2007 г., посл. изм. бр. 94 от 30.11.2012г., в сила от 30 .11.2012 г.);
- Наредба № 4 от 8.07.2003 г. за условията и реда за издаване на разрешителни за въвеждане на неместни или повторно въвеждане на местни животински и растителни видове в природата (обн., ДВ. бр. 65 от 22.07.2003 г.);
- Наредба № 5 от 1.08.2003 г. за условията и реда за разработване на планове за действие за растителни и животински видове (обн., ДВ. бр. 73 от 19.08.2003 г.);
- Закон за водите (обн., ДВ, бр. 67 от 27.07.1999 г., посл. изм. и доп., бр. 17 от 6.03.2015 г., в сила от 6.03.2015 г.)
- Наредба № 1 от 10.10.2007 г. за проучване, ползване и опазване на подземните води (ДВ. бр.87 от 30.10.2007 г., посл. изм., бр. 28 от 19.03.2013 г.);
- Наредба № 1 от 11.04.2011 г. за мониторинг на водите (обн., ДВ, бр. 34 от 29.04.2011 г., посл. изм. и доп., бр. 60 от 22.07.2014 г.);
- Наредба № 2 от 8.06.2011 г. за издаване на разрешителни за заустване на отпадъчни води във водни обекти и определяне на индивидуалните емисионни ограничения на точкови източници на замърсяване (обн., ДВ, бр. 47 от 21.06.2011 г., в сила от 21.06.2011 г., изм., бр. 14 от 17.02.2012 г., доп., бр. 44 от 17.05.2013 г.);
- Наредба № 2 от 13.09.2007 г. за опазване на водите от замърсяване с нитрати от земезелски източници (Обн. ДВ. бр.27 от 11.03.2008 г., в сила от 11.03.2008 г., изм. и доп., бр. 97 от 9.12.2011 г.);
- Наредба № 6 от 9.11.2000 г. за емисионни норми за допустимо съдържание на вредни и опасни вещества в отпадъчните води, зауствани във водни обекти (ДВ, бр. 97 от 28.11.2000 г., изм и доп., бр. 24 от 23.03.2004 г., в сила от 23.03.2004 г.);
- Наредба № 7 от 14.11.2000 г. за условията и реда за заустване на производствени отпадъчни води в канализационните системи на населените места (обн. ДВ, бр. 98 от 1.12.2000 г.);

- Наредба № 9 от 16.03.2001 г. за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели (ДВ, бр. 30 от 28.03.2001 г., посл. изм., бр. 15 от 21.02.2012 г., в сила от 21.02.2012 г.);
- Наредба № 12 от 18.06.2002 г. за качествените изисквания към повърхностни води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване (обн., ДВ, бр. 63 от 28.06.2002 г., изм., бр. 15 от 21.02.2012 г., в сила от 21.02.2012 г.);
- Наредба № Н-4 от 14.09.2012 г. за характеризиране на повърхностните води (ДВ, бр. 22 от 5.03.2013 г., изм и доп., бр. 79 от 23.09.2014 г., в сила от 23.09.2014 г.);
- Наредба за стандарти за качество на околната среда за приоритетни вещества и някои други замърсители (обн., ДВ, бр. 88 от 9.11.2010 г., в сила от 9.11.2010 г., изм., бр. 88 от 8.10.2013 г., в сила от 8.10.2013 г.);
- Наредба за реда и начина за оползотворяване на утайки от пречистването на отпадъчни води чрез употребата им в земеделието (ПМС № 339 от 14.12.2004г., обн. ДВ, бр. 112 от 23.12.2004г., изм и доп., бр. 29 от 8.04.2011 г.).
- Закон за управление на отпадъците (обн. ДВ, бр. 53/13.07.2012 г., в сила от 13.07.2012 г., посл. изм. с Решение № 11 от 10.07.2014 г. на КС на РБ – бр. 61 от 25.07.2014 г.):
- Наредба № 7 от 19.12.2013 г. за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци (обн., ДВ, бр. 111 от 27.12.2013 г.)
- Наредба за разделно събиране на биоотпадъците, приета с ПМС № 275 от 06.12.2013 г. (Обн. ДВ, бр. 107 от 13.12.2013 г.)
- Наредба за третиране на биоотпадъците, приета с ПМС № 235 от 15.10.2013 г. (Обн. ДВ, бр. 92 от 22.10.2013 г.)
- Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали (приета с ПМС 277 от 5.11.2012 г., обн., ДВ, бр. 89 от 13.11.2012 г., в сила от 13.11.2012 г.)
- Наредба за изискванията за третиране и транспортиране на производствени и опасни отпадъци (приета с ПМС № 53 от 1999 г., обн. ДВ, бр. 29 от 30.03.1999 г.)
- Наредба за опаковките и отпадъците от опаковки (обн., ДВ, бр. 85/06.11.2012 г., изм. и доп., бр. 76/30.08.2013 г., в сила от 30.08.2013 г.)

- Наредба № 3 за изискванията към инсталации, произвеждащи титанов диоксид (обн. ДВ, бр. 49/04.06.2013 г., в сила от 4.06.2013 г.)
- Наредба № 2 от 23.07.2014 г. за класификация на отпадъците (обн., ДВ, бр. 66 от 8.08.2014 г.)
- Наредба № 4 за условията и изискванията за изграждането и експлоатацията на инсталации за изгаряне и инсталации за съвместно изгаряне на отпадъци (обн. ДВ, бр. 36 от 16.04.2013 г., в сила от 20.04.2013 г.)
- Наредба № 7 за изискванията, на които трябва да отговарят площадките за разполагане на съоръжения за третиране на отпадъци (обн., ДВ, бр. 81 от 17.09.2004 г.)
- Наредба № 6 за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци (обн., ДВ, бр. 80 от 13.09.2013 г., в сила от 13.09.2013 г.)
- Наредба № 1 от 04 юни 2014 г. за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри (обн., ДВ, бр. 51 от 20.06.2014 г.)
- Наредба за излезлите от употреба моторни превозни средства (Приета с ПМС № 11 от 15.01.2013 г., обн., ДВ, бр. 7 от 25.01.2013 г., в сила от 25.01.2013 г., изм. и доп., бр. 95 от 1.11.2013 г., в сила от 1.11.2013 г.)
- Наредба за реда и начина за оползотворяване на утайки от пречистването на отпадъчни води чрез употребата им в земеделието (Приета с ПМС № 339 от 14.12.2004 г., обн., ДВ, бр. 112 от 23.12.2004 г., посл. изм. ДВ, бр.29 8.04.2011г.).
- Наредба за батерии и акумулатори и за негодни за употреба батерии и акумулатори (приета с ПМС № 351 от 27.12.2012 г., обн. ДВ. бр.2 от 08.01.2013 г., в сила от 8.01.2013 г., посл. изм. и доп. бр.51 от 11.06.2013 г., в сила от 11.06.2013 г.)
- Наредба за отработените масла и отпадъчните нефтопродукти (приета с ПМС № 352 от 27.12.2012 г., обн. ДВ. бр.2 от 08.01.2013 г., в сила от 8.01.2013 г.)
- Наредба № 3 от 05.08.2014 г. за изискванията за реда и начина за инвентаризация на оборудване, съдържащо полихлорирани бифенили, маркирането и почистването му, както и за третирането и транспортирането на отпадъци, съдържащи полихлорирани бифенили (обн., ДВ, бр.70 от 22.08.2014 г.)

- Наредба за излязлото от употреба електрическо и електронно оборудване (приета с ПМС № 256 от 13.11.2013 г., обн. ДВ, бр. 100 от 19.11.2013 г., в сила от 01.01.2014 г.)
- Наредба за определяне на реда и размера за заплащане на продуктова такса за продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци (приета с ПМС № 120 от 30.05.2008 г., обн., ДВ, бр. 53 от 10.06.2008 г., посл. изм., бр. 100 от 19.11.2013 г., в сила от 1.01.2014 г.)
- Наредба за изискванията за третиране на излезли от употреба гуми (Приета с ПМС № 221 от 14.09.2012 г., обн. ДВ, бр.73 от 25.09.2012 г., в сила от 25.09.2012 г.)
- Закон за чистотата на атмосферния въздух (Обн., ДВ, бр. 45 от 28.05.1996 г., в сила от 29.06.1996 г., посл. изм., бр.14 от 20.02.2015 г.):
 - Наредба № 1 от 27.06.2005 г. за норми за допустими емисии на вредни вещества (замърсители), изпускани в атмосферата от обекти и дейности с неподвижни източници на емисии (обн., ДВ, бр. 64 от 5.08.2005 г., в сила от 6.08.2006 г.);
 - Наредба № 6 от 26.03.1999 г. за реда и начина за измерване на емисиите от вредни вещества, изпускани в атмосферния въздух от обекти с неподвижни източници (обн., ДВ, бр. 31 от 6.04.1999 г., посл. изм., бр. 102 от 21.12.2012 г., в сила от 21.12.2012 г.);
 - Наредба № 7 за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух (ДВ бр. 45/1999 г., в сила от 1.01.2000 г.);
 - Наредба № 7 от 21 октомври 2003 г. за норми за допустими емисии на летливи органични съединения, изпускани в околната среда, главно в атмосферния въздух в резултат на употребата на разтворители в определени инсталации (Загл. изм. - ДВ, бр. 40 от 2010 г., в сила от 28.05.2010 г.) (обн., ДВ, бр. 96 от 31.10.2003 г., в сила от 1.01.2004 г., посл. изм. бр. 24 от 12.03.2013 г., в сила от 12.03.2013 г.)
 - Наредба № 11 от 14 Май 2007 г. за норми за арсен, кадмий, никел и полициклични ароматни въглеводороди в атмосферния въздух (обн. ДВ, бр.42 от 29.05.2007г.);
 - Наредба № 12 от 15.07.2010 г. за норми за серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, олово, бензен, въглероден оксид и озон в атмосферния въздух (обн. ДВ, бр.58 от 30.07.2010 г., в сила от 30.07.2010 г.);

- Наредба №16 от 12.08.1999 г. за ограничаване на емисиите от летливи органични съединения при съхранение, товарене или разтоварване и превоз на бензини (посл изм., бр.14 от 18.02.2014 г., в сила от 18.02.2014 г.);
- Наредба за ограничаване емисиите на летливи органични съединения при употребата на органични разтворители в определени бои, лакове и авторепаратурни продукти (приета с ПМС № 40 от 23.02.2007 г., обн. ДВ, бр. 20 от 6.03.2007 г., посл. изм. бр. 55 от 20.07.2012 г.).
- ЗАКОН за почвите (Обн. ДВ. бр.89 от 6 Ноември 2007г.):
 - ЗАКОН за опазване на земеделските земи (обн. ДВ, бр. 35 от 24.04.1996 г., изм., ДВ, бр. 39 от 20.05.2011 г.);
 - ЗАКОН за защита на растенията, (обн., ДВ, бр. 91 от 10.10.1997 г., изм. и доп., бр. 28 от 5.04.2011 г.); Обн. ДВ. бр.61 от 25 Юли 2014г., изм. ДВ. бр.12 от 13 Февруари 2015г.
 - Наредба № 3 от 1 август 2008 г. за нормите за допустимо съдържание на вредни вещества в почвите (обн. ДВ. бр.71 от 12 Август 2008 г.);
 - Наредба № 4 от 12 януари 2009 г. за мониторинг на почвите (обн. ДВ. бр.19 от 13 Март 2009 г.);
 - Наредба № 26 от 2.10.1996 г. за рекултивация на нарушени терени, подобряване на слабопродуктивни земи, отнемане и оползотворяване на хумусния пласт, (обн. ДВ, бр. 89 от 22.10.1996 г., изм. и доп. – бр. 30 от 22.03.2002 г.);
 - Наредба № 36 от 18.08.2004 г. за условията и реда за биологично изпитване, регистрация, използване и контрол на торове, подобрители на почвата, биологично активни вещества и хранителни субстрати (обн., ДВ, бр. 87 от 5.10.2004 г., в сила от 6.01.2005г.);
 - Наредба за инвентаризацията и проучванията на площи със замърсена почва, необходимите възстановителни мерки, както и поддържането на реализираните възстановителни мероприятия (обн., ДВ, бр. 15/16.02.2007 г., в сила от 17.08.2007 г.);
 - Наредба за реда и начина за инвентаризация, проучвания, извършване и поддържане на необходимите възстановителни мероприятия на площи с увредени почви (обн. ДВ. бр.62 от 4 Август 2009 г.)

II. АНАЛИЗ НА СРЕДАТА

Информацията за община Дупница, която е анализирана при изготвянето на програмата е свързана с данните по определени фактори.

Анализът определя съществуващото състояние на факторите, които имат значение за разработването и изпълнението на програмата.

Цели на анализа:

- Да бъдат предоставени актуални данни и информация за отделните фактори;
- Да се даде добра формулировка на тенденциите по фактори;
- Да бъдат определени основните проблеми по факторите на ОС и причините, които ги обуславят;
- Да се даде количествена и качествена оценка на процесите, явленията и тенденциите през последните години, които до голяма степен обуславят бъдещето развитие;
- Да бъдат преценени всички възможности на наличния потенциал за социално-икономическо развитие и опазване на околната среда.

Фактори на средата подложени на анализ и оценка:

1. *Общи данни:*
 - Природо-географски фактори;
 - Териториално административни;
2. *Данни и информация отнасящи се до околната среда:*
 - Въздух;
 - Води;
 - Отпадъци;
 - Почви;
 - Защитени територии и биоразнообразие;
 - Шум;
 - Радиационна обстановка и влияние на нейонизиращи лъчения;
 - Зелени площи в населените места.
3. *Управленски фактори.*
4. *Икономически фактори.*
5. *Финансови фактори.*

6. Демографски фактори.
7. Социално-икономически фактори.

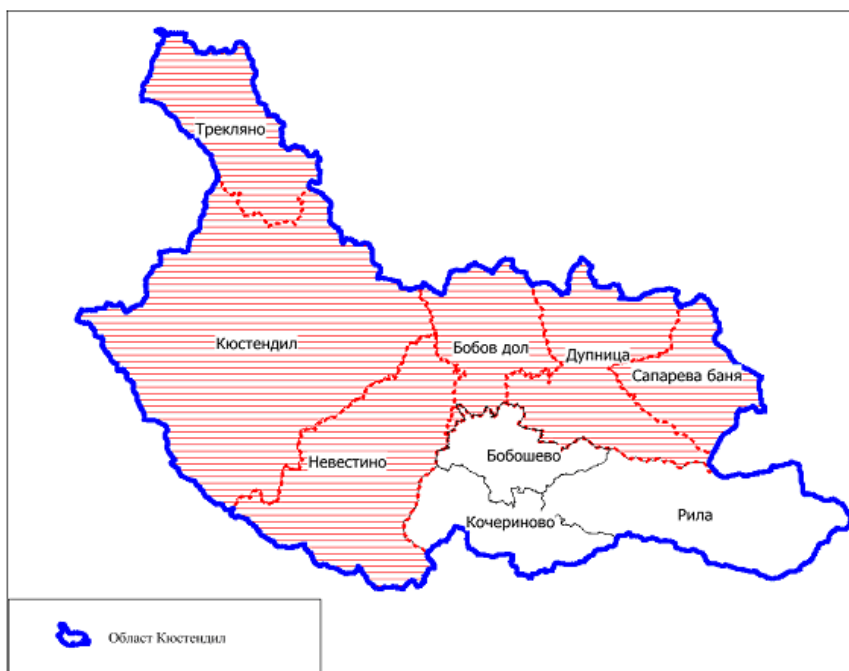
Очаквани резултати от анализа:

- Създаване на необходимата актуална база от данни за съществуващото положение, подкрепена с количествена и качествена оценка за параметрите на изследваните общински системи;
- Формулиране на наблюдаваните тенденции в развитието на общината и съпоставянето им с тези в други общини и общо за страната;
- Изводи за причинно-следствените връзки при съществуващите проблеми и формулиране на вариантни възможности за тяхното преодоляване.

III. ПРИРОДО – ГЕОГРАФСКА ХАРАКТЕРИСТИКА

III.1. Географско положение

Град Дупница е разположен в Югозападна България, по поречието на река Джерман, в северното подножие на Рила. Намира се на 68 км южно от София и на 39 км източно от Кюстендил. Според административно-териториалното деление, град Дупница е разположен в Община Дупница, Област Кюстендил.

Фиг.1. Карто-схема на Община Дупница и съседните ѝ общини

Територията на община Дупница се равнява на 359 км² или 0,32 % от територията на Република България. На юг и изток релефът има планински и полупланински характер. Теренът е прорязан от множество реки и дерета, които образуват поройни конуси. На север и запад склоновете имат стъпаловиден характер.

Селищата в Общината са разположени в Дупнишката котловина, оформена от западните склонове на Рила и южните склонове на Верила. Тук се пресичат пътищата на Солун за София и от Адриатика за Истанбул.

В близост до границите на града са разположени селата: Яхиново (северно от града), Самораново (източно), Бистрица (югоизточно), Джерман (югозападно) и Баланово (югозападно).

III.2. Релеф

Цялата община има планински и полупланински релеф. На югоизток се издига северозападния дял на Рила планина, на североизток – Верила планина и на запад – Конявската планина. В зависимост от релефа ниската част на покрайнината се разделя на три части :

- Горно Дупнишко поле – обхваща североизточната част на общината;
- Разметаница – западната част на общината, оградена с Конявска и Поглед планина;
- Долно Дупнишко поле – заема югозападната част на общината, която се разширява по р.Струма и долините и притоци на р.Джерман и Рилска река.

Средната надморска височина е около 530-540 м/н/в (на цялата община 946,3 м средна н/в).

III.3. Геоложка характеристика

В района на гр. Дупница на повърхността се разкриват литоложки разновидности с възраст палеозой, палеоген и кватернер.

- Палеозой – Струмска диоритова формация

В Струмската диоритова формация са обединени разнообразни скали с габродиоритов и плагиогранитов състав, разкриващи се по долината на р. Струма. Скалите от Струмската диоритова формация се разкриват северно от гр. Дупница.

- Палеоген

Пъстра подвъглищна задруга

Пъстрата подвъглищна задруга е изградена от полимиктови конгломерати и пясъчници с прослойки от аргилити. Често има пъстроцветен характер (сивозелени до червеновиолетови тонове). Дебелината на задругата е 150-200 м.

Въгленосна задруга

Въгленосната задруга се разполага съгласно и с преход върху пъстрата подвъглищна задруга. Въглищата оформят няколко въглищни пласта (2-3 пласта с дебелина до 50 см). Дебелината на разкритата част на въгленосната задруга не надминава 100 м.

Задруга на тънкослойните аргилити

Задругата на тънкослойните аргилити прехождат постепенно от въгленосната задруга с изчезването на въглищните пластовете и прехода на въглищните аргилити в слабо битуминозни „хартиени“ аргилити. В сред тях се наблюдават и тънки прослойки от пясъчници. Дебелината на задругата достига 300 м.

- Кватернер

Делувиално-пролувиални образувания са изградени от брекчи до брекчоконгломерати, разполагащи се върху неогенските седименти с неравна, размивна граница. Дебелината им е значителна (до 150 м) до оградните склонове, като с отдалечаването от тях постепенно намалява. Образувани са по делувиално-пролувиален път, вследствие бързото издигане след неогена.

Ледниковите образувания имат голямо площно разпространение (до 14 км²) по долината на р. Джерман. Изградени са от несортирани заоблени, полузаоблени чакъли, валуни и блокове, съставът на които зависи от подхранващата провинция. Дебелината на ледниковите образувания варира от 20 до 100 м. Генетично свързани с тях са речно-ледниковите образувания. Това са преотложени морени, най-често засебени като наносни конуси. Съставът им е аналогичен на ледниковите.

Алувиалните образувания от надзаливните тераси са изградени от чакъли и валуни с пясъчлив запълнител, а от заливните тераси на р. Джерман и нейните притоци – от пясъци и чакъли, с коса и хоризонтална слоистост. Дебелината им достига до 12 м.

В подножието на долинните склонове, наносните конуси са изградени от ръбести до полуръбести късове с диаметър до 0,5 м.

В тектонско отношение районът представлява грабен, запълнен от палеогенски, плиоценски и кватернерни обложки. Скалната покривка на територията на Община

Дупница се характеризира с високо кристални гнайси и амфиболити с палеозойска възраст. Свлачища се срещат по долния бряг на р. Джерман.

В сеизмично отношение територията попада в сеизмична зона VII, VIII и IX степен за периода на сътресимост съответно за 100, 250 и 1000 години (според сеизмичното райониране на България от 1997г.).

Ландшафт

Според физикогеографската регионализация на България (Ст. Велев и кол.) гр. Дупница попада в Среднострумска област, Кюстендилско-Благоевградска подобласт.

Крайщенската област на изток чрез долината на река Марица опира до Горнотракийската низина, а на запад завършва с държавната граница със Сърбия. В Крайщенската област централно значение заема долината на река Струма и поречието и се редува от север към юг от котловинни, долини и дълбоки проломи.

Тази физикогеографска област обхваща редицата от котловинни понижения със субмеридионално направление и разделящите ги напречни прагове по Струмската разломна зона. От север на юг се редуват котловините: Кюстендилска и Дупнишка – на границата с Краище, и Благоевградска, Симитлийска, Брежанска, Санданско-Петричка – по р. Струма, както и напречните прагове между тях – Лисец, Разметаниза, Кочериновски (Белополянски), Орановски, Кресненски. Височината на котловинното дъно на Дупнишка е 500 м. Редицата от котловинни понижения като цяло има характер на морфоложки коридор, затворен между високи и средно високи планини с добре очертани линейни оградни склонове, завършващи с рязък преход към котловинните дъна. Това е причина в тях и особено в периферните им части към планинските подножия да се отложат мощни, податливи на ерозия и денудация младо палеогенски и неоген-кватернерни отложения. В тях. р. Струма и притоците ѝ са образували система от речни тераси, а склоновете водни потоци – гъста ровинна мрежа, като стойностите на хоризонталното разчленение на релефа достигат до 2, 5 - 3, 0 км/км².

През последните десетилетия в поречието на р. Джерман от гр. Сапарева баня до гр. Дупница, включително и в руслото ѝ, както и в целия водосборен басейн, са извършени дейности, довели до нарушаване на екологичното равновесие – прехвърляне на води в други водосборни басейни, каптиране на големи количества повърхностни и подземни води за промишлени и питейно-битови водоснабдявания, водоземания за напояване, изгребване на огромни количества инертни материали и понижаване на

руслото на реката с 5-8 м, обезлесяване на крайречни и други площи, изхвърляне по бреговете и в руслото на големи количества строителни, а на места и битови отпадъци. Тези дейности са причинили нарушаване на режима и баланса на подземните и повърхностни води и на твърдия отток в участъка от поречието в Горно Дупнишко поле. В тази връзка е подготвен проект “Възстановяване на екологичното равновесие и устойчиво развитие на речни ландшафти в трансграничния регион /р. Джерман – Дупница - Сапарева баня/ в партньорство с община Старо Нагоричане, регистриран по програма за ТГС с Р Македония.

III.4. Климатични и метеорологични фактори

В климатично отношение Дупнишката котловина попада в Южнобългарската котловинна подобласт на Преходноконтиненталната климатична област. По долините на р. Джерман и р. Струма достигат топли въздушни маси. Средната годишна температура е 11,8°C . Зимата е къса и сравнително мека – средна януарска температура (- 0,4°C) и януарски минимум (- 14,0°C). Лятото е топло – юлска температура (21,1°C) и средно юлски максимум (33,5°C).

Таблица 1. Средна температура и количество валежи

Станция													Дупница					
Период от годината													Януари - декември					
Средна температура (норма)													10.6 °C					
Количество на валежите (норма)													627 l/m ²					
Станция, н.м.в.	Елем.	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	З	П	Л	Е	год.
Λ Дупница 518	ср. тем. =>	-0.9	1.3	4.7	10.6	15.3	18.8	21.0	20.5	16.7	11.4	6.5	1.5	0.6	10.2	20.1	11.5	10.6
	ср. макс. т. =>	3.1	6.2	10.5	16.7	21.5	24.9	27.6	27.8	24.1	18.1	11.3	5.3	4.9	16.2	26.8	17.8	16.4
	ср. мин. Т. =>	-5.1	-3.3	-0.4	4.7	8.9	12.3	13.5	12.6	9.3	4.9	1.9	-2.3	-3.6	4.4	12.8	5.4	4.8
	кол. вал. =>	45	38	37	61	69	79	52	40	38	56	61	51	134	167	171	155	627

Средно годишната относителна влажност на въздуха е 70%, като е максимална през зимния сезон (средно 80%) и е минимална през летния сезон (средно 60%). Наблюдава се вторичен минимум през април и вторичен максимум през май. Средно годишния дефицит на влажност е 4,9 Мб. Минимумът е през зимните месеци (средно 1,3 Мб), а максимумът е през месец август – 10,5Мб.

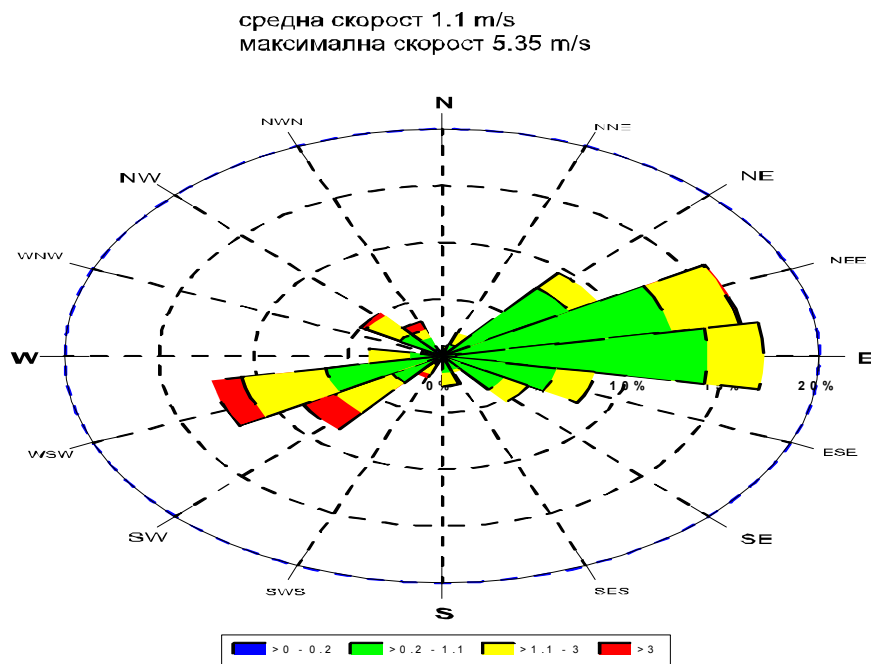
Таблица 2. Средна месечна и годишна относителна влажност (в %)

Месец	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Средна годишна стойност
Средна стойност в %	80	77	71	63	66	64	60	59	61	71	79	81	70

Измереното атмосферно налягане в период от 12 месеца достига стойности от 955 до 995 mbar (hPa). По-високи стойности (995 hPa, 990 hPa до 985 hPa) са наблюдавани през зимните месеци. Средни стойности (между 977 hPa до 965 hPa) се отчитат през пролетните и есенни месеци, докато ниски стойности (около 960 hPa и надолу) са постигнати през летните месеци юли и август.

Валежите се отчитат през пролетните месеци. Средното сумарно количество валежи през пролетта е 167 л/м². През този период реките бележат пълноводие и заради снежното подхранване. През есенните месеци валежите са продължителни, понякога са с летен характер и са поройни. Те оказват влияние върху високия процент относителна влажност. Сумарното количество на валежите е 155 л/м². Валежите през зимата са най-малки като количество и интензитет — 379 л/м², но най-много като честота на случване. Средната продължителност на снеговалежа е около 100 дни (от края на ноември до средата на м.март). Месец декември се характеризира с чести и продължителни мъгли. Лятото е най-валежният сезон като сумарното количество валеж е 171 л/м².

При извършени 2 491 измервания на скоростта и посоката на вятъра в продължение на 12 месечен период през 22°30' на 16 сектора, се отчита че преобладаващата посока на вятъра е от изток (E) или североизток (NEE, NE), като това е валидно за 55% от периода.

Фиг. 2. Годишна роза на ветровете

III.5. Полезни изкопаеми

Община Дупница е бедна на минерални суровини. В ограничени количества са застъпени: пясъци и чакъли за бетон (с. Крайници), глини за тухли (с. Яхиново) и долмити, като огнеупорна суровина (с. Делян).

III.6. Съседни общини, кметства и населени места в общината

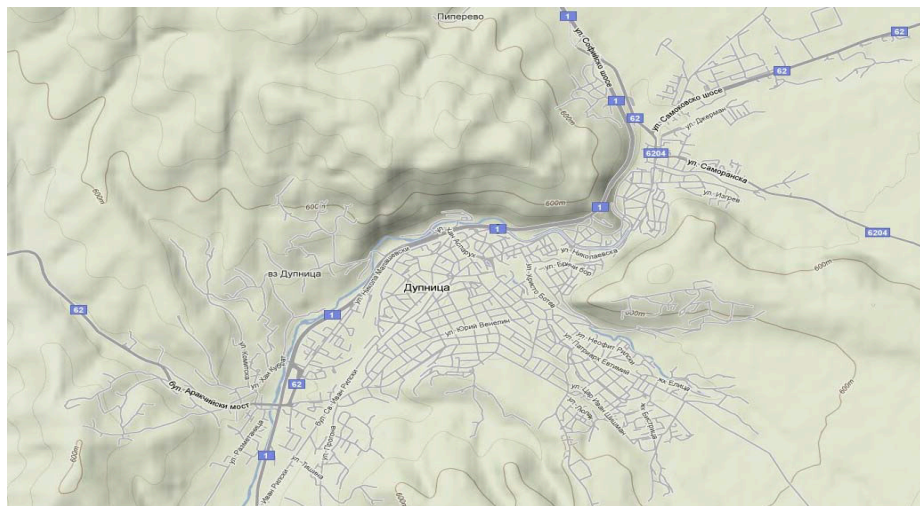
Община Дупница граничи с общините Бобов дол, Кюстендил, Бобошево, Сапарева баня.

От геостратегическа гледна точка с най- голямо значение е път I-1 (E-79), който се явява основната интеграционна ос на Югозападния район. Дупница е и място, където се формира стратегическата връзка между пътищата от Солун за София и от Адриатика за Истанбул. Тези транспортни артерии имат и съществено локално и регионално значение, тъй като осигуряват жизненоважните връзки на града с останалите центрове в Югозападния район. Община Дупница има 17 населени места (един град и 16 села).

Град Дупница

Площта на землището на града е 32838,116 дка от общата територията на общината. По големина землището е на първо място в общината. Селскостопанският фонд е 49482 дка от територията на общината, горският фонд – общинска собственост е 1653 дка. Фонд населени места е 6462,671 дка, водните площи са 68,712 дка, а териториите за транспорт и инфраструктура са 361,168 дка.

Вземайки предвид географското, административното и икономическото значение на гр. Дупница може да се направи извода, че градът се явява естествения вторичен опорен център на територията на Кюстендилска област, който следва да внася необходимия баланс в развитието на източната част на областта. С оглед на географското местоположение и спецификата на селищната мрежа град Дупница се явява първичен обслужващ център в източната част на Кюстендилска област.

Фиг. 3. Релефна карта на гр. Дупница

Кметства на територията на община Дупница:

1. Село Баланово

Селото е споменато за първи път в края на XIV век в Рилската грамота на Цар Иван Шишман от 1378 г. тогавашното му име е Абланово. Заедно с много други селища от района то е подарено от българския владетел на Рилския манастир с цялото население и земи. Площта на селото е 14339,278 дка., надморска височина 541м и население 343 жители.

2. Село Бистрица

Селото се намира в планински район, в планината над него се намира красив водопад. От там тръгва известен планински маршрут – през хижа Иван Вазов за

Рилския манастир. Площта на селото е 58857,088 дка, с надморска височина 700м и население 1635 жители.

3. Село Блатино

Първите писмени сведения за селото са от средата на XVIII век. Първоначално то е известно с името Мало Яхиново. По-късно е наречено Гьол чифлик, заради съществуващия турски чифлик и наличие в землището му на гьолове - малки почти пресъхващи през лятото езера, образувани от подпочвени и дъждовни води. Площта на селото е 6548,129 дка, с надморска височина 568 м и население 136 жители.

4. Село Грамаде

Селото се намира в планински район. През територията му тече река Варница. Площта на селото е 6653,477 дка и 27 брой жители.

5. Село Делян

Селото се намира в планински район, площта му е 12483,366 дка и 55 броя жители.

6. Село Джерман

Селото се намира в планински район на 2 км от гр. Дупница по пътя за Благоевград. През него минава река Джерман, която се влива в река Струма. Площта на селото е 15358,414 дка с надморска височина 574 м и население 1345 жители.

7. Село Дяково

Селото се намира в планински район, площта му е 24752,298 дка и население 234 жители.

8. Село Крайни дол

Селото се намира в планински район с надморска височина 585м, площта му е 3327,988 дка и население 34 жители.

9. Село Крайници

Селото се намира в планински район в подножието на планините Рила и Верила, на около 10 км от гр.Дупница. Крайници е най-голямото по площ село на територията на общината. На територията му е имало римски и тракийски селища, за което свидетелстват множеството могили и предмети намерени в околността. Повечето от могилите са разровени от иманиарски набези. Площта на селото е 42216,073 дка, надморска височина 599м и 1895 броя жители.

10. Село Кременик

Селото се намира в планински район. В източния край на селото започва един от ръкавите на язовир Дяково. Площта на Кременик е 7522,080 дка, надморската му височина е 720 м, а броят жители 37.

11. Село Палатово

Селото се намира на 10 км от Дупница по посока на пътя за Кюстендил. Името на Палатово се свързва с лятната резиденция на самуиловия брат Арон. Палатово е било населено още от римско време, за това свидетелстват архиеологически находки, незапазени до сега. Малкото но китно село е разположено в полите на „Мирчов дол” по поречието на две рекички. Площта му е 10986,740 дка, надморска височина 636м и население 114 броя жители.

12. Село Пиперево

Площта на селото е 2829,829 дка, надморска височина 537м и 186 броя жители.

13. Село Самораново

Самораново е едно от най-големите села на територията на община Дупница с население 1733 души, то е изходен пункт към хижа „Отовица” и към Седемте рилски езера през връх Кабул. В селото се намира една от най-старите черкви в Дупнишка околия – храм „Св. Георги” , построен през 1848 г. Площта на селото е 28843,737 дка, а надморската му височина е 754 м.

14. Село Тополница

Площта на Тополница е 19367,192 дка и 104 брой жители.

15. Село Червен брег

Намира се на пет километра източно от гр.Дупница между планините Верила и Рила. Възникнало е като крайпътна станция на пътя свързващ Драч, Скопие, Велбъжд, Германея, Самоков, Филипополис и Цариград. Тук се е пресичал с друг не помаловажен път свързващ Средец, поречието на р.Струма и Бяло море. Площта на селото е 29637,005 дка., надморската височина 558 м, а населението 1154 броя жители.

16. Село Яхиново

Селото се намира на 2 км от град Дупница между планините Верила и Рила, по поречието на р. Джубрена. Покрай селото минава главен път Е-79 свързващ Кулата със София. Площта на селото е 12475,353 дка, надморската височина 540 м и има 2087 броя жители.

IV. КОМПОНЕНТИ И ФАКТОРИ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

IV.1. Въздух

Атмосферните замърсители, които попадат във въздуха от множество разнообразни източници, могат да бъдат класифицирани в три обширни категории: емисии от подвижни източници (транспорт); емисии от неподвижни източници (предприятия, домове, земеделски стопанства); и емисии, предизвикани от производство на електричество.

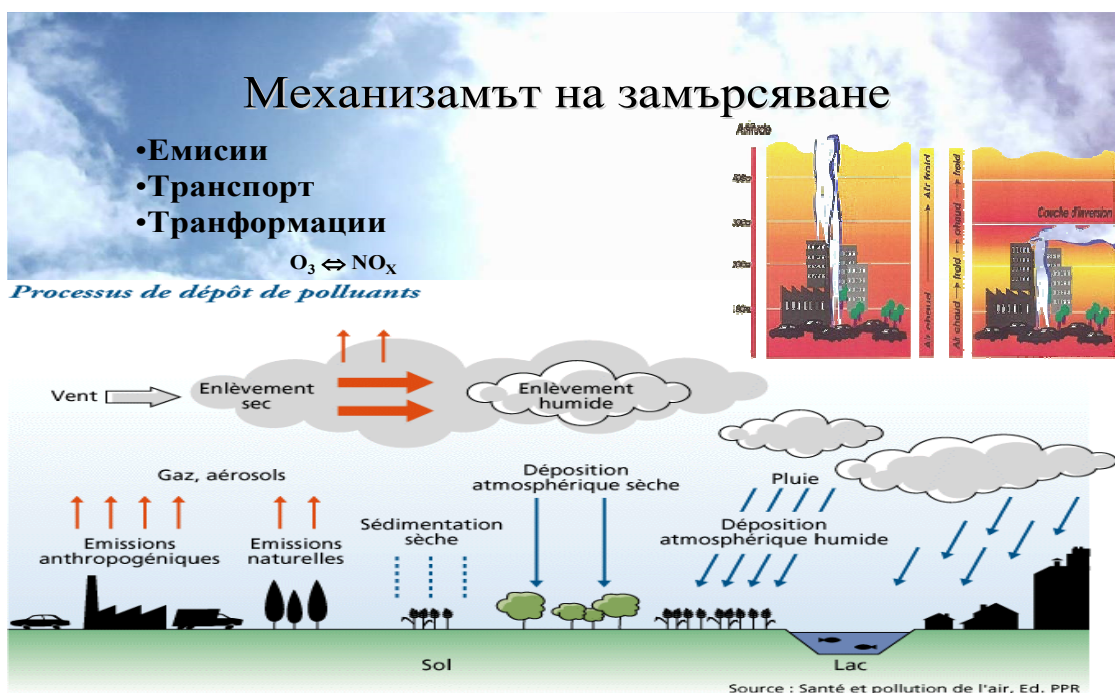
Високите концентрации на тези газове и замърсители, които възникват от тях, са вредни за човешкото здраве, разяждат различни материали и увреждат растителността, оказват неблагоприятно въздействие върху земеделската и горската продукция и причиняват неприятни миризми. Много от тези замърсители са отговорни и за парниковия ефект.

На общинско ниво дейностите, свързани с качеството на атмосферния въздух, се изпълняват от регионалните структури на централни органи и от органите на местното самоуправление.

IV.1.1. Източници на замърсяване на атмосферния въздух на територията на Община Дупница

Качеството на атмосферния въздух в град Дупница се влияе от редица фактори. Като основните са:

- климатичните условия;
- локални горивни съоръжения с твърди и течни горива;
- състоянието и вида на пътната настилка;
- организацията и плътността на автомобилния поток;
- строителни и ремонтни дейности в различни райони на града;
- продължителната работа на двигатели на МПС на ниски обороти на място при кръстовищата и отделянето на замърсители от автомобилните горива в приземния слой на въздуха.

Фиг.4. Механизъм на замърсяване

Замърсяванията се дължат на два източника, единият от които е линеен, а именно - трафика в града и по международния път Е-79, както и на площен източник, формиран през зимния период от отоплението с дърва и въглища.

IV.1.1.1. Транспорта като източник на замърсяване на КАВ

Влошаване на видимостта при отделяне на емисиите при движение на МПС, се дължи на отделения прах при движение (вкл. разсейване на отложен прах), на износване на автомобилните гуми и на отделяне на саждите от дизеловите автомобили.

Наред с това, тенденцията е да се намаляват отделяните вредности, поради усъвършенстване на двигателите на транспортните средства. На територията на общината за 2014 г. са регистрирани 3209 бр. леки автомобили, 809 бр. товарни автомобили и 15 бр. автобуси, към месец юли 2015 г. са регистрирани 2018 бр. леки автомобили, 527 бр. товарни автомобили и 14 бр. автобуси. Четирите линии за градски и междуселищен транспорт извършват ежедневно 105 курса на ден.

Общинското ръководство и администрация са предприели изпълнението на комплекс от мерки в централната градска зона, включваща жк „Дупница”, жк „Развесена върба”, Минчов площад, както и допълнителни обекти за интервенция. В централната градска част е концентрирано над 60% от населението на града, а също така са разположени по-голямата част от публичните институции, търговските и

обслужващи обекти, учебни заведения, банки и др. Мерките включват рехабилитация и възстановяване на градската среда, като:

- благоустрояване на зелени площи и детски площадки;
- рехабилитация на пешеходните алеи, тротоари, пешеходни зони,
- рехабилитация и реконструкция на велосипедни алеи;
- рехабилитация и реконструкция на прилежаща уличната мрежа, както и изграждане на обществени паркинги встрани от главните улици;
- поставяне на енергоспестяващо улично осветление;
- създаване на достъпна архитектурна среда във всички обекти на интервенция по проекта.

IV.1.1.2 Общинско депо за ТБО

В резултат от проведени замервания и извършените анализи през 2010 г. на КАВ и предвид местоположението на общинското депо в местността “Злево”, средно-дневните концентрации на фини прахови частици (ФПЧ₁₀) в някои от месеците и за сероводород (H₂S) за месеците от август до ноември превишават средно-денонощната норма (СДН) за тях. От анализите се доказва, че когато средните скорости на вятъра са над 1,1 м/с няма превишение на СДН.

Мерките които Община Дупница предвижда са насочени в закриване на съществуващото депо за ТБО, след изграждане на Регионален център за третиране на неопасни отпадъци – регион Дупница.

IV.1.1.3. Пожари на територията на Община Дупница

Пожарите са един от източниците на замърсяване на въздуха вследствие на антропогенната дейност на човека.

По данни от Областно управление „ПБЗН” и Районната служба в Дупница на територията на общината през 2011 г. са регистрирани 270 пожара.

През 2012 г. са регистрирани 277 пожара. През 2013 г. са регистрирани 183 пожара, а през 2014 г. – 164 пожара.

IV.1.1.4. Отопление за битови и обществени сгради през студентите (зимни) месеци

Кафявите въглища са от особен интерес за България, тъй като те са едно от основните горива, с които страната разполага като собствен ресурс. Трябва обаче да се

има предвид, че някои от българските видове кафяви/лигнитни въглища имат много по-високо пепелно съдържание и по-ниска калоричност.

Нивото на замърсяване на КАВ може да бъде определено въз основа на налични данни за:

- броя на жилищата в определен район;
- вида гориво, който се използва за отопление във всяко едно или във всяка група жилища (напр. жилищен блок), могат да се определят емисиите на час, напр. за SO₂.

В административните сгради и сградите за обществени дейности, основно училищата и детските градини са налични следните котелни инсталации:

- KB-H-10 – Община Дупница – 1 бр.
- GT-307 – Детски ясли – 2 бр.
- OH-350 – Дом за деца – 1 бр.

Училища и детски градини – 22 бр., в които котелните инсталации работят на евродизел. Използваното количество за 2012 г. е 293 t/хил. Nm³, за 2013 г. – 127 t/хил. Nm³, а за 2014 г. – 186 t/хил. Nm³.

IV.1.1.5. Зимно поддържане на пътната мрежа

През зимните месеци община Дупница осигурява почистването на 78 км на територията на града и 85 км от междуселищната мрежа на общината.

През зимния сезон 2014-2015 г. са използвани следните видове и количества материали:

- пясък – 1022.13 куб. м;
- сол – 283.45 тона.

Според европейски експерти използването на луга и пясък води до замърсяване на въздуха и околната среда. Използваният пясък е причина за изключително силното запрашаване, което заедно с елементите на лугата, попадат в белите дробове при всяко вдишване.

От тази гледна точка се препоръчва използването на химически и екологично чисти продукти. Тяхната покупно-продажна стойност е по-висока в сравнение с цените на пясъка и лугата, но покриват много по-голяма площ и може да се твърди, че са

извършените замервания до юни 2015 г. не са установени наднормени резултати от изследваните показатели.

Към настоящия момент „Рила газ” ЕАД е изградила близо 40 км от общо 120 км газоразпределителна мрежа. Когато бъде завършено, съоръжението ще позволи да се снабдят с топлина над 13 000 домакинства и 300 частни и общински дружества в гр. Дупница, което покрива цялата територия на града.

Като цяло на територията на община Дупница за един отоплителен сезон се изразходват 622 100 GJ енергия за отопление. При най-оптимистичния вариант – 100 % газифициране на града и отоплението на всички сгради да се осигурява чрез изгарянето на природна газ, в битовите горивни уредби ще се изгарят общо 18 031 304 m³ природен газ. В резултат на изгарянето на природната газ, в атмосферата ще се емитират минимално количество замърсители.

Изводи:

- 1. Основното замърсяване на въздуха на гр. Дупница е със серни оксиди, което е временно (през отоплителния сезон) и е съсредоточено в няколко квартала. Източникът на замърсяване на въздуха е изгарянето на въглища в битовите горивни уредби на домакинствата и обществените сгради в града. Постепенната замяна на твърдото гориво, ползвано до момента за отопление, с природна газ ще доведе до значително подобряване състоянието на въздуха в града. При изгарянето на природна газ, в атмосферата се изхвърлят минимални количества серни оксиди, което ще доведе до осезаемо редуциране на серните оксиди в атмосферата.*
- 2. След въвеждането в експлоатация на АМ „Струма” и поемането на основния поток автомобили, от и за Република Гърция качеството на атмосферния въздух в град Дупница ще се подобри.*
- 3. Газифицирането на гр. Дупница и замяната на досега ползваните твърди горива за отопление с природен газ ще доведе до значително подобряване качеството на атмосферния въздух. Концентрациите на замърсителите ще бъдат в границите на допустимите норми за опазване на човешкото здраве.*

IV.2. Водни ресурси

Община Дупница разполага с разнообразни водни ресурси. Първостепенно значение имат повърхностните води. Най – голямата река, която преминава през Дупнишката котловина е р. Струма. За водния баланс от значение са и реките Джерман, Бистрица, Отовица, Джубрена, Тополница и Горица. Водоснабдяването в Дупница се подпомага от язовир “Дяково”. Подземното водно богатство на Община Дупница се формира от няколко минерални извори в гр. Дупница, с. Крайни дол и с. Палатово. До момента те не са изследвани, не са доказани техните качества и реално не се експлоатират.

IV.2.1. Питейно-битово водоснабдяване

Всички населени места в община Дупница вече са водоснабдени, като за целта се използват 9 водоизточника, една деривация и пет каптажа. През 2007 година град Дупница е изцяло канализиран, като отпадните води се заустват в главен канализационен колектор и се отвеждат за пречистване в ПСОВ. Почти половината от селата имат изградена канализационна система, като в 60% от тях канализацията е частична. Пусната е в експлоатация на Пречиствателна станция, в която ще се осъществява механично и биохимично очистване на отпадните води.

На територията на която оперира ВиК оператора, към момента все още има потребители които не са присъединени към водоснабдителната и канализационна система, като нивото на покритие е над 96%. Голяма част от отведените отпадъчни води се отвеждат и пречистват в пречиствателната станция за отпадни води (ПСОВ) изградена до с.Джерман и обслужваща гр.Дупница, останалите се заустват в повърхностнотечащи води.

IV.2.2. Заустване на отпадъчни води в повърхностни води

От януари 2013 г. Община Дупница е титуляр на Разрешително № 43110115/21.01.2013 г. за ползване на воден обект за заустване на отпадъчни води в повърхностни води. Община Дупница извършва мониторинг на отпадъчните води на територията на града на седем канализационни колектора заустващи в реките Джерман и Бистрица и на един изходен колектор на ГПСОВ.

Мониторинга се извършва на всяко тримесечие – четири пъти годишно по следните показатели: *суспендирани вещества, БПК₅, ХПК, общ N, общ P, рН и въглероден индекс за нефтопродукти.*

Община Дупница има сключен Договор за вземане на извадки от води, транспорт и анализ на извадките с акредитирана лаборатория към “Софийска вода” АД. Към момента от получените резултати от извършените анализи не е установено драстично завишаване на някой от изследваните показатели.

Община Дупница извършва мониторинг на отпадъчните води извън територията на града, съгласно издадени разрешителни за заустване от 2014 г. от Басейнова Дирекция Западноромански район, като обхваща шест канализационни колектора находящи се в по-малките населени места – с. Самораново, с. Бистрица, с. Червен брег, с. Яхиново и с. Крайници – заустващи отпадъчни води в реките Отовица, Джубрена, Бистрица и Джерман, съгласно сключен анекс към договора с акредитирана лаборатория към “Софийска вода” АД – гр. София. Мониторинга се извършва по следните показатели: *рН, неразтворени вещества, БПК₅, ХПК /бихроматна/, нефтопродукти.* По получените до момента изследвания не са отчетени завишаване на стойностите на анализираниите показатели.

Община Дупница има изготвен Проект за “Реконструкция, модернизация и разширение на ГПСОВ гр. Дупница и доизграждане на канализационна мрежа” по процедура № ВГ 161 РО 005/10/1.11/02/16 “Подобряване и развитие на инфраструктурата за питейни и отпадъчни води в агломерация с 10 000 екв. жители”, по приоритетна ос 1: “Подобряване и развитие на инфраструктурата за питейни и отпадъчни води” на “Оперативна програма околна среда 2007 – 2013 г.”.

Реконструкцията на съществуващата пречиствателна станция за отпадни води на гр. Дупница ще бъде на стойност 35 842 727,22 лв., но поради липса на финансови средства разширението и модернизацията се предвижда да бъдат осъществени в следващия програмен период.

IV.2.3. Мониторинг на повърхностни води

Повърхостни водоизточници на територията на Община Дупница, подлежащи на мониторинг са:

1. р. Горица: водохващане „ Горица”;
2. р. Бистрица: водохващане „ Бистрица”;

3. р. Джерман: водохващане „Гюргево”;
4. р. Тополница: водохващане „Лайналак”;
5. р. Бялата вода: водохващане „Бялата вода”;
6. яз. „Дяково”;
7. р. Ялдъчка: водохващане „Ядъка”.

Таблица 3. Промислени предприятия заустени в канализационните системи на Община Дупница

№	Потребител	Обект	Адрес на обекта
1	"Галком" ООД	Предприятие за преработка на мляко и произв.на млечни продукти	ул."Мандрата" №1, с.Самораново
2	"Рени фарма оперейшън" ООД	Цех за хранителни добавки и технологична лаборатория	с.Самораново
3	"Матиос" АД	Завод за производство на декоративни камъни и облицовки	ул."Никола Малашевски" № 9, гр.Дупница
4	"Мартекс 2" ООД	Шивашки цех	ул."Рилски манастир" № 33, гр.Дупница
5	"Тих Труд - Дупница" ЕООД	Производство от хартия и картон и Шивашки цех	ул."Св. Иван Рилски" № 315, гр.Дупница
6	"А.М.Шуус" ЕООД	Фабрика за саи и обувки	ул."Никола Малашевски" № 9, гр.Дупница
7	"Пиерик груп" ЕООД	Шивашки цех	ул."Прогоня" № 20, гр.Дупница
8	"Кими 1+1" ООД	Автомивка	ул."Бистрица" № 2, гр.Дупница
9	"Дани 1Д" ЕООД	Автомивка	жк."Бистрица", гр.Дупница
10	"Романс" ЕООД	Автомивка, пункт за смяна на масла и гуми	Гаров площад, гр.Дупница
11	"Дани Васев" ЕООД	Автомивка	ул."Самоковско шосе" № 4, гр.Дупница
12	Комфорт - КЕ ЕООД	Преустройство и промяна предназначението на двуетаж.сграда в шивашки цех	ул."Никола Малашевски" № 9, гр.Дупница
13	ЕТ "Анета Крумова"	Автомивка	ул."Св. Иван Рилски" № 96, гр.Дупница
14	"СУАБ-СБА" ЕООД, клон Дупница	Автомивка	ул."Самоковско шосе" № 1, гр.Дупница

15	БУЛ ШУЗ ООД	Цех за производство на саи и обувки	ул. "Рилски манастир" № 33, гр. Дупница
16	МЕЛНИЧЕН КОМПЛЕКС-ДУПНИЦА ЕООД	Мелничен комплекс	ул. "Аракчийски мост" № 3, гр. Дупница
17	ЕТ "Стефан Златанов - Инесса"	Автомивка	жк. "Бистрица" гр. Дупница
18	"Петрол" АД	Бензиностанция	ул. "Св. Ив. Рилски" гр. Дупница
19	АЦ Монца ООД	Автомивка и кафе - аперитив	ул. "7-ма Рилска дивизия" № 52, гр. Дупница
20	"Балканфарма - Дупница" АД	Фармацевтична компания	ул. "Самоковско шосе" № 3, гр. Дупница
21	"Карибо ДВ" ЕООД	Автомивка, магазин, кафе-аперитив	ул. "Саморанска", гр. Дупница
22	"Веди 36" ЕООД	Автомивка, кафе-аперитив	стопански двор, с. Самораново
23	"Лукойл България" ЕООД	Бензиностанция	ул. "Саморанска" № 13, гр. Дупница
24	"Лукойл България" ЕООД	Бензиностанция	ул. "Самоковско шосе" № 32, гр. Дупница
25	"Соларис Груп" ООД "Гал груп" ООД "ГЛД груп" ООД	Бензиностанция, автомивка, кафе-аперитив	ул. "Аракчийски мост" № 3, гр. Дупница
26	"Хлебопроизводство" ООД	Производство на хляб, хлебни изделия и сладкарски изделия	ул. "Рилски манастир" № 33, гр. Дупница
27	ЕТ "Георги Гущеров ДР"	Млекопреработвателен цех	с. Яхиново
28	"Специалремонт" ООД	шивашки цех и цех за металообработка	ул. "Прогоня" ул. "Никола Малашевски" гр. Дупница
29	"Телебилд" ООД	Цех за алуминиева и PVC дограма	ул. "Яхиновско шосе" № 1, гр. Дупница
30	"Гого Д" ЕООД	Автомивка	ул. "Бистрица" № 9, гр. Дупница
31	"Алфа Микс" ЕООД Трейд Комерс АйВ ООД	Цех за производство на сухи строит. смеси	ул. "Самоковско шосе" № 30, гр. Дупница
32	"Никстар груп" ЕООД	Бензиностанция и автомивка	ул. Саморанска
33	"Динков" ЕООД	Автомивка "Авангард"	ул. "Аракчийски мост", гр. Дупница

34	"Рила импекс" ООД	цех за гъби	ул. "Аракчийски мост", гр. Дупница
35	"Дартрейд" АД	Автомивка	жк. Бистрица, гр. Дупница
36	"Мастра БГ" АД	Шивашки цех	ул. "Димитър Болярин" № 2, гр. Дупница
37	"Авторемонт" АД	Ремонт на товарни автомобили и автобуси	ул. "Иван Рилски", гр. Дупница
38	МБАЛ "Св. Иван Рилски" ЕООД	Многопрофилна болница за активно лечение - Военна болница	ул. "Св. Георги" № 2, гр. Дупница
39	ЕТ Йордан Станойков - Дани М	шивашки цех	ул. "Никола Машевски" № 20, гр. Дупница
40	МБАЛ "Св. Иван Рилски-2003" ЕООД	Многопрофилна болница за активно лечение - Лефтеров	ул. "Иван Вазов", гр. Дупница
41	"Бода стил" ЕООД	Шивашки цех	ул. "Никола Малашевски" № 9, гр. Дупница
42	"Инферно В и В" ООД	автомивка	ГУМ, гр. Дупница
43	"Дабос" ЕООД	Железарска работилница	ул. "Саморанска" № 13, гр. Дупница
44	ЕТ "Пламен Искренов – КЕМА ТРАНС"	Бензиностанция с една колонка	м. Полето с. Яхиново
45	Почивно дело и квалификация ЕАД	Производствена сграда /бивш Гарант/	ж.к. Бистрица, гр. Дупница
46	Итранс ЕООД	Цех за галванизация	ул. "Никола Малашевски" № 9, гр. Дупница
47	"Фарма" АД	Цех за производство на пасти за зъби	ул. "Н.Рилски", гр. Дупница
48	Брадърс ООД	автомивка	ул. "Хемус", гр. Дупница

Мониторинга на повърхностните водоизточници на територията на Община Дупница се извършва от ВиК оператора на база физикохимични анализи по следните показатели: рН, БПК, цвят, мирис, температура, електропроводимост, амониеви йони, нитрати, повърхостни активни вещества, хлориди, желязо общ, манган, фосфати, сулфати, флуориди, цианиди, хром общ, мед, цинк, олово, феноли, ХПК, колиформи общи, салмонела, арсен, бор, кадмий, селен, общо съдържание на пестициди, келдалов азот, живак, суспендирани вещества.

До момента не са установени превишавания на нивата на изследваните показатели.

Подновяване на съществуващата водопроводна мрежа се налага тъй като има големи водни загуби във водопроводната мрежа (69 %), главно поради износени азбестоциментни тръби. Има големи и нарастващи ремонтни разходи, поради чести пукнатини и отвори в тръбите.

IV.2.4. Очаквани резултати от подобряването на мрежата:

- подобряване качеството на водите на р. Джерман чрез ликвидиране на директните зауствания на част от канализационните колектори и модернизация на съществуващата ГПСОВ - гр. Дупница.
- намаляване на трансграничния пренос на замърсители и биогенни елементи.
- подобряване на хигиенния статус на градската среда в резултат от преустановеното изливане на непречистени отпадъчни води.
- подобряване на качеството на крайградските територии, свързано с изчистване на течението и бреговете на реката.
- подобряване качеството на утайките за по-нататъшно използване и предотвратяване образуването на неприятни миризми от сегашните изсушителни полета. Подобрения при работата на пречиствателната станция:
 - ще се подмени остарялото и амортизирано оборудване.
 - ще се подобри пречиствателния ефект.

Изводи:

1. *Дупница разполага с достатъчно добри в количествено и качествено отношение водоизточници. В летния период съществува недостиг на питейна вода.*
2. *Съществуващата водоснабдителна мрежа е остаряла и се нуждае от подмяна и реконструкция.*
3. *Амортизираната водопреносна мрежа е причина за значителни загуби на питейна вода и за влошаването на нейните качества.*
4. *В преобладаващата част от селата отпадните води се отвеждат в местните реки и дерета или в септични ями, които замърсяват повърхностните и подпочвените води.*

- 5. Не е изградена съвременна система за пречистване на питейните води, което води до силно влошаване качествата на подаваната за пиене вода при обилни валежи.*

IV.3. Отпадъци

Отпадъците са основен проблем във всяка европейска страна и като цяло количеството им се увеличава, което отразява загубите на материали и енергия, и натоварва обществото с икономически и все по-големи екологични разходи за събиране, предварително третиране, оползотворяване и обезвреждане на крайния отпадък.

Управлението на дейностите по отпадъците е приоритетна задача в екологичната политика на страната заложенa в Националната стратегия за опазване на околната среда. Основно направление в работата на Министерството на околната среда и водите, е цялостната нормативна уредба в тази сфера, която да осигури ефективен контрол на причинителите на отпадъци и инсталациите за третирането им на територията на Република България.

Основната цел е да се осъществява управление на дейностите, свързани с отпадъците по начин, който не застрашава човешкото здраве, не причинява замърсяване или въздействие върху животинския и растителния свят, намалява количеството на отпадъците както при образуването им, така и при производството на стоки, които след употреба се превръщат в отпадъци, намалява тяхното вредно въздействие, създава предпоставки за повторна употреба и рециклиране, както и безопасно крайно обезвреждане.

За осигуряване на екологосъобразно обезвреждане на отпадъците от населените места в страната и във връзка с прилагане изискванията на Директива 99/31/ЕС за депониране на отпадъци и Националния план за управление на отпадъците 2014– 2020 г. се предвиждат постигане на следните цели: намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване и увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци, чрез създаване на условия за изграждане на мрежа от съоръжения за третиране на цялото количество генерирани отпадъци, което да намали риска за населението и околната среда.

IV.3.1. Съществуващо състояние по управление на отпадъците на територията на Община Дупница

Община Дупница има приложено механизирано сметосъбиране и сметоизвозване в гр. Дупница и всички 16 населени места на територията на Общината, съгласно сключен Договор с Консорциум ДЗЗД “Дупница Клинър”.

Битовите и промишлени отпадъците се изхвърлят в съдове за битов отпадък тип “Бобър” – с вместимост 1,1 м³ и тип “Мева” – с вместимост 0,11 м³, след което се транспорторат механизирано до общинското депо в местността “Злево”, гр. Дупница, където се депонират.

Действащото общинско депо за отпадъци в м. „Злево”, разположено на 5 км от гр. Дупница, по посока на с. Бистрица, е отредено и контролирано. Площадката е определена за депо за отпадъци с Решение на Общински съвет – гр.Дупница от 1979 г.

Стопанисването и поддържането на депото е задължение на специализираната фирма „Феникс-Дупница”ООД за срок от 10 години – от 2006г. до 2016г. За извършваните дейности по събиране, транспортиране и обезвреждане, посредством наземно депониране на битови отпадъци, строителни отпадъци и производствени неопасни отпадъци, дружеството притежава решение издадено по реда на Закона за управление на отпадъците с № 16-ДО-15-126-00 / 04.06.2012 г. със срок на действие до 31.08.2016 г. на РИОСВ – Перник.

Всяка година специализираната фирма, отговаряща за съществуващото депо на територията на общината изготвя и представя в Община Дупница информация за количествата и видовете отпадъци и начина на тяхното третиране.

Площадката е с площ 50 декара с разчет за 30 годишно ползване. Депото е оформено в дере, като депонираните отпадъци се приблъскват по склона и свободно падат надолу, което увеличава капацитета и срокът му на експлоатация.

Фиг. 6. Депо за ТБО на Община Дупница в м. ”Злево”

Дължината на откоса е приблизително 70 м, при наклон 1:1, на места и по-стръмен. Равната част на депото представлява тясно плато – 15 до 20 м, от където отпадъците се приплъскват надолу по ската, след което се запръствяват с налични земни маси.

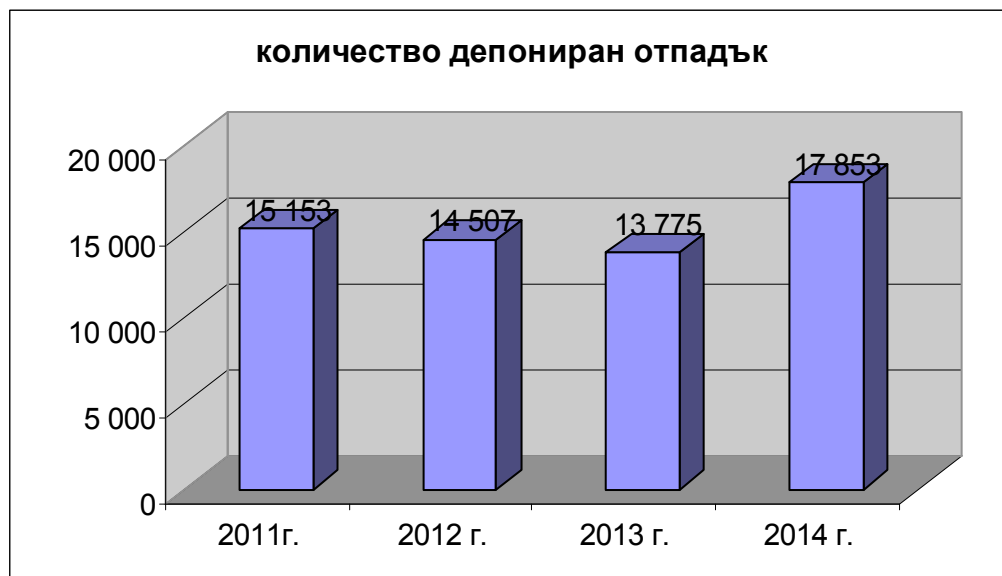
Депото не отговаря на Европейските изисквания, Закона за управление на отпадъците и Наредба № 7 за изискванията, на които трябва да отговарят площадките за разполагане на съоръжения за третиране на отпадъци.

Не са изградени никакви системи за защита на подземните води и земните недра от замърсяване, следствие отделяните филтрационни води от депото, а също така няма системи и съоръжения за отвеждане и обезвреждане на образувания газ от гниенето на отпадъците.

Депонирането се извършва направо върху глинести и глинесто-песъчливи материали, с мощност над 7 метра. Дерето и склонът са сухи, подземни води не се очакват по-плитко от 7 метра.

В Община Дупница няма изградени съоръжения или инсталации за обезвреждане на ТБО чрез изгаряне, пиролиза, физическо или химическо обезвреждане.

IV.3.1.1. Генерирани отпадъци на територията на Община Дупница

Фиг. 7. Количество депонирани отпадъци на територията на Община Дупница за периода 2011 г. – 2014 г.

- Битови отпадъци (БО)

“Битови отпадъци” са отпадъците, които се получават в резултат на жизнената дейност на хората по домовете, в административни, социални и обществени сгради. Към тях се приравняват и отпадъци от търговски обекти и съпътстващи производството занаятчийски дейности, обекти за отдих и забавления, когато нямат характер на опасни отпадъци и в същото време тяхното количество или състав няма да попречи на третирането им съвместно с битовите.

Количеството на генерираните битови отпадъци е променлива величина – функция от броя на населението, годишния сезон, мястото, начина на живот, стандарта на населението и други. Количествата на битовите отпадъци, генерирани на територията на община Дупница през последните години, са показани в следната таблица.

През 2015 г. Община Дупница е изготвила анализ на морфологичния състав на битовите отпадъци, генерирани на територията на общината в съответствие с изискванията на чл.8, ал.6 и § 4 от предходните и заключителни разпоредби на Наредбата за разделно събиране на био отпадъци / Постановление №275/06.12.2013 г./.

Анализът е изцяло съобразен и изготвен съгласно Методиката за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци, утвърдена със Заповед № РД-744/29.09.2012 г. на министъра на околната среда и водите. Резултатите от проведения морфологичен анализ са подробно описани в Програмата за управление на отпадъците на Община Дупница 2015-2020 г., която е неразделна част от настоящата програма.

- Строителни отпадъци (СО)

“Строителни отпадъци” са отпадъците, получени в резултат на строителната дейност на строителни площадки, както и отпадъци от разрушаване или реконструкция на сгради и съоръжения. Основното количество строителни отпадъци се генерират от дейността на фирми, извършващи строителна и ремонтна дейност. Като фирми генератори на значителни количества строителни отпадъци на територията на община Дупница могат да се посочат “Астрой Глобал Комерс” ООД, “Стройкомерс” ЕООД, “Христо Малашевски – Ефир” ЕТ, “Стройком” ООД, “Георги Каримов” ЕТ.

Най – големите фирми извършващи строително ремонтни дейности са “Хидрострой Рилци” АД и “Рефлекс Импорт – Експорт” ЕООД.

С оглед провеждането на мероприятия за подобряване състоянието на околната среда, негодните за повторна употреба земни маси и част от по-дребни строителни отпадъци се депонират на депото в м.”Злево”, където се използват за запръстяване.

Голямо количество строителни отпадъци се депонират незаконно покрай шосетата и предимно на входно-изходните артерии на града. Необходимо е да бъдат предприети мерки за постигане целите за намаляване количеството на депонираните строителни отпадъци чрез предварително третиране и последващо оползотворяване, в т.ч. и рециклиране и подготовка за повторна употреба.

- Производствени отпадъци (ПО)

“Производствени отпадъци” са отпадъците, образувани в резултат на промишлената дейност на физическите и юридическите лица.

Информация и отчети за производствени отпадъци са предавали следните предприятия от община Дупница:

- “ДИА ДООР” ЕООД – с предмет на дейност производство на метални врати – предаден отчет за изрезки от метали.

- “Авторемонт” АД - с предмет на дейност ремонт на автобуси и производство на резервни части – предадени отчети за изрезки от черни метали и стружки, дървени отпадъци.

- “Изамет 1991” ООД – с предмет на дейност проектиране, производство, доставка и монтаж на всички видове асансьори.

- Биоразградими отпадъци (БрО)

Приблизително 2/3 от отпадъците, генерирани в домовете и офисите, се състоят от “органични” или биоразградими компоненти, които след време се разграждат по естествен път.

Основните биоразградими компоненти на битовите отпадъци, които се генерират от домакинства и търговски обекти са хартия и картон, хранителни отпадъци и отпадъци от градините.

Количеството на биоразградимите отпадъци, генерирани в населените места, зависят от големината и функционалния тип на населеното място. Централната градска част и кварталите с жилищни блокове се характеризират с по-малко количество на образуваните биоразградими отпадъци, които се събират в общи контейнери за отпадъци и възможността за осъществяване на контрол от населението и контролните органи е по-слаба.

Еднофамилните къщи в селата се характеризират с образуването на голямо количество биоразградими отпадъци, които се поставят в съдовете за битов отпадък и се депонират на депото за ТБО.

“Зелените отпадъци” от обществени паркове, гробища, крайпътни насаждения (листа, клони) и други, обикновено се събират разделно от общинската фирма по озеленяване, транспортират се разделно от другите битови отпадъци, но се депонират на общинското депо.

- Опасни отпадъци (ОО)

“Опасни отпадъци” са отпадъците, чийто състав, количество и свойства създават риск за човешкото здраве и околната среда, притежават едно или повече свойства, които ги определят като опасни, и/или съдържат компоненти, които ги превръщат в опасни и/или са определени като такива според Базелската конвенция за контрол на трансграничното движение на опасни отпадъци и тяхното обезвреждане. Опасни

отпадъци се генерират както от производствената, така и от комунално-битовата дейност на човека.

На територията на общината няма депо за опасни отпадъци, поради което те трябва да се събират при източника за генерирането им.

Дейностите с отпадъците от лечебните заведения се извършват в съответствие с нормативните актове по управление на отпадъците. Опасните биомедицински и медицински отпадъци от лечебните заведения се събират разделно и след това, чрез сключени договори с транспортни фирми се предават за последващо третиране.

Фирмите са задължени да отчитат количествата и характера на опасните отпадъци пред ИАОС. Всяко физическо или юридическо лице, при чиято дейност се генерират опасни отпадъци е длъжно да вземе необходимите мерки за безопасното им съхранение и обезвреждане.

В местност “Керемидарницата” - землището на с. Пиперево, Община Дупница, е разположен склад за препарати собственост на фирма “Агротексим” ЕООД. На терен с площ 1799 м² са разположени 13 бр. бетонни “Б-Б куба” за съхранение на излезли от употреба пестициди, пакетирани от фирма “Балбок Инженеринг”. Ежегодно се извършват проверки за състоянието на кубовете и при констатации на неизправност се предприеман своевременни действия по отстраняването им.

IV.3.1.3. Система за разделно събиране на масово разпространени отпадъци (МРО) на територията на Община Дупница

- Излезли от употреба моторни превозни средства

Излезлите от употреба моторни превозни средства (ИУМПС) се третират като отпадък. Редът за действията по преместване, събиране, изземване, съхранение и разкомплектоване на ИУМПС е определен в “Наредба за управление на отпадъците на територията на община Дупница”, а именно:

- Кметът на общината назначава комисия, която установява наличието на паркирани излезли от употреба стари автомобили;

- комисията прави предписание на собствениците на ИУМПС по определен образец и изготвя констативен протокол за техническото му състояние;

- в 14 дневен срок, ако собственикът на ИУМПС не го премести на собствен терен, му се съставя акт за установено административно нарушение и ИУМПС се вдига

от специализирана фирма и съхранява в 14 дневен срок на охраняем паркинг или център за разкомплектоване;

- при липса на реакция от собственика на ИУМПС, след изтичане на 14 дневния срок, автомобила се разкомплектова съобразно чл. 143 ал. 6 от ЗДП.

Община Дупница има сключен договор за извършване на дейности по изземване, преместване, съхранение и разкомплектоване на ИУМПС с “БЪЛГАРСКА РЕЦИКЛИРАЩА КОМПАНИЯ” АД – гр. София.

- Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване

"Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване" (ИУЕЕО) е електрическо и електронно оборудване, което е отпадък по смисъла на § 1, т. 17 от допълнителните разпоредби на ЗУО, включително всички компоненти, монтажни възли и резервни части, които са част от електрическо и електронно оборудване по време на освобождаване на отпадъка.

Община Дупница има сключен Договор с “ТРИЙНТЕХ БЪЛГАРИЯ” АД за организиране и прилагане на система за разделно събиране от крайните потребители, временно съхраняване и транспортиране на отпадъци от ИУЕЕО генерирани на територията на общината, като по този начин отделя потока ИУЕЕО от потока на битовите отпадъци събрани от системата за сметосъбиране и сметоизвозване.

Кампаниите за предаване на ИУЕЕО от населението се организира минимум два пъти годишно на дати определени от община Дупница и съгласувани с фирма “ТРИЙНТЕХ БЪЛГАРИЯ” АД. Фирмата се задължава да извършва събирането на дребно ИУЕЕО /мобилни телефони, MP3, зарядни устройства и др./ от крайните потребители, чрез поставяне на съдове за събиране в достъпни за крайните потребители места.

- Негодни за употреба батерии и акумулатори

Негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА) са батерии и акумулатори, които не могат да бъдат използвани за целите, за които са произведени и представляват отпадък по смисъла на § 1, т. 17 от допълнителните разпоредби на ЗУО.

Община Дупница има сключен Договор с фирма “ НУБА РЕЦИКЛИРАНЕ” АД, за организиране и прилагане на територията на Община Дупница система за разделно събиране от крайните потребители, временно съхраняване и транспортиране на

отпадъци от НУБА, генерирани на територията на общината, като по този начин отделя потока НУБА от потока на битовите отпадъци събрани от системата за сметосъбиране и сметоизвозване. Събирането на НУБА от крайните потребители се извършва чрез поставяне на съдове за събиране на достъпни за крайните потребители места, а извозването се осъществява чрез специално оборудвани превозни средства.

Фирма “ НУБА РЕЦИКЛИРАНЕ” АД провежда кампании по събиране на НУБА най – малко два пъти годишно по график съгласуван с Община Дупница, а също така предава НУБА за понататъшно третиране на краен преработвател при спазване на изискванията на наредбата.

- Отпадъци от опаковки

Отпадъци от опаковки са всякакъв вид опаковки или опаковъчни материали, които попадат в обхвата на определението за "отпадък" по смисъла на § 1, т. 17 от допълнителните разпоредби на ЗУО, с изключение на остатъците, получени от производствени процеси.

На територията на общината от 2005 г. действа система за разделно събиране на отпадъци реализирана съвместно от община Дупница и фирма “Екопак – България” АД. След изтичане на договора е подписан нов с 5 годишен срок на действие.

Община Дупница има сключен Договор № IV – 1/01.04.2013г. с “ЕКОПАК БЪЛГАРИЯ” АД, съгласно който двете страни се задължават да прилагат разделно събиране, транспортиране, съхранение, сортиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки, образувани от домакинствата, административните учреждения, училищата, търговските, туристическите и др. обекти съгласно условията на Програмата за разделно събиране на отпадъци от опаковки в цветни контейнери на територията на Общината, която се изготвя от Екопак и съгласува от Общината, като същата става неразделна част от сключеният договор между двете страни.

Като подизпълнител на “ЕКОПАК БЪЛГАРИЯ” АД на територията на Община Дупница е фирма “Феникс Дупница” ООД, която изпълнява основните задължения по събиране и транспортиране на отпадъци от опаковки на територията на Общината по утвърден график, следи и поддържа техническото и хигиенно състояние на контейнерите за разделно събиране на отпадъци, сътрудничи на Община Дупница и “Екопак България” АД за изпълнение на заложените в програмата цели.

Обхвата на системата, вида и техническите параметри са следните:

- 119 бр. сини контейнери за събиране на хартия и композитни отпадъци от опаковки;
- 130 бр. жълти контейнери за събиране на пластмасови и метални отпадъци от опаковки;
- 129 бр. зелени контейнери за събиране на стъклени отпадъци от опаковки.

От системата за разделно събиране са обхванати и по-големите 6 села от общината – с. Яхиново, с. Червен брег, с. Крайници, с. Самораново, с. Джерман и с. Бистрица.

Площадките са разположени по начин, осигуряващ максимално удобство за използването им от гражданите. В непосредствена близост до всички училища и някои детски градини също са ситуирани съдове за разделно събиране. Проведени са множество лекции и беседи с деца от различни възрасти, за ползите от разделното събиране и положителното му въздействие върху околната среда като цяло.

Таблица 5. Количества разделно събрани отпадъци на територията на Община Дупница за периода 2011 г. – 2014 г.

<i>Количества отпадъци събрани, сортирани и предадени към преработвател /кг.</i>				
Година	Вид отпадък	Придобити отпадъци	Отсортирани отпадъци	Отпадъци предадени към преработвател
2011 г.	<i>Пластмаса</i>	83630	59780	55914
	<i>Стъкло</i>	82820	59360	0
	<i>Хартия</i>	126520	102540	85530
	ОБЩО:	292970	221680	141444
2012 г.	<i>Пластмаса</i>	97690	72130	52382
	<i>Стъкло</i>	75980	53610	47640
	<i>Хартия</i>	122210	98440	108020
	ОБЩО:	295880	224180	208042
2013 г.	<i>Пластмаса</i>	102440	71820	89542
	<i>Стъкло</i>	70630	49490	0
	<i>Хартия</i>	123250	86320	97170
	ОБЩО:	296320	207630	186712
2014 г.	<i>Пластмаса</i>	59300	41550	
	<i>Стъкло</i>	78160	54720	
	<i>Хартия</i>	83240	58300	
	ОБЩО:	220700	154570	

График за обслужване на контейнерите за разделно събиране е следния:

- Сини контейнери – 3 пъти месечно за гр. Дупница и един път месечно за останалите населени места;

- Жълти контейнери – 2 пъти месечно за гр. Дупница и един път месечно за останалите населени места;
- Зелени контейнери – един път на два месеца за общинския център и един път на три месеца за останалите населени места, или при запълване на над 50% от броя на контейнерите с обем над 80%.

IV.4. Почвена характеристика на района

Почвата и земеделските земи са основен природен ресурс, върху който се развива цялата жизнена и стопанска дейност на човека. Опазването на екологичните и производствени функции на почвата е в тясна връзка с качеството на произвежданата селскостопанска продукция и рефлектира върху здравето на хората.

Разнообразният релеф, климат, растителност, почвообразуваща скала и други условия обуславят наличието на разнородна почвена покривка на територията на общината. Срещат се канелени горски почви, разпространени в долния равнинно - хълмист и хълмисто предпланински пояс на дъбовите гори (0 – 600 м. н.в.), кафяви горски почви, разпространени в средния планински пояс на горите от бук и иглолистни (600 – 1800 м. н.в.), тъмноцветни горски, разпространени от 1800 – 2000 м н.в. Освен тях се срещат и рендзини, алувиално – ливадни и алувиално – делувиални почви.

Почвите, които имат значение за агротехнически и мелиоративни мероприятия са: алувиално – ливадни, канелени горски и кафяви горски.

В Община Дупница няма производства, които да замърсяват почвите с тежки метали (олово, мед, цинк, арсен, кадмий, никел, хром) и нефтопродукти.

Всички юридически и физически лица, осъществяващи селскостопанска дейност, са запознати с нормативните документи за пълната забрана на опожаряването на стърнища. Масовата и порочна практика за опожаряване на стърнища след жътвената кампания води както до увреждане на хумуса, така и до загуба на органично вещество в почвата, до унищожаване на полезната фауна и микроорганизми. За да се предотврати това явление са нужни освен законовите забрани и една по – целенасочена разяснителна работа от страна на държавните институции и особено от Министерството на земеделието и храните и неговите регионални структури, които пряко отговарят и административат селскостопанското производство в страната.

Общинското ръководство няма своя програма за опазването качеството на почвите. Полагат се специални усилия за отстраняване на незаконните сметища.

Предприемат се мерки за рекултивация на терени и действия за контрол върху употребата на изкуствени торове.

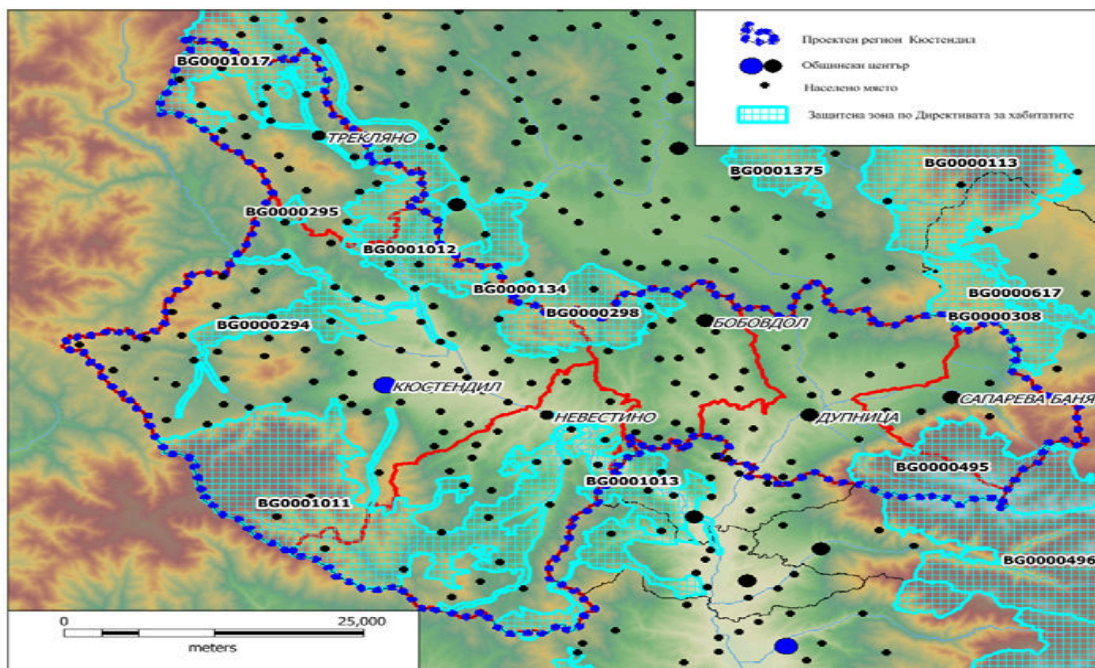
Извод:

1. *Общото състояние на почвите в общината е добро. Основната задача е да се съхрани почвеното плодородие и да се запазят земите от замърсяване с пестициди и торове.*

IV.5. Защитени територии и биоразнообразие

IV.5.1. Защитени зони по НАТУРА 2000 по Директивата за хабитатите

С цел осигуряване на дългосрочното оцеляване на ценните и застрашени видове и местообитания и в съответствие с международните договорености в областта на опазването на околната среда и биоразнообразието, в Република България са обявени защитени зони, които са част от общоевропейската мрежа НАТУРА 2000. Това са места от територията на страната, които отговарят на изискванията на двете основни за опазването на околната среда директиви: Директива 92/43/ЕИО за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна и Директива 2009/147/ЕО на Европейския парламент и на Съвета, относно опазване на дивите птици.

Фиг.8. Графична информация за защитените зони НАТУРА 2000 по Директива за хабитатите

В границите на Община Дупница попадат части от следните защитени зони:

• **Защитена зона Рила с идентификационен код BG0000495**

- Одобрена с решение на Министерски съвет № 122 от 02.03.2007г. (публикувано в ДВ бр. 21 от 09.03.2007г.)
- Одобрена от Националния съвет по биологично разнообразие: 21.11.2006г.
- Внесена в МОСВ документация по чл. 8 ал. 1 на ЗБР: МОСВ/вх. № 48–00–255, София, 24.07.2006г.
- Обща територия: 77927,8 ха.

Таблица 6. Териториален обхват на Защитена зона Рила

ОБЛАСТ	ОБЩИНА	ЗЕМЛИЩА	ЕКАТТЕ
Кюстендил	Дупница	Самораново	65245
Кюстендил	Сапарева баня	Овчарци	53254
Кюстендил	Сапарева баня	Ресигово	62520
Кюстендил	Сапарева баня	Сапарева баня	65365

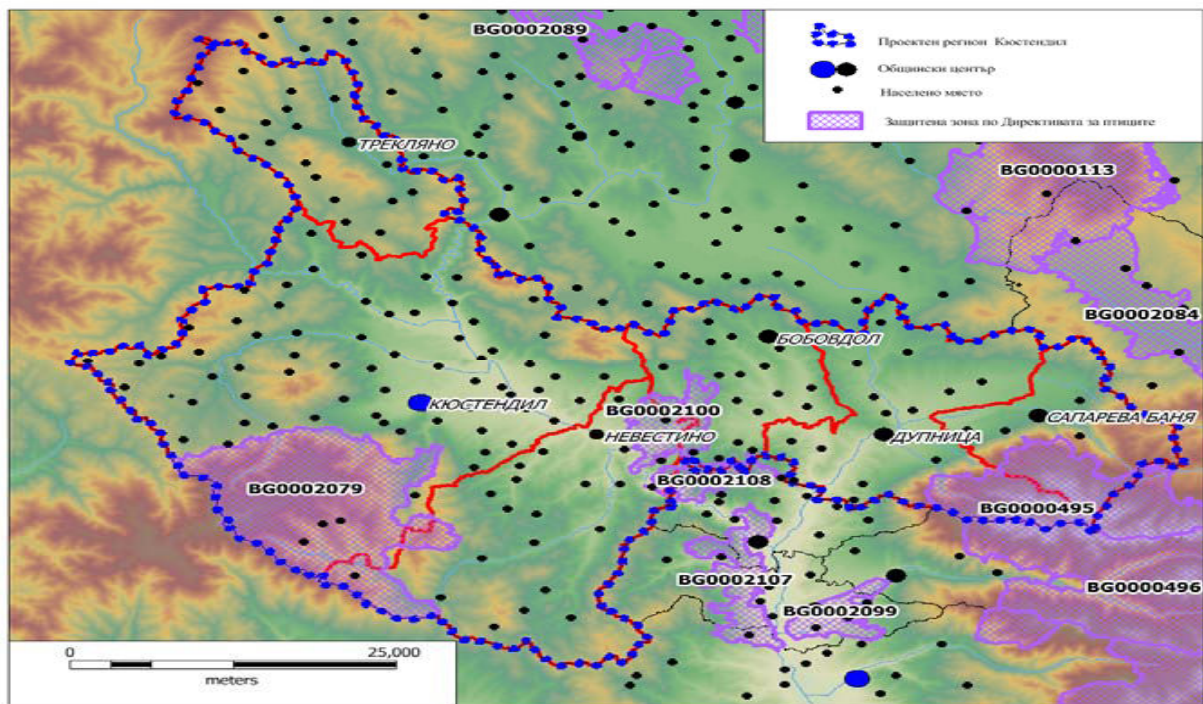
- Обща характеристика (по класове земно покритие) -

Алпийски и субалпийски тревни съобщества 22%; Влажни ливади, мезофилни ливади 1%; Водни площи във вътрешността (стоящи води, течащи води) 1%; Други земи (включително градове, села, пътища, сметища, мини, индустриални обекти) 1%; Иглолистни гори 50%; Скали във вътрешността, сипеи, пясъци, постоянен сняг и ледници 15%; Смесени гори 3%; Сухи тревни съобщества, степи 5%; Тресавища, блата, растителност по крайбрежието на водоемите, мочурища 1%; Храстови съобщества 1%.

Планински релеф, отличаващ се със стръмни склонове. Ясно са изразени 4 височинни

пояси, а в най-високите части са формирани местообитания от алпийски тип. В зоната на горите преобладават вековни гори от смърч, бял бор, бяла мура, бук.

IV.5.2.Защитени зони НАТУРА 2000 по Директивата за птиците

Фиг. 9. Графична информация за защитените зони по НАТУРА 2000 по Директива за птиците

- **Защитена зона Рила с идентификационен код BG0000495**
 - За зоната има издадена заповед № РД-764 от 28.10.2008г. на Министъра на околната среда и водите за обявяване на защитената зона, обн. ДВ бр.100 от 21.11.2008г.
 - Обща територия: 77927,16 ха.

Таблица 7. Териториален обхват на Защитена зона Рила

ОБЛАСТ	ОБЩИНА	ЗЕМЛИЩА	ЕКАТТЕ
Кюстендил	Дупница	Бистрица	4220
Кюстендил	Дупница	Самораново	65245
Кюстендил	Сапарева баня	Овчарци	53254
Кюстендил	Сапарева баня	Ресилово	62520
Кюстендил	Сапарева баня	Сапарева баня	65365

- Обща характеристика (по класове земно покритие) -
 - Алпийски и субалпийски тревни съобщества 22%; Влажни ливади, мезофилни ливади 1%; Водни площи във вътрешността (стоящи води, течащи води) 1%; Други земи (включително градове, села, пътища, сметища, мини, индустриални обекти) 1%; Иглолистни гори 50%; Скали във вътрешността, сипеи, пясъци, постоянен сняг и

ледници 15%; Смесени гори 3%; Сухи тревни съобщества, степи 5%; Тресавища, блата, растителност по крайбрежието на водоемите, мочурища 1%; Храстови съобщества 1%.

Планински релеф, отличаващ се със стръмни склонове. Ясно са изразени 4 височинни пояси, а в най-високите части са формирани местообитания от алпийски тип. В зоната на горите преобладават вековни гори от смърч, бял бор, бяла мура, бук.

IV.5.3. Защитени територии по смисъла на Закона за защитените територии

На територията на Община Дупница попадат част от Национален парк “Рила”. Най- близко разположеният резерват до гр. Дупница е “Скакавица” (в землището на гр. Сапарева баня), отличаващ се с вековен беломуров горски масив.

“Скакавица” е един от малките български резервати, който е най-близко разположен до гр.Дупница. Площта му е само 70,8 хектара. Обявен е през 1968 г. Намира се в северозападния дял на Рила и е разположен между 1850 и 2050 м. надморска височина. Той е типично горски резерват, в който се опазват вековни гори от бяла мура. От защитените растителни видове тук се срещат планински божур, български омайник, златиста кандилка, златовръх, а от редките видове – планинска дилянка, северно еньовче, преходна мурава. Животинският свят е представен от сърната, дивата свиня, лисицата, вълкът, глухарата, черният кълвач, сокерицата, усойницата, планинската водна жаба.

IV.5.4. Биологичното разнообразие и неговите елементи

Според геоботаническото райониране на България (по Бондев 1997) гр. Дупница попада в Европейска широколистна горска област, Македоно-Тракийска провинция, Горноострумски окръг, Благоевградски район. Характеризира се с остатъчни гори от космат и виргилиев дъб и по-рядко от благун и келяв габър, храсталаци от червена хвойна и драка, а северната част и с ксеротермни тревни съобщества от белизма, садина, луковична ливдина и др.

22% от територията на Община Дупница са заети от гори. Срещат се гори от мъждрян, примесени на места от габър и мезофитни тревни формации (ливади), смесени гори от мизийски бук, габър, липа и бял бор. Храстовите ценози са представени от обикновена шипка, глог, дрян, леска, смрадлика, ракита, калина и др., а тревистите - от бял равнец, пелин, зайча сянка, паричка, змийско мляко, очанка, ягода,

енъовче, тинтява, здравец и други. По зоогеографско райониране, гр. Дупница попада в Евросибирската територия, Рило-Родопски район.

Фауната се характеризира с представители на видовете влечуги, птици, земноводни и бозайници, характерни за умерено-континенталния климатичен пояс. Срещат се сърната, дивата свиня, мечката, заекът. Рядко може да се срещне и глухарят. Във високопланинската част на реките Джерман и Рилска има балканска пъстърва.

IV.5.5. Лечебни растения

/доп.с Решение №135 / 20.09.2019г.на ОбС-Дупница/

Обща информация

Билките, още наричани лечебни растения, лечебни треви, обхващат голяма група растения, които се използват в медицинската и ветеринарномедицинската практика за профилактика и лечение на болести.

Макар и в малки количества, билките съдържат лекарствено-активни вещества, които благотворно влияят на човешкия организъм. Наред с тях съдържат и придружаващи вещества, които могат да подсилят ефекта на лечебното вещество или да окажат вредно влияние.

В нашата страна лечебните растения са предимно от групата на тревистите растения. В зависимост от лечебните цели от различните растения се използват различни техни органи: корени, коренища, грудки, листа, стръкове, цветове, плодове, кори и семена.

Във връзка с това е необходимо да бъдат опазени, както самите лечебни растения, така и техните естествени находища. За опазването им е приет Закон за лечебните растения, който цели, чрез контролирано и организирано използване на лечебните ресурси да се следи за тяхното състояние и количество. В обхвата на закона е включен списък с лечебните растения, които подлежат на контрол и опазване.

Ежегодно със своя заповед министъра на околната среда и водите определя специален режим на опазване и ползване на лечебните растения. Съгласно същата Заповед № РД - 88/30.01.2019 г., Министъра е определил допустимите за събиране количества билки (кг сухо тегло) от естествените находища, извън територията на националните паркове, на следните видове лечебни растения:

- Божур червен (*Paeonia peregrine Mill.*);
- Зърнастец елшовиден (*Frangula alnus Mill.*);
- Иглика лечебна (*Primula veris L.*);
- Катраника, пелин бял (*Artemisia alba Turra*);
- Лазаркиня, енъовче ароматно (*Galium odoratum Scop.*);
- Лудо биле, старо биле (*Atropa belladonna L.*);
- Ранилист лечебен (*Betonica officinalis L.*);
- Решетка безстъблена (*Carlina acanthifolia All.*);
- Тлъстига лютивя, жълто прозориче (*Sedum acre L.*);
- Трън кисел (*Berberis vulgaris L.*);
- Шапиче (*Alchemilla vulgaris complex*).

Изцяло забранени за добив в цялата страна лечебни растения със заповедта на Министъра са:

- Бенедиктински трън, пресечка (*Cnicus benedictus L.*);

- Волски език (*Phyllitis scolopendrium L.*);
- Горичвет пролетен (*Adonis vernalis L.*);
- Дилянка лечебна, валериана (*Valeriana officinasil L.*);
- Залист бодлив (*Ruscus aculeatus L.*);
- Изтравниче, страшниче (*Asplenium trichomanes L.*);
- Исландски лишей (*Cetraria islandica L.*);
- Исоп лечебен (*Hyssopus officinalis L.*);
- Какула едрочветна (*Salvia tomentosa Mill.*);
- Копитник (*Asarum europaeum L.*);
- Мечо грозде (*Arctostaphylos uva-ursi L.*);
- Момина сълза (*Convallaria majalis L.*);
- Оман бял (*Inula helenium L.*);
- Папаронка жълта, жълт мак (*Glaucium flavum Crantz*);
- Пелин сантонинов (*Artemisia santonicum L.*);
- Пирински чай (*Sideritis scardica Griseb.*);
- Пищялка панчичева (*Angelica pancici Vand.*);
- Плаун бухалковиден (*Lycopodium clavatum L.*);
- Риган бял (*Origanum vulgare L.*);
- Ружа лечебна (*Althaea officinalis L.*);
- Салеп (*Orchis sp.*);
- Смилт жълт (*Helichrysum arenarium L.*);
- Хуперция иглолистна, плаун обикновен (*Huperzia selago L.*);
- Цистозира (*Cystoseira barbata AG.*).

Ограниченията и забраните по заповедта не се отнасят за количествата билки, събирани за лични нужди. Изключението не се прилага за пирински чай.

Контролната дейност при ползването на лечебните растения се извършва от РИОСВ-Перник, РДГ-Кюстендил, съвместно с областния управител и кметовете на общини, на основание чл. 50, т.4 от Закона за лечебните растения.

Приоритетни мерки за опазване на ресурсите и разнообразието на лечебните растения

Със Закона за лечебните растения се урежда управлението на дейностите по опазване и устойчиво ползване на лечебните растения, включително събирането и изкупуването на получаваните от тях билки, за което са поставени конкретни изисквания при събирането на билките.

1. Извършва се от находища, в които лечебните растения не са подложени на отрицателно въздействие на естествени или предизвикани от човешка дейност фактори.
2. Обект на събиране са само растителните части, които се използват като билки.
3. Събирането се извършва при подходящи атмосферни условия, с оглед получаването на качествени билки.
4. Не се допуска увреждане на находищата, в резултат на дейността.
5. Не се събират билки замърсени с тежки метали, пестициди и др. химически или минерални вещества, животински или битови отпадъци в района.
6. Събирането се извършва след издаване на разрешително за ползване, съгласно чл.21, ал.2 от Закона за лечебните растения.

7. Не се допуска попадане на чужди примеси, в това число камъни, пръст, органични замърсители.
8. Не се допуска контакт на събраните свежи билки с почвата.
9. Съдовете използвани при събиране на билки се поддържат чисти и се съхраняват на места недостъпни за домашни животни, гризачи и птици.
10. Транспортните средства, с които се превозват свежите билки се поддържат чисти, сухи и при нужда се постилат или покриват.

Ежегодно Кмета на община Дупница издава заповед за забрана брането на липов цвят от насаждения и отделни дървета на територията на град Дупница и селата на община Дупница, включващи улици, паркове и сервитутите на пътни артерии-общинска собственост и др. площи, както и рязането, чупенето и увреждането на липови дървета на територията на цялата община.

Разрешение от забраната се допуска само при контролирано бране, чрез издаване на разрешително за добив на регистрирани билкозаготвители от определени райони на ползване. На територията на община Дупница няма представител на собственик на регистриран билкозаготвителен пункт, извършващ дейности по събиране и продажба на билки.

Със Заповед № РД 05-173/15.05.2019 г., Директора на РДГ-Кюстендил е утвърдил Горскостопански план на горските територии собственост на община Дупница в обхвата на дейност на ТП "ДГС Дупница", Област Кюстендил. След проведена инвентаризация и с помощта на литературни източници като Хорологичния атлас на лечебните растения в Р България и Голяма билкова енциклопедия, в района на разглежданите общински имоти са установени значителен брой лечебни растения. Те са съсредоточени основно в поляни, ливади и покрайнини на гори в долния лесорастителен пояс. С изкачване във височина находищата и популациите им намаляват и се срещат единично или групово.

В таблицата по-долу са разгледани разпространените в района диворастящи растителни видове с лечебни свойства, включени в Приложение №1 от ЛР. Отбелязани са видовете, забранени за събиране, освен за лични нужди, както и тези ограничени за събиране, в зависимост от ежегодната квота за всяка област от страната. При събиране на диворастящи лечебни растения със стопанска цел, да се спазват допустимите количества, ежегодно определяни със Заповед на Министъра на МОСВ, на основание чл.10, ал.1,2 и 3 от ЗЛР.

Лечебни растения		Срещаемост	Добив	Мерки по опазване	Статут на вида			
Българско наименование	Латинско наименование				Често срещан	Нормално срещан	Рядък	Вид, на основание чл.10 от ЗПР
Азмацуг	<i>Anthriscus cerefolium (L.) Hoffm.</i>	На групи	ПН	Указания в ПСП	-	+	-	-
Ацинос полски	<i>Acinos arvensis (Lam.)Dandy</i>	На групи	ПН	Указания в ПСП	-	+	-	-
Безсмъртниче обикновено	<i>Xeranthemum annuum L.</i>	На петна	ПН	Указания в ПСП	+	-	-	-
Белоочица виолетова	<i>Buglossoides purpureocaerulea (L.)Lohnst.</i>	На групи	ПН	Указания в ПСП	-	+	-	-
Благун	<i>Quercus frainettoTen.</i>	Масиви	ПН	Указания в ПСП	-	+	-	-
Бор бял	<i>Pinus sylvestris L.</i>	Масиви	ПН	Указания в ПСП	-	+	-	-
Бреза обикновена	<i>Betula pendula Roth.</i>	Единично	ПН	Указания в ПСП	-	+	-	-
Брей обикновен	<i>Tamus communis L.</i>	На групи	ПН	Указания в ПСП	-	+	-	-
Брекиня	<i>Sorbus torinalis (L.) Crantz.</i>	Единично	ПН	Указания в ПСП	-	+	-	-
Бръшлян	<i>Hedera helix L.</i>	На групи	ПН	Указания в ПСП	+	-	-	-
Бряст полски	<i>Ulmus minor Mill.</i>	Единично	ПН	Указания в ПСП	-	+	-	-
Бук обикновен	<i>Fagus sylvatica L.</i>	Масиви	ПН	Указания в ПСП	+	-	-	-
Бъзак	<i>Sambucus ebulus L.</i>	На групи	ПН	Указания в ПСП	+	-	-	-
Бъз черен	<i>Sambucus nigra L.</i>	На групи	ПН	Указания в ПСП	-	+	-	-
Великденче лечебно	<i>Veronica officinalis L.</i>	На групи	ПН	Указания в ПСП	+	-	-	-
Великденче плоскосеменно	<i>Veronica chamaedrys L.</i>	На групи	ПН	Указания в ПСП	+	-	-	-
Ветрогон полски	<i>Erungium campestre L.</i>	На групи	ПН	Указания в ПСП	+	-	-	-
Винцетоксикум лечебен	<i>Vincetoxicum hirundinaria Medic</i>	На петна	ПН	Указания в ПСП	-	+	-	-
Вранско око	<i>Paris quadrifolia L.</i>	Единично	ПН	Указания в ПСП	-	-	+	-
Вратига	<i>Tanacetum vulgare L.</i>	На петна	ПН	Указания в ПСП	-	+	-	-
Вълча ябълка обикновена	<i>Aristolochia clematitidis L.</i>	На групи	ПН	Указания в ПСП	+	-	-	-
Върба бяла	<i>Salix alba L.</i>	На групи	ПН	Указания в ПСП	-	+	-	-

Върбинка лечебна	<i>Verbena officinalis L.</i>	На групи	ПН	Указания в ПСП	-	+	-	-
Габър обикновен	<i>Carpinus betulus L.</i>	На групи	ПН	Указания в ПСП	-	+	-	-
Гергевка	<i>Cruciata laevipes Opiz.</i>	На петна	ПН	Указания в ПСП	-	+	-	-
Глог червен	<i>Crataegus monoguna Jacq.</i>	На групи	ПН	Указания в ПСП	+	-	-	-
Глухарче обикновено	<i>Taraxacum officinale Web.</i>	На петна	ПН	Указания в ПСП	+	-	-	-
Глушина едрочветна	<i>Vicia grandiflora Scop.</i>	На групи	ПН	Указания в ПСП	-	+	-	-
Глушина посевна	<i>Vicia sativa L.</i>	На групи	ПН	Указания в ПСП	-	+	-	-
Глушина птича	<i>Vicia cracca L.</i>	На групи	ПН	Указания в ПСП	-	+	-	-
Горва луковична	<i>Cardamine bulbifera (L.) Crantz.</i>	На петна	ПН	Указания в ПСП	-	+	-	-
Гълъбови очички	<i>Hepatika nobilis Mill.</i>	На групи	ПН	Указания в ПСП	-	-	+	-
Дебриянка европейска	<i>Sanicula europaea L.</i>	На групи	ПН	Указания в ПСП	-	+	-	-
Девесил сибирски	<i>Heracleum sibiricum L.</i>	На петна	ПН	Указания в ПСП	-	+	-	-
Детелина ливадна	<i>Trifolium pratense L.</i>	На петна	ПН	Указания в ПСП	+	-	-	-
Детелина пълзяща	<i>Trifolium repens L.</i>	На петна	ПН	Указания в ПСП	+	-	-	-
Динка дребна	<i>Sanguisorba minor Scop.</i>	На петна	ПН	Указания в ПСП	+	-	-	-
Драка	<i>Paliurus spina- christi L.</i>	На групи	ПН	Указания в ПСП	+	-	-	-
Дрян обикновен	<i>Cornus mas L.</i>	На групи	ПН	Указания в ПСП	+	-	-	-
Дяволска уста обикновена	<i>Leonurus cardiaca L.</i>	На групи	ПН	Указания в ПСП	+	-	-	-
Елша черна	<i>Alnus glutinosa (L.) Gaertn.</i>	На групи	ПН	Указания в ПСП	-	+	-	-
Еньовче ароматно	<i>Galium odoratum (L.) Scop.</i>	На групи	О	Определяне на год. квоти	-	+	-	+
Еньовче същинско	<i>Galium verum L.</i>	На групи	ПН	Указания в ПСП	-	+	-	-
Женска папрат обикновена	<i>Athyrium filix- femina (L.) Roth.</i>	Единично	ПН	Указания в ПСП	-	-	+	-
Живовлек голям	<i>Plantago major L.</i>	На групи	ПН	Указания в ПСП	+	-	-	-
Живовлек ланцетовиден	<i>Plantago lanceolata L.</i>	На групи	ПН	Указания в ПСП	+	-	-	-
Живовлек среден	<i>Plantago media L.</i>	На групи	ПН	Указания в ПСП	-	+	-	-
Жълтуга висока	<i>Genista tinctoria L.</i>	На групи	ПН	Указания в ПСП	-	+	-	-
Жълтурче	<i>Ranunculus ficaria L.</i>	На петна	ПН	Указания в ПСП	-	+	-	-
Зайча сянка лечебна	<i>Asparagus officinalis L.</i>	На групи	ПН	Указания в ПСП	-	-	+	-
Зайчина пъстра	<i>Coronilla varia L.</i>	На групи	ПН	Указания в ПСП	+	-	-	-
Залист бодлив	<i>Ruscus aculeatus L.</i>	На групи	З	Забрана за събиране	-	+	-	+
Зановец космат	<i>Chamaecytisus hirsutus (L.) Link.</i>	На петна	ПН	Указания в ПСП	+	-	-	-
Звездан обикновен	<i>Lotus corniculatus L.</i>	На петна	ПН	Указания в ПСП	+	-	-	-
Звездица средна	<i>Stellaria media (L.) Vill.</i>	На групи	ПН	Указания в ПСП	+	-	-	-
Звъника, жълт кантарион	<i>Hypericum perforatum L.</i>	На петна	ПН	Указания в ПСП	+	-	-	-
Здравец зловонен	<i>Geranium robertianum L.</i>	На групи	ПН	Указания в ПСП	+	-	-	-
Здравец кървавочервен	<i>Geranium sanguineum L.</i>	На групи	ПН	Указания в ПСП	+	-	-	-

Здравец обикновен	<i>Geratium macrorrhizum L.</i>	На групи	ПН	Указания в ПСП	-	+	-	-
Златиста папрат	<i>Ceterach officinarum DC.</i>	На групи	ПН	Указания в ПСП	-	+	-	-
Змийско мляко	<i>Chelidonium majus L.</i>	На групи	ПН	Указания в ПСП	+	-	-	-
Змиярник петнист	<i>Arum maculatum L.</i>	Единично	ПН	Указания в ПСП	-	-	+	-
Ива	<i>Salix caprea L.</i>	На групи	ПН	Указания в ПСП	-	+	-	-
Иглика лечебна	<i>Primula veris L.</i>	На групи	О	Определяне на год. квоти	-	+	-	+
Изтравниче обикновено	<i>Asplenium trichomanes L.</i>	На групи	З	Забрана за събиране	-	+	-	+
Какула горска	<i>Salvia nemorosa L.</i>	На групи	ПН	Указания в ПСП	-	+	-	-
Какула жълта	<i>Salvia glutinosa L.</i>	На групи	ПН	Указания в ПСП	-	+	-	-
Калина	<i>Viburnum opulus L.</i>	Единично	ПН	Указания в ПСП	-	-	+	-
Камшик лечебен	<i>Agrimonia eupatoria L.</i>	На петна	ПН	Указания в ПСП	+	-	-	-
Киселец	<i>Rumex acetosa L.</i>	На петна	ПН	Указания в ПСП	+	-	-	-
Киселица	<i>Malus sylvestris Mill.</i>	Единично	ПН	Указания в ПСП	-	+	-	-
Киселиче обикновено	<i>Oxalis acetosella L.</i>	На петна	ПН	Указания в ПСП	-	+	-	-
Ким обикновен	<i>Carum carvi L.</i>	На петна	ПН	Указания в ПСП	-	+	-	-
Козя брада	<i>Rumex acetosella L.</i>	На групи	ПН	Указания в ПСП	+	-	-	-
Кокошка	<i>Isopyrum thalictroides L.</i>	На групи	ПН	Указания в ПСП	-	+	-	-
Комунига лечебна	<i>Melilotus officinalis (L.) Pal.</i>	На групи	ПН	Указания в ПСП	-	+	-	-
Крем петров	<i>Lilium martagon L.</i>	Единично	ПН	Указания в ПСП	-	+	-	-
Кукуряк миризлив	<i>Helleborus odorus W. et K.</i>	На групи	ПН	Указания в ПСП	-	+	-	-
Къпина полска	<i>Rubus caesius L.</i>	На петна	ПН	Указания в ПСП	+	-	-	-
Лайка езичесоцветна	<i>Chamomilla suaveolens(Pursh.)Rydb.</i>	На групи	ПН	Указания в ПСП	-	+	-	-
Лепка	<i>Galium aparine L.</i>	На групи	ПН	Указания в ПСП	+	-	-	-
Леска обикновена	<i>Corylus avellana L.</i>	На групи	ПН	Указания в ПСП	-	+	-	-
Липа дребнолистна	<i>Tilia cordata Mill.</i>	На групи	ПН	Указания в ПСП	-	+	-	-
Липа едролистна	<i>Tilia platyphyllos Scop.</i>	На групи	ПН	Указания в ПСП	-	+	-	-
Липа сребролистна	<i>Tilia tomentosa Moench.</i>	На групи	ПН	Указания в ПСП	-	+	-	-
Лисичина грудеста	<i>Corydalis bulbosa (L.) DC.</i>	На групи	ПН	Указания в ПСП	-	+	-	-
Лисичина плътногрудеста	<i>Corydalis solida (L.) Swartz.</i>	На групи	ПН	Указания в ПСП	-	+	-	-
Лопатка многогодишна	<i>Lunaria rediviva L.</i>	На групи	ПН	Указания в ПСП	-	+	-	-
Лопен финикийски	<i>Verbascum phoeniceum L.</i>	На петна	ПН	Указания в ПСП	-	+	-	-
Лук мечи	<i>Allium ursinum L.</i>	На петна	ПН	Указания в ПСП	-	+	-	-
Луличка обикновена	<i>Linaria vulgaris Mill.</i>	На групи	ПН	Указания в ПСП	-	+	-	-
Малина	<i>Rubus idaeus L.</i>	На петна	ПН	Указания в ПСП	-	-	-	-
Маргаритка обикновена	<i>Leucanthemum vulgare Lam.</i>	На групи	ПН	Указания в ПСП	+	+	-	-
Маслинка обикновена	<i>Ligustrum vulgare L.</i>	На групи	ПН	Указания в ПСП	-	-	-	-

Мащерка	<i>Thymus spp.</i>	На петна	ПН	Указания в ПСП	+	-	-	-
Медуница лечебна	<i>Pulmonaria officinalis L.</i>	На групи	ПН	Указания в ПСП	+	-	-	-
Мента обикновена	<i>Mentha spicata L.</i>	На групи	ПН	Указания в ПСП	+	+	-	-
Мехунка	<i>Phusalis alkekengi L.</i>	На групи	ПН	Указания в ПСП	-	-	-	-
Миризливка обикновена	<i>Anthoxanthum odoratum L.</i>	На групи	ПН	Указания в ПСП	+	+	-	-
Миши уши	<i>Hieracium pilosella L.</i>	На групи	ПН	Указания в ПСП	-	-	-	-
Млечка горска	<i>Euphorbia amygdaloides L.</i>	На групи	ПН	Указания в ПСП	+	-	-	-
Млечка обикновена	<i>Euphorbia cyparissias Host.</i>	На групи	ПН	Указания в ПСП	+	+	-	-
Момкова сълза лечебна	<i>Polygonatum odoratum (Mill.) Druce</i>	На групи	ПН	Указания в ПСП	-	-	-	-
Момина сълза	<i>Convallaria majalis L.</i>	На групи	З	Забрана за събиране	-	+	+	+
Морава кръглолистна	<i>Pyrola rotundifolia L.</i>	На групи	ПН	Указания в ПСП	-	-	-	-
Мъждрян	<i>Fraxinus ornus L.</i>	На групи	ПН	Указания в ПСП	+	+	-	-
Мъжка папрат	<i>Dryopteris filix-mas (L.) Schott.</i>	Единично	ПН	Указания в ПСП	-	-	-	-
Мъртва коприва червена	<i>Lamium purpureum L.</i>	На групи	ПН	Указания в ПСП	+	+	-	-
Наваличе	<i>Orthilia secunda (L.) House</i>	На групи	ПН	Указания в ПСП	-	+	-	-
Напръстник вълнест	<i>Digitalis lanata Ehrh.</i>	Единично	ПН	Указания в ПСП	-	+	-	-
Напръстник едроцветен	<i>Digitalis grandiflora Mill.</i>	На групи	ПН	Указания в ПСП	-	+	-	-
Овчарска торбичка обикновена	<i>Capsella bursa-pastoris (L.) Medic</i>	На групи	ПН	Указания в ПСП	+	-	-	-
Омайниче градско	<i>Geum urbanum L.</i>	На групи	ПН	Указания в ПСП	+	-	-	-
Орехче ливадно	<i>Filipendula vulgaris Moench.</i>	На групи	ПН	Указания в ПСП	+	-	-	-
Орлова папрат	<i>Pteridium aquilinum (L.) Kuhn</i>	На петна	ПН	Указания в ПСП	+	-	-	-
Офика	<i>Sorbus aucuparia L.</i>	Единично	ПН	Указания в ПСП	-	+	-	-
Пелин обикновен	<i>Artemisia vulgaris L.</i>	На групи	ПН	Указания в ПСП	+	-	-	-
Повет обикновен	<i>Clematis vitalba L.</i>	На групи	ПН	Указания в ПСП	+	-	-	-
Поветица обикновена	<i>Convolvulus arvensis L.</i>	На групи	ПН	Указания в ПСП	-	+	-	-
Подбел	<i>Tussilago farfara L.</i>	На групи	ПН	Указания в ПСП	+	-	-	-
Подрумиче жълто	<i>Anthemis tinctoria L.</i>	На групи	ПН	Указания в ПСП	-	+	-	-
Подъбиче обикновено	<i>Teucrium chamaedrys L.</i>	На петна	ПН	Указания в ПСП	+	-	-	-
Пришница	<i>Prunella vulgaris L.</i>	На групи	ПН	Указания в ПСП	-	+	-	-
Прозорче сребролистно	<i>Potentilla argentea L.</i>	На групи	ПН	Указания в ПСП	+	-	-	-
Равнец струмски	<i>Achillea clypeolata Sm.</i>	На групи	ПН	Указания в ПСП	-	+	-	-
Равнец хилядолистен	<i>Achillea millefolium gr.</i>	На групи	ПН	Указания в ПСП	+	-	-	-
Ранилист лечебен	<i>Betonica officinalis L.</i>	На групи	О	Определяне на год. квоти	-	+	-	+
Риган обикновен	<i>Origanum vulgare L.</i>	На групи	ПН	Указания в ПСП	+	-	-	-
Росопас лечебен	<i>Fumaria officinalis L.</i>	На групи	ПН	Указания в ПСП	-	+	-	-

Свиларка	<i>Luchnis coronariq (L.) Desr.</i>	На групи	ПН	Указания в ПСП	-	+	-	-
Секирче пролетно	<i>Lathyrus vernus (L.) Bernh.</i>	На групи	ПН	Указания в ПСП	+	-	-	-
Секирче черно	<i>Lathyrus niger (L.) Bernh.</i>	На групи	ПН	Указания в ПСП	+	-	-	-
Синчец обикновен	<i>Scilla bifolia L.</i>	На групи	ПН	Указания в ПСП	-	+	-	-
Синя жлъчка грапавоплодна	<i>Cichorium intybus L.</i>	Единично	ПН	Указания в ПСП	-	+	-	-
Сладка папрат обикновена	<i>Polypodium vulgare L.</i>	На групи	ПН	Указания в ПСП	-	+	-	-
Слез горски	<i>Malva sylvestris L.</i>	На групи	ПН	Указания в ПСП	+	-	-	-
Смрадлика	<i>Cotinus coggygria Scop.</i>	На групи	ПН	Указания в ПСП	-	+	-	-
Смърч обикновен	<i>Picea abies (L.) Karst.</i>	Масиви	ПН	Указания в ПСП	-	+	-	-
Старо биле	<i>Atropa belladonna L.</i>	Единично	О	Определяне на год. квоти	-	-	+	+
Сълзица средна	<i>Briza media L.</i>	На групи	ПН	Указания в ПСП	-	+	-	-
Съсънка бяла	<i>Anemone nemorosa L.</i>	На групи	ПН	Указания в ПСП	-	+	-	-
Съсънка лютиковидна	<i>Anemone ranunculoides L.</i>	На групи	ПН	Указания в ПСП	-	+	-	-
Теменуга миризлива	<i>Viola odorata L.</i>	На групи	ПН	Указания в ПСП	+	-	-	-
Теменуга трицветна	<i>Viola tricolor L.</i>	На групи	ПН	Указания в ПСП	+	-	-	-
Трепетлика	<i>Populus tremula L.</i>	На групи	ПН	Указания в ПСП	-	+	-	-
Трънка	<i>Prunus spinosa L.</i>	На петна	ПН	Указания в ПСП	+	-	-	-
Хвоц полски	<i>Equisetum arvense L.</i>	На групи	ПН	Указания в ПСП	-	+	-	-
Часовниче цикутово	<i>Erodium cicutarium (L.) L'Her.</i>	На групи	ПН	Указания в ПСП	+	-	-	-
Чашкодрян брадавичес	<i>Euonymus verrucosus Scop.</i>	На групи	ПН	Указания в ПСП	-	+	-	-
Чашкодрян европейски	<i>Euonymus europaeus L.</i>	На групи	ПН	Указания в ПСП	-	+	-	-
Черновръх обикновен	<i>Clinopodium vulgare L.</i>	На групи	ПН	Указания в ПСП	+	-	-	-
Ягода горска	<i>Fragaria vesca L.</i>	На групи	ПН	Указания в ПСП	+	-	-	-
Ясен планински	<i>Fraxinus excelsior L.</i>	Единично	ПН	Указания в ПСП	-	+	-	-

Изводи:

- 1. Богато биологично разнообразие , което трябва да бъде запазено не само заради изчезването на определени видове, но и за да се избегне намалението на продуктивността, причинена от лошо функциониращи екосистеми.*
- 2. От екологична гледна точка в района на Община Дупница компонентите на природната среда са относително запазени и може да бъде причислена към екологично чистите територии.*
- 3. Не е съставена специална програма за ефективно и екологосъобразно използване на лечебните растения в общинския поземлен фонд.*

IV.6. Шум

Шумът е един от основните фактори с неблагоприятно въздействие върху населението. Действащ като стресов фактор, шумът атакува почти всички органи и системи.

Индивидуално оценено, въздействието на шума най-често се представя като: предизвиква раздразнение, главоболие, пречи на съня и почивката, затруднява възприемането на речта, пречи на умствената работа.

Регионална здравна инспекция – гр. Кюстендил, осъществява ежегоден мониторинг и контрол на шумовото натоварване на територията на гр. Дупница, в съответствие с изискванията на чл. 15, ал.1, т.4 и § 1, т. 12 г от Закона за здравето (в сила от 01.01.2005 г., изм. ДВ брой 9 от 3 февруари 2015 г., доп. ДВ бр. 72 от 18 септ. 2015 г.) и на основание чл. 17 от Закона за защита от шума в околната среда (обн. ДВ, бр. 74 от 13.09.2005 г., в сила от 01.01.2006 г., посл. изм. бр. 98 от 28.11.2014 г., в сила от 28.11.2014 г.).

Последните извършени измервания на шумовите нива, на територията на Община Дупница са направени през месец август 2014 г., на пунктове определени за мониторинг на шума.

От направеният анализ и оценка на шумовото натоварване се установи, че нивата на шума в различните зони на града надвишават граничните стойности на показателите за шум в околната среда, определени съгласно чл. 5 от Наредба № 6 / 26.06.2006 г. за показателите за шум в околната среда, отчитащи степента на дискомфорт през различните части на денонощието, граничните стойности на показателите за шум в околната среда, методите за

оценка на стойностите на показателите за шум и на вредните ефекти от шума върху здравето на населението.

На основание чл. 22, ал. 1 от ЗЗШОС, кметовете на общини или упълномощени от тях длъжностни лица упражняват контрол, за спазване изискванията на ЗЗШОС в тихите зони и урбанизираните територии и организират и регулират движението на автомобилния транспорт в населените места, с оглед намаляване на шумовите нива до допустимите норми.

Единствено при пункт № 3 (ж.к. “Дупница”), в зоната за вътрешните квартали с минимално шумово въздействие е измерен шум с по-ниски стойности, които са в рамките на изискванията.

Измерването на шумовите нива на територията на гр. Дупница се осъществява в три основни зони:

- Зона с интензивен трафик на движение и висока гъстота на обитаване;
- Зона с локални източници на шум;
- Зона във вътрешните квартали на гр. Дупница с минимално шумово въздействие.

Основните пунктове за мониторинг на нивата на шум на територията на гр. Дупница, са следните:

Зона с интензивен трафик на движение и висока гъстота на обитаване

- ул. “Св. Иван Рилски” 86;
- ул. “Орлинска” 14;
- кв. Спартак; ул. “Орлинска” 56;
- ул. “Княз Борис I” – срещу РУ „Полиция;”
- ул. “Аракчийски мост” 12;
- ж.к. “Бистрица” бл. 58.

Зона с локални източници на шум

- ул. “Венелин” 26 – ОУ “Св. Св. Кирил и Методий”;
- ул. “Патриарх Евтимий” 59 – паметника Моструков.

Зона във вътрешните квартали на гр. Дупница с минимално шумово въздействие

- ж.к. “Развесена върба” бл. 1;
- ул. “Венелин” 144;
- ул. “Отец Паисий” 24.

Шумът в Община Дупница е породен предимно от пътническите и товарните транспортни средства и масовия градски транспорт, т.е. ясно се локализира, че основният влияещ източник на шум е пътния трафик.

Във връзка с осигуряване на ефективно управление на шумовото натоварване в околната среда на територията на града, Общината работи в посока за по-скорошно разрешаване на съществуващия проблем, като си поставя няколко приоритетни цели:

- Разработване на комплект от организационни и технически мерки, целящи редуциране на шума, причинен от автомобилния поток и локалните източници;
- Провеждане на информационни кампании за обществеността с цел повишаване на обществената култура и съзнание по проблемите на шумовото замърсяване, както и с цел повишаване на информираността на населението.

За подобряване на акустичната обстановка Община Дупница до месец април 2015г., е изпълнила голяма част от приоритетните си цели, а именно:

- Извършване на рехабилитация и облагородяване на зелени площи в различни части на града;
- Залесяване с дървесни видове;
- Ремонтване и асфалтиране на участъци от пътната мрежа;
- Подобряване организацията на движението – оптимизация на режимите на светофарите с цел снижаване до минимум престойте, спиранията и тръгванията на транспортните потоци;
- Ограничаване скоростта на движение по отделните участъци от пътната мрежа, където е установено значително превишаване на граничните стойности на шума;
- Осигуряване на максимална пропускателна способност на основните улици (премахване на всички причини за намаляване на пропускателната способност, като в това число, неправилно паркирани автомобили, неправилно позиционирани съдове за отпадъци и др.);
- Изграждане на система от всеобхватни и практически използвани алеи за велосипеди (паралелно до основната пътна мрежа на града) – центъра на града и парк “Рила”.

Община Дупница предвижда предприемане и на други действия за оптимизиране и намаляване на нивата на шумово замърсяване в градската среда, а именно:

- Провеждане на информационна кампания “Ден без автомобила”, като стремежът е да се включат най – разнообразни обществени групи и всеки гражданин да даде своя принос за снижаване на шумовите нива;
- Изграждане на шумозащитни екраниращи съоръжения;
- Публикуване в интернет страницата на Общината актуална информация за състоянието на акустичната среда, проблеми, проекти и инициативи в тази посока.

Извод:

1. *Акустична обстановка в урбанизираната среда на гр. Дупница се утежнява от интензивния автомобилен трафик по международен път Е-79. Тази обстановка ще се промени след въвеждането в експлоатация на АМ „Струма”, което ще отдалечи трафика от населеното място и ще доведе до значително понижаване на шумовите нива в гр. Дупница.*
2. *Мерките за намаляване и предотвратяване на вредното въздействие на шума в околната среда, целят защита на здравето и осигуряване качеството на живот на населението.*

IV.7. Радиационна обстановка и влияние от нейонизиращи лъчения

Според данни от единната система за радиационен мониторинг на територията на община Дупница не са идентифицирани източници на радиационно замърсяване.

IV.8. Зелени площи на територията на Община Дупница

Зелената система е част от пространствения организъм на града, осигуряваща комплексното подобряване на жизнените условия посредством своите урбанистични, екологични и рекреационни функции. Тя е връзката между отделните елементи и устройствени зони на градския организъм с обкръжаващата го природна среда.

На територията на град Дупница има около 189,20 ха зелени площи. Като цяло зелената система се нуждае от подмяна на преминалите турнус на сеч дървесни видове с млади насаждения. Община Дупница работи по премахването на потенциално опасните, сухи и стари тополи покрай река Джерман и река Отовица /минаващи през центъра на града/, както и тези в крайните квартали, представляващи опасност за населението и сградите.

От дървесните видове преобладават: липа, ясен, явор, акация, конски кестен, чинар, айлант, бреза и някои иглолистни видове – ела, смърч, разположени предимно в група с широколистни видове. Срещат се и множество върбови насаждения, които са с особено висока декоративна стойност за града.

Зелената система се поддържа от Общинско предприятие “Поддържане и озеленяване на териториите за обществено ползване”. Извършва се ежегодно подкастриране на дървесните видове, като се спазва техният период на вегетация, който продължава от месец март до месец октомври. Периодично Община Дупница предприема засаждане на нови фиданки и облагородяване на нови терени, които да бъдат затревени и залесени, с оглед подобряване облика на града и повишаване качеството на атмосферния въздух в градската среда.

Зелените площи са сравнително равномерно разположени по целия град, като най-много са около новоизградените детски площадки и кътове за отдих, както в централната градска част, така и в крайните квартали.

В селата декоративните зелени площи се свеждат до декоративен кът в центъра на селото и засадени в група декоративни дървета и храсти, обикновено около чешмите или площадите.

На територията на Община Дупница е разположен и един от най – красивите паркове в цяла Югозападна България – крайградски парк “Рила”, намиращ се на 1,5 км от центъра на града и е изцяло общинска собственост. Паркът е достъпен единствено и само за пешеходци, като е ограничен изцяло достъпа на МПС на територията му. Има изградени асфалтови алеи, каменни пътеки, детски площадки, игрища за различни видове спорт, изкуствено езеро с водни колела, плувни басейни и множество зелени площи, затревени и залесени с разнообразни дървесни видове, за които се полагат ежедневни грижи. В централната градска част се намира и градската градина, изцяло обновена и облагородена с множество зелени площи с тревна и цвета растителност, асфалтови алеи и детски площадки.

Има съществуващи и новоизградени екопътеки, които са в много добро състояние с каменна настилка, а именно екопътека в местност “Дренски рид”; екопътека “Самоковицето” - намираща се в близост до китното планинско село Бистрица. Община Дупница е част от новият проект за културен, еко и селски туризъм под името “Дестинация Рила”, обхващащ общините Дупница, Рила и Бобошево, който предлага една пъстра палитра от възможности за отдих и забавления, сред необятната красива природа на Рила планина.

Основни цели при управлението на зелените площи на територията на Община Дупница са:

- Да се създаде и поддържа информационна система, позволяваща оперативно сводиране, обработка, систематизиране на текущата информация за зелената система, както и моделиране на бъдещото ѝ развитие;
- Да се поддържа актуална нормативната база, регулираща развитието на зелената система на територията на Община Дупница;
- Да се създаде ефективна система за контрол и опзване на зелената система;
- Да се извърши поетапна подмяна на съществуващата дървесна растителност, преминала своя турнус на сеч, с подходящи за градска среда дървесни видове.

V. УПРАВЛЕНСКИ ФАКТОРИ

V.1. Отговорности и задачи

Общинска администрация Дупница предоставя редица публични услуги, чрез изградената и утвърдилата се административна структура.

Дейността на Община Дупница се финансира със субсидии от Министерство на финансите и собствени средства. В състава на Общината влизат 17 населени места, в това число 13 кметства и 4 населени места, които се обслужват административно от кметски наместници. Със Заповед на Кмета на Общината е утвърден Устройствен правилник на общинската администрация, в който са разпределени правата, задълженията и отговорностите на длъжностните лица в отделните дирекции и отдели, ръководени от заместник кмет и секретаря на общината.

Брой на заетите служители по категории:

Числеността на персонала на Община Дупница на пълно и непълно работно време е 168 човека. От тях:

- по служебно правоотношение – 29 броя;
 - управленски персонал – 20 броя;
 - експертен персонал – 9 броя;
- по трудово правоотношение на пълно работно време – 139 броя;
 - управленски персонал – 30 броя;
 - специалисти – 95 броя;
 - административен персонал – 14 броя.

Структурата на Община Дупница се състои от :

Кмет, който е едноличен, териториален орган на изпълнителната власт. Кметът упражнява общо ръководство и контрол на общинската администрация и представлява общината.

Заместник – кмет по “Стопански дейности” - ръководи и контролира цялостната дейност на общинската администрация по устройство на територията, регламентирани в ЗУТ. Осъществява контрол за недопускане на незаконно строителство на територията на общината. Ръководи изпълнението на заповедите на кмета на общината за премахване на незаконни обекти. Осъществява контрол по строителството, поддръжката и ремонта на сградите и съоръженията на Общинската администрация, сградите в кметствата и почивните бази на общината.

Заместник - кмет по “Социални дейности”- организира и ръководи изпълнението на общинските програми и приоритети в сферата на социалните услуги на населението, сферата на образованието и здравеопазването, както и сферата на опазването на околната среда.

Заместник - кмет по “Регионално и местно планиране и проектно финансиране”, който ръководи и контролира разработването и изпълнението на програми и проекти по Европейски предприсъединителни и структурни фондове.

Секретарят на общината организира, координира и контролира функционирането на общинската администрация за точното спазване на нормативните актове.

Звеното за вътрешен одит осигурява необходимите условия и разработва проекти на актове, регламентиращи изграждането и функционирането на адекватни и ефективни системи за финансово управление и контрол, осъществява вътрешния одит на всички структури, програми, дейности и процеси, включително на разпоредителите със средства от Европейския съюз и на разпоредителите от по-ниска степен в Община Дупница.

Общинската администрация се състои от: следните дирекции:

1. Дирекция “Финансова дейност и управление на собственост”

- Организира изпълнението и прилагането на Закона за гражданската регистрация и всички законови и подзаконови нормативни актове, свързани с гражданската регистрация на физическите лица; координира дейността с органи и организации в областта на гражданската регистрация, осигуряващи актуалното състояние на регистрите за гражданско състояние;
- Осигурява процесуално представителство пред съдилищата и други юрисдикции, организира и провежда, архивира процедурите по подготовката и провеждането на обществени поръчки, когато възложител е кметът на общината;

- Организира и осъществява дейностите по разработване, приемане, актуализация и отчитане на бюджета на общината по пълна бюджетна класификация;
- Организира, планира и осъществява счетоводния процес на община Дупница, съгласно действащата нормативна уредба и информационните потребности на общината, изготвя, съставя и подписва Междинните и Годишния финансов отчет.
- Актува и деактува общински имоти и води регистър във връзка с тази дейност; извършва процедурите по продажба, ликвидиране на съсобственост и замяна между общината и физически и юридически лица; води цялата документация на местната комисия по ЖСВ.

2. Дирекция “Европроекти и обществени поръчки”

- Изготвя стратегически и програмни документи, включително стратегическо планиране и прогнозиране. Формулира целите и приоритетните сфери, съгласно принципите на устойчиво развитие. Осъществява дейности по международното сътрудничество на Община Дупница и участието ѝ в международни инвестиционни програми;

3. Дирекция “Устройство на територията и строителство”

- Изпълнява функциите и задачите по устройство на територията, регламентирани в Закона за устройство на територията;
- Упражнява контрол за спазване и прилагане на общите и подробни устройствени планове, одобрени проекти и строителни книжа;
- Подготвя строителни книжа и разрешения на обекти, финансирани от общината, на които изпълнява инвеститорски функции;
- Организира и ръководи инвестиционния процес за обектите от ПС за КР и обекти на инженерната инфраструктура на община Дупница, включващи ново строителство, реконструкции и ремонти;
- Проучва, координира и организира нуждите за ново строителство, реконструкции, ремонти, доставка на оборудване; изисква и проверява техническата документация, необходима за инвестиционните намерения в общественото строителство и инфраструктурното строителство.

4. Дирекция “Хуманитарни дейности”

- Координира дейността на общинските училища, детски заведения и извънучилищни звена за организиране на учебно-възпитателния процес и осъществява контакти с Министерството на образованието и науката /МОН/ и Регионалните инспекторати по образованието на МОН;
- Съдейства за развитието на спорта и младежките дейности;
- Организира изпълнението на общинската културна програма и отбелязване на годишнини, свързани с местния, регионалния и националния културно-исторически календар.

5. Дирекция “Околна среда, транспорт и сигурност”

5.1 Отдел “Екология, чистота и временна заетост”

- Организира дейността по чистота и опазване на околната среда в общината.
- Ръководи отдела временна трудова заетост към общината .
- Упражнява предварителен контрол за спазване на законодателството в областта на опазване на околната среда, опазване на природните ресурси и дейностите по управление на отпадъците .
- Разработване, провеждане и контрол на мероприятия, касаещи чистотата, опазване и възстановяването на природата и екологичната политика на територията на общината.
- Координира дейността на общинска администрация в областта на екологията с МОСВ, РИОСВ, БАБХ, неправителствени екологични и природозащитни организации и движения и др.

Отдел “Сигурност и транспорт”

- Разработва анализи и становища по проблемите на дейността на администрацията, отговори по запитвания на физически и юридически лица, изготвя експертни мнения във връзка с осъществяването на правомощията на ръководителя на администрацията и подобряване на административното обслужване;
- Ръководи регистрацията за класифицирана информация
- Координира взаимодействието на Кмета на общината с МВР и структурите на ПБЗН

Със Заповеди на кмета на община Дупница, на основание чл. 44 ал. 2 от ЗМСМА, са определени длъжностните лица, имащи право да установяват нарушения, а именно:

- Ст. специалист „Екология“;
- Ст. специалист “Чистота”;
- Технически изпълнители при звено „Общински контрол“;
- Кметовете и кметските заместници на населените места в община Дупница.

Контрол по управление на компонентите и факторите на околната среда се прилага от регионалните структури на РИОСВ – Перник.

В Община Дупница се работи по всички възникнали проблеми и възложени задачи, по-важни от които са:

- Работа във връзка с предписания, дадени от всички висши инстанции и контролиращи органи на местната власт, съгласно националното ни законодателство.
- Работа и проверки по писмени молби, жалби и сигнали, постъпили на дежурен телефон в Община Дупница, за дейности водещи до увреждания на околната среда и нарушаващи санитарно-хигиенните изисквания;
- Работа по разгласяване и организация на обществени обсъждания на доклади за ОВОС, както и изготвяне на становища по тях;
- Контрол по опазването на декоративната дървесна и храстова растителност и тревните площи в населените места и крайградски парк “Рила”;
- Актуализиране и обновяване на общинската нормативна уредба с цел по-лесно и точно прилагане.

Общинската администрация разполага с 60 офиса, заседателна зала, две конферентни зали и санитарни възли разположени в сграда - собственост на Общината, намираща се в центъра на град Дупница. Всички работни кабинети са обзаведени, електрифицирани, телефонизирани и имат достъп до интернет.

V.2. Сътрудничество

V.2.1. Обмен на информация и сътрудничество с регионални органи на централни ведомства, от компетенциите, на които са въпросите по опазване на околната среда

Контролната дейност на територията на общината се извършва от определените със заповеди на кмета длъжностни лица, чиито компетенции са съгласно нормативната уредба.

Упълномощените длъжностни лица водят превантивна политика за недопускане на големи отклонения от правилната организация на дейностите по опазване на околната среда.

Отчетността е основен елемент на документирането и систематизирането на събраната информация за състоянието на компонентите и факторите на околната среда.

Следвайки йерархичната схема на документиране, е необходимо всички физически и юридически лица, които извършват дейности, оказващи въздействие върху околната среда, да разработват и предоставят на общината нормативно указаната документация. Отчети, както и други документи, все още не се подават от всички причинители на замърсяване, което води до непълноти в събираната информация.

Съвременната нормативна уредба дава възможност да се изгради една цялостна система за документиране. Спазването на разпоредбите на специализираните наредби ще осигури основната част от документирането на системата за опазване на околната среда. Все още обаче липсва съвременна система за обработка на данните.

Друг елемент на отчетността и обмена на информация, са взетите с официални протоколи решения на назначените от кмета на общината комисии. Тези решения също не са обхванати в система за следене.

Регионалните органи на централни ведомства, с които общината сътрудничи по въпросите за опазване на околната среда и които оказват контрол по всички извършвани дейности са: Регионална инспекция по околната среда и водите (РИОСВ) – Перник, Регионалната здравна инспекция (РЗИ) – Кюстендил и Басейнова Дирекция – Западнобеломорски район – Благоевград.

Дейностите, свързани с налагането на санкции при установени нарушения на територията на Община Дупница се извършват от инспекторите на РИОСВ - Перник.

V.2.2. Сътрудничество в разглежданата област със съседни общини, бизнеса, НПО.

На този етап Община Дупница работи съвместно с останалите общини от област Кюстендил, предимно по проблемите, свързани с управлението на битовите отпадъци на територията на областта и предстоящото изграждане на “Регионален център за третиране на неопасни отпадъци – Дупница”.

Община Дупница осъществява добро взаимодействие с НПО с интереси към екологичните проблеми.

Учрежденията, обществените организации, държавните, общинските или частни фирми, домсъветите на етажните собственици и гражданите имат задължения по отношение

опазване на околната среда, за ежедневно почистване и поддържане чистотата в ползваните от тях сгради, дворове и прилежащите им територии.

Опазването, реконструкцията и обогатяването на зелената система на територията на общината се извършва от ОП "ПО на ТОП". Предприятието поддържа зелената система на територията на общината, чрез засаждане на нови фиданки, създаване на нови насаждения, цветни петна и др.

V.2.3. Сътрудничество с НПО

В града функционират няколко неправителствени организации, които активно си партнират с общинската администрация и гражданите на Дупница.

- „Партньори - България”;
- „Шалом”;
- ЦСРИД;
- СДРУЖЕНИЕ "ПАРТНЬОРИ - ДУПНИЦА";
- Координация и изпълнение на обмени, инициативи, проекти;
- Сдружение "Бъдеще за ромите";
- Ново Десетилетие;
- Развитие на децата и младежите в Дупница;
- Шанс за всички – Дупница;
- СДРУЖЕНИЕ "КЛУБ СВОБОДЕН ПОЛЕТ - ДУПНИЦА";
- Сдружение "Амала - Приятели".

V.3. Информирание на обществеността

За целта са ангажирани компетентни в тази област длъжностни лица, които системно да работят за повишаване на екологичната култура и екологичното съзнание на по-голямата част от населението на общината. Като успешни първи стъпки на Община Дупница в това отношение може да бъде оценено доброто взаимодействие с НПО с интереси към екологичните проблеми, съвместно с които са разработени множество проекти с екологична насоченост, в които активно участие взимат граждани, ученици, еко-клубове, фирми.

Въпреки целенасочената и постоянна работа на общинската администрация, все още няма формирано правилно отношение на гражданите към опазването на околната среда, няма създадени съзнателни навици за управление на дейностите свързани с третиране на отпадъците.

Основните усилия при информиране и работа с обществеността, са насочени именно към промяна на нагласата и съзнанието на гражданите по отношение опазването на околната среда. На този етап се постигат все още незначителни резултати, поради което се налага прилагането на принудителни и наказателни мерки.

VI. ИКОНОМИЧЕСКО СЪСТОЯНИЕ

VI.1. Промисленост

Дупница се е утвърдил като промишлен град с две добре обособени индустриални зони. Най-изявената част е химическата и фармацевтичната промишленост. Поради местоположението си, другата сфера, в която градът се утвърдил е търговията – особено търговията с автомобили. Освен това близостта на гр. Дупница до развити и развиващи се туристически центрове, като Рилски манастир, Община Сапарева баня, Паничище, Рилските езера, обуславят възможности за развитие на подпомагащи туризма дейности.

Формирането, развитието и усъвършенстването на икономическата база на Дупница е сложен и продължителен процес. Дупница може да бъде причислена към общините с развита икономика. През последните години на територията на Дупница се утвърждават редица развиващи се малки и средни фирми, основани главно върху частна собственост, които осъществяват дейност преди всичко в сферата на услугите и леките производства.

Общинската икономика се поддържа и издържа предимно от частния сектор. Това се подчертава и от факта, че държавната собственост на предприятията представлява много малък процент.

VI.1.1. Селско стопанство

Селското стопанство е традиционен отрасъл за община Дупница. Застъпено е производството на технически култури, овощки, зеленчуци, зърнени култури, отглеждане на говеда, овце, свине, птици и кози. Основен поминък от земеделието е скотовъдството и овощарството.

Стопанисваната земя в района на Община Дупница възлиза на 197 246 дка, в т.ч. 124 987 дка обработваема (от нея 57 502 дка е необработваема) и 72 259 дка мери и пасища. Неизползваемостта на земята на този етап е около 30 %, като основни причини за този нисък

процент са липса на пазари за селскостопанска продукция, непълноценното възстановяване на земеделските земи на бившите им собственици и обезлюдяването на селата.

Таблица 8. Видове земеделски култури, отглеждани в стопанствата на територията на Община Дупница 2014/2015г.

Култура	Площ /дка/	Култура	Площ /дка/
Пшеница	19 240	Домати	100
Ечемик	2 510	Пипер	1500
Овес	1730	Тютюн	50
Ръж	1520	Цвекло	500
Тритикале	530	Люцерна	4000
Царевица	3415	Естествени ливади	13090
Слънчоглед	3900	Сено от изоставени ниви	9000
Картофи	3200	Овощни градини	2080
Рапица	1400	лозя	1100
Зеле	450	Други зеленчуци	2800
Фасул	600	Необработваема земя	57502

Растениевъдството е свързано с отглеждане на хлебна пшеница, ръж (около 23 % от посевната площ), зърнено-фуражни култури (ечемик, овес, царевица) – 25 % от посевните площи, фуражни – около 7 % и зеленчукови култури и картофи – 25 % от посевните площи. Наблюдава се нарастване на посевните площи засети с фуражни култури, като последните години се увеличили площите засети с рапица, а намаляване на засетите площи с картофи и лозя.

За изхранване на населението на Община Дупница годишно е необходимо около 30 000 т зърно. При местно производство средно от 15 000 т/годишно, като недостигът се компенсира чрез внос от други части на страната под формата на готови продукти.

Планинският и полупланинският характер на територията на община Дупница, възможностите за производство на зърнени и груби фуражи, наличието на пасища и мери, позволяват развитието на животновъдството, предимно в направленията овцевъдство и говедовъдство (главно за месо).

Броят на всички видове животни бележи спад. На територията на общината няма големи животновъдни ферми и по-голяма част от тях са пръснати в отделни земеделски стопанства.

Съществуват няколко фирми за преработка на мляко, но липсва кланица за добив на месо.

Най-силно изразени земеделски отрасли са:

- Растениевъдство – фуражопроизводство и овощарство;
- Животновъдство – овцевъдство и коневъдство.

Основен поминък в земеделието: скотовъдство, фуражопроизводство, овощарство.

Земята в Община Дупница е предимно от IV , V , VI , VII , VIII категория, включват излужени канелено-горски земи.

Таблица 9. Видове земя

ЗЕМЯ	ПЛОЩ /дка/
Стопанисвана земя	197 246
Мери и пасища	72 259
Обработваема земя в т.ч.	124 987
Естествени ливади	13 090
Сено от изоставени ниви	11 050
Трайни насаждения	5 668
Изоставени трайни насаждения	5 305
Засети ниви	39 189
Изоставени ниви	50 235
Всичко :	394 492

VI.1.2. Туризм

Географското положение на гр. Дупница е изключително благоприятно от туристическо – географска гледна точка. Районът е в непосредствена близост до основния национален туристически пазар – София, разположен на 60 км, както и относително близо до втория по големина вътрешен пазар - Пловдив, което е основна предпоставка за конкурентоспособност на вътрешния пазар, както и за по-равномерно разпределение на посещенията в годишен план.

В същото време транзитното местоположение спрямо водещи туристически атракции за България като Рилски манастир, Банско, Сандански, както и спрямо Сапарева Баня и Боровец, благоприятства региона като възможност за осигуряване на диверсифициращо туристическо предлагане и привличане на туристическия поток. В този аспект благоприятно е местоположението спрямо транзитните потоци към Гърция не само от страната, но и от Румъния и част от централно-европейските държави.

Районът е в непосредствена близост до основни чуждестранни генериращи пазари (спрямо гр.Дупница) – Гърция (ГКПП Кулата – на 110 км), Сърбия (ГКПП Калотина – на 90 км) и Македония (ГКПП Гюешево – 62 км). Отдалечеността от основните пазари на Западна

и Централна Европа и Русия се компенсира с близостта на летище София – основен входен пункт на чуждестранния поток на туристи към страната.

Развитието на туристическия бизнес в Дупница все не отговаря на потенциала, с който се разполага по отношение на стратегическото местоположение, на което се намира общината. Като главни причини за изоставане в туристическото развитие могат да се посочат:

- недостатъчно добре развита туристическа инфраструктура;
- слабо разнообразие и ниско качество на предлагания туристически продукт;
- регионът е слабо познат на туристическия пазар, т.е. липсва адекватна форма на рекламно-информационно обезпечаване на туризма;
- недобра координация между отделните туристически обекти.

С оглед и преценка на ресурсния потенциал, с който разполага Дупница, е необходимо да се насочат усилията си към стимулиране на: културно-познавателния, природно-познавателния, фестивалния и спортния туризъм, както и към екотуризма и селския туризъм. За постигане на тези цели Община Дупница е насочена към реализирането на редица проекти, които да допринесат за развитието на туризма. В тази връзка общината е реализирала съвместен проект с Община Рила и Община Бобошево по Оперативна програма “Регионално развитие” “Маркетинг на туристическия продукт”, чиято цел е популяризиране на богатото културно и историческо наследство и привличането на туристи.

В тази посока Община Дупница е изготвила инвестиционно намерение за “Изграждане на туристическа ски – зона - Дупница”, която в бъдеще ще представлява един от основните елементи на туризма в общината.

В Дупница осъществява дейност и Туристическо дружество “Рилски езера“. Дружеството е регистрирано по Закона за юридическите лица с нестопанска цел, за осъществяване чрез доброволен труд на дейности за реализиране на: туризъм, алпинизъм, ориентиране, обучения по планинска безопасност и устойчиво управление на природни ресурси, природозащитни и други дейности със 100 годишна история. През 2011 г. ТД “Рилски езера” навърши 100 години. Дружеството разполага с 230 члена. В редиците си има над 20 професионални щатни планински спасители, водачи и ски учители, както и 12 нещатни планински спасители. ТД “Рилски Езера” стопанисва и притежава хижа „Скакавица“ и хижа „Рилски езера“. Основател е и се грижи за следните клубове: Младежка секция по пешеходен туризъм, спортен клуб, клуб по парапланеризъм, колоездачен клуб, клуб по скално катерене и алпинизъм. Развива курсове по повечето планински спортни

дисциплини, както и курсове за професионални планински водачи. Обучили са стотици млади хора в различни спортни планински дисциплини, провели са и десетки курсове за планински спасители. Дружеството поддържа и пешеходната инфраструктура – разчистване на пътеки, обновяване на маркировки и други – в района на стопанисваните от него хижи.

Градът е изходна точка за туристически маршрути към Седемте Рилски езера, Рилския манастир, хижа Иван Вазов, хижа Скакавица, водопада Скакавица и други.

VI.1.3. Фармацевтична промишленост

Фармацевтичната промишленост е една от най-развитите в града. Неслучайно Дупница е наречена “Град на фармацията”. В тази промишленост е заето над 10% от населението в трудоспособна възраст в града. Най-големите предприятия от бранша на територията на гр. Дупница са “Актавис” АД (бившата “Балканфарма”), “Фарма” АД и ЕТ “Рени- Б.Васев”, които произвеждат лекарства, медикаменти и козметични средства.

VI.1.4. Машиностроене и обработване

Развитието на машиностроенето и металообработването също са широко застъпени в икономиката на гр. Дупница. В града работят дружества като ”Металснаб - холдинг” ЕАД, ”ИЗАМЕТ” АД, специализирана в производствата на асансьори и асансьорна техника, “Авторемонт” АД, ангажиран в ремонта на автобуси и товарни автомобили, “Минстрой Металик Мер” АД – с реализирането на съоръжения за минната промишленост.

VI.1.5. Текстилна и шивашка дейност

Обувната промишленост също е широко застъпена в града. Тук работят няколко обувни фабрики и редица по-малки цехове. Шивашката промишленост е традиционен поминък в Дупница, главно поради наличието на квалифицирана работна сила.

VI.1.6. Дървообработване

Дърводобивът, лесовъдство, дървопреработването и мебелната промишленост също са широко застъпени в икономиката на града, което е свързано с естествената близост до Рила планина.

VI.1.7. Търговия с автомобили

През последните 10 години Дупница се оформи като един от най-големите центрове за търговия с употребявани автомобили. В града функционират над 70 автокъщи, които са разположени около Е-79, в северната част на града и оформят новата индустриална зона.

Основни икономически показатели на нефинансовите предприятия по икономически дейности в Община Дупница

В отраслов аспект най-голям дял на приходите от продажби и реализирана чиста печалба се пада на преработващата индустрия, следвана от търговията и строителството.

Икономиката се характеризира и с разнообразие на стопанските браншове. Тя може да бъде определена като икономика от промишлено-аграрен тип, тъй като по обем преобладава промишленото производство. От технико-технологична гледна точка икономиката на Дупница определено може да се квалифицира като ресурсна.

Фирмите се характеризират с голяма диверсификация на предлаганите стоки по асортимент и номенклатура.

Област Кюстендил, респективно Община Дупница, по показател приток на чуждестранни инвестиции е на едно от последните места в България. Чуждите капитали са влагани главно в основен капитал, допълнителен капитал и резерви и са сравнително постоянна величина. Перспективите за привличане на преки чуждестранни инвестиции и външно финансиране в Община Дупница ще бъдат свързани през следващите години най-вече с инвестиции в ново създавани предприятия и обновяване на съществуващи. Това налага да бъде развита местната инфраструктура и да се подготвят добри и качествени инвестиционни проекти за защита пред потенциални инвеститори и чуждестранни финансови институции.

Преки чуждестранни инвестиции от нефинансовия сектор в Община Дупница

Делът на чуждестранните инвестиции, вложени в Община Дупница е 0,08% от общата стойност на чуждестранните инвестиции, вложени в страната през 2010 г.

Данните показват, че Община Дупница е сред най-слабо привлекателните територии за чуждестранните инвеститори в страната. В този смисъл геостратегическото местоположение на общината, развитата транспортна инфраструктура, наличието на План за

развитие на община Дупница, който създава условия за по-добро развитие на града и възможност за избор на терени, за реализиране на инвестиционни инициативи, предлагане на високообразована и квалифицирана работна сила,

трябва да се използват рационално за привличане на чуждестранни инвестиции в гр. Дупница.

Данните показват, че през последните години икономическата активност на бизнеса в град Дупница непрекъснато се повишава и броят на регистрираните предприятия расте от 1569 през 2005 г. на 2111 през 2010 г. Най-активни са микропредприятията, чиито брой бележи нарастване с 27% и през 2010 г. наброяват 1983 бр.

Дълготрайните материални активи на предприятията също непрекъснато нарастват, макар че темпът на нарастване през последните няколко години се забавя.

VI.2. Инфраструктура

VI.2.1. Застрояване на Дупница

Устройството и застрояването на територията на Дупница се извършва с цел да се създадат благоприятни условия за живеене, труд и отдих, за пълноценно използване и опазване на общинските ресурси в съответствие с обществените и личните интереси на собственика и ползвателя на всеки конкретен имот.

Съвременното състояние на населените места в Дупница е резултат от дълго историческо развитие под влиянието на редица градообразуващи и структурообуславящи фактори от традиционен и съвременен тип. В резултат на силните урбанизационни и миграционни процеси в периода преди 1989 г. в града се съсредоточава преобладаващия дял от населението, а селата постепенно се обезлюдяват. Появява се проблемът на центъра и периферията.

Мрежата от селища на общината е съставена от 17 населени места, които се отличават помежду си по броя на населението, пространственото разположение, степен на изграждане и др. Центърът на общината – град Дупница е населено място от II функционален тип, а селата в общината – от V до VIII функционален тип.

Икономическият и административен център на Общината – Дупница има относително самостоятелно развитие, оптимална функционална структура, като в него са

концентрирани 76,7% от населението, 67,1% от жилищните сгради, голяма част от основните производствени и непроизводствени фондове.

Пространствената структура на населените места в Дупнишка община е полицентрична по своя характер, като е запазена едностранно разпръснатата точкова структура.

Най-гъсто е застроена територията на гр. Дупница, докато в селата интензитетът на използване на територията е значително по-малък. Населените места са различно отдалечени от града – от 1 до 17 км. Разстоянието между отделните близкоразположени села е от 1 до 5 км.

Първичен център на Общината е гр. Дупница, която заедно с гравитиращите около него села Бистрица, Самораново, Яхиново, Пиперево и Джерман образува ядрото на цялата система от населени места. Това ядро функционира на основата на пространствена близост и засилващи се икономически и обслужващи функции.

Градоустройственото планиране и изграждането на физическата градска среда през изминалия период на централизирано екстензивно развитие отговаряше на сериозните предизвикателства, причинени от миграцията и бързото нарастване на града, респективно обезлюдяване на селата.

През последните години, след началото на демократичните промени, върху развитието на Община Дупница започнаха да оказват влияние някои нови фактори, характерни за прехода към пазарни отношения в условията на икономическа и социална криза. Тези фактори са:

- общ спад в икономиката и чувствително намалена инвестиционна инициатива от страна на държавата;
- висока инфлация и бързо спекулативно нарастване на цените на земята и сградите;
- реституция на частната собственост и бавна промяна върху собствеността на земята и недвижимите имоти;
- начало на приватизацията в производствената и обслужващата сфера;
- неадекватно реагиране на възникващи екологични проблеми;
- закъсняла структурна реформа в икономиката и другите сфери на живота, в това число в устройството на територията и населените места.

В резултат на влиянието на тези и други традиционни фактори се появиха нови, непознати досега проблеми, които са сериозно предизвикателство пред политиката за развитие и планиране на града.

Таблица 10. Баланс на територията на град Дупница

Елементи на територията	Обща площ (ха)	%	Кв.м /ж	Норматив
Зелени площи	189, 20	29, 28	42, 67	18
Улици, площи	0, 14	0, 02	0, 03	0
Спортни площи	24, 40	3, 78	5, 50	6-8
Жилищна зона	432, 53	66, 93	99, 96	45-60

Таблица 11. Баланс на поземления фонд на Община Дупница

Населено място	Поземлен фонд (дка)	Горски фонд (дка)	В регулация граници (ха)
гр. Дупница	32863,909	1653	646,27

Характерна особеност на жилищния фонд е, че близо 67 % от него е съсредоточен в гр. Дупница. По данни на общинските служби в Дупница има 16 178 броя жилища , а в 16-те села 7 906 броя. Преобладават жилищата с разгъната площ от 30 до 59 кв.м.

Друга характерна особеност на жилищния фонд е, че е създаден на основата на индивидуално жилищно строителство. Относителния дял на напълно износените жилища е сравнително малък. Напред с изграждането на нови жилища като неотложна задача се явява необходимостта от техническо благоустрояване и укрепване на жилищата, като се има предвид местоположението на Общината в ясно изявена сеизмична зона.

Обособените квартали на етническите малцинства в гр. Дупница са 5 на брой, както следва: кв. “Каваклия”; кв. “Спартак” (част от Северна промишлена зона); кв. “Гиздова махала”; кв. “Подина”; кв. “Аракчийски мост”.

По данни на изследвания на неправителствени организации по-голямата част от населението (83,09% от домакинствата) в изследваните квартали живее в тухлени сгради, а 15,16 % от домакинствата обитават кирпичени постройки.

Преобладаващата част от тези домакинства са в квартал “Гиздова махала” – 125 домакинства. 3 домакинства от квартал “Подина” и 2 от квартал “Гиздова махала” обитават жилища, построени от дъски/дървени плоскости. 90% от домакинствата не разполагат със стационарен телефон, 83% нямат баня в жилището, 84% нямат вътрешна тоалетна. Данните от кв. “Каваклия” посочват домакинства, разполагащи с електромер, но без електричество в жилищата. 80% от домакинствата имат течаща вода, но едва 43% имат водомер.

Представителите на ромската етническа група населяват отдалечените квартали в населеното място. Едва 6% от домакинствата имат в близост до дома автобусна спирка, гара или удобен транспорт. 86% от домакинствата нямат асфалтирана улица пред дома си, 80% нямат работещо улично осветление. Домакинствата отопляват домовете си основно с дърва и въглища.

В Дупница преобладават инфраструктурни съоръжения с регионален и национален характер, от значение за формирането на общинската икономика и за осъществяването на пълноценни производствени връзки.

Техническата инфраструктура в Дупница обхваща материалната база на четири основни инженерни системи:

- Транспортна;
- Енергийна;
- Водостопанска;
- Съобщителна.

VI.2.2. Транспортна инфраструктура

Територията на Община Дупница се обслужва преимуществено от автомобилен и железопътен транспорт. Чрез него се осъществяват производствените връзки и гражданските пътувания между населените места. През локацията преминават път I-1 (E-79) София – Кулата – Солун и електрифицираната жп линия София – Кулата.

Пътните комуникации се класифицират в два раздела:

- Междуселищни пътища – пътища – I-ви, II-ри, III-ти и IV-ти клас;
- Улично стопанство в населените места - Дупница и селата.

Най-високо ниво на транспортно обслужване в Общината се осъществява от главен път I-1 (E-79) – Кулата–Благоевград–Дупница–София. Важен транспортен гръбнак е второкласен път Дупница–Кюстендил, който свързва Общината с Областния център, Македония и Сърбия, а посредством пътя Дупница – Самоков се стига до автомагистралите, водещи до Турция.

Общата дължина на пътищата I-ви, II-ри, III-ти и IV-ти клас в Общината е 165,8 км, разпределени както следва:

Таблица 12. Дължина на пътищата

Вид пътища	Обща дължина
Пътища I-ви клас	42, 3 км
Пътища II-ри клас	34 км
Пътища III-ти клас	25, 5 км
Пътища IV-ти клас	64 км
Общо	165, 8 км

Пътищата I-ви, II-ри и III-ти клас са с трайна настилка и се поддържат от “Областно пътно управление” и “Автомагистрала - Хемус”. Настилката на 87% от пътищата IV-ти клас е трайна (асфалт, бетон, паваж или запечатка с битум), а на 13% от тях нетрайна (баластра или трошен камък). Тези пътища се поддържат от Общината със средства от общинския бюджет.

Общата площ на уличната мрежа в Община Дупница е 2813,5 хил. кв.м - 877,5 хил. кв.м в гр. Дупница и 1936 хил. кв.м в 16-те села. Благоустроените с трайни настилки улици са около 669,5 хил. кв.м (приблизително 24 %).

Единната транспортна система (ЕТС) на Общината включва автомобилен, пътнически, товарен и жп транспорт.

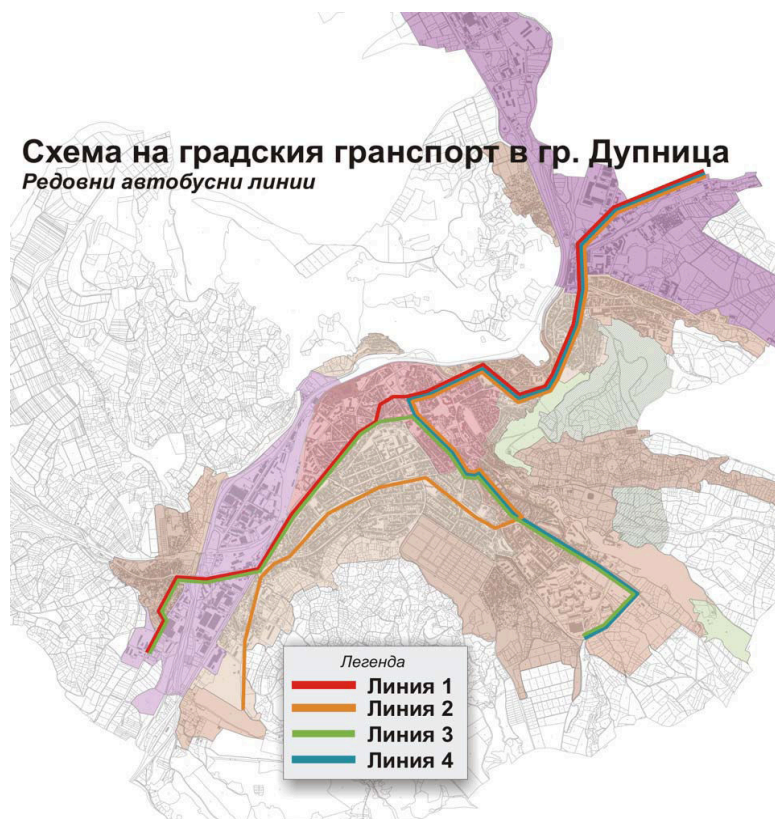
В Община Дупница пътническият автомобилен транспорт е градски, вътрешно общински и между общински. Град Дупница е център по отношение на ежедневното транспортно обслужване – градски и работнически пътувания, свързани със София, Благоевград, Бобов дол, Кюстендил.

Товарният автомобилен транспорт се характеризира с превоза на различни видове товари, както в цялата страна така и в чужбина.

През територията на Общината преминава електрифицираната жп линията София-Кулата, която е една от най-натоварените линии в страната. От същата линия при гр. Дупница има разклонение за гр. Бобов дол. От гара “Дяково” до гара “Криви дол” дължината на жп линията възлиза на 16,128 км. и коловозно развитие – 2,135 км.

Коловозното развитие на гара “Дупница” е 6072 км.

Съществуват 4 автобусни линии на градския транспорт в гр. Дупница, като се предвижда до месец декември 2015 г. да бъде пусната в действие и пета линия. Тя ще има следния маршрут: ЖП гара – сп. “Байкал” – сп. ГУМ – сп. “Жельо Демиревски” – пл. “Мизия” – сп. “Симеон Велики” – ул. “Бузлуджа” - ЦНСТ, в обратна посока по същият маршрут и спирки.

Фиг 10. Редовни автобусни линии на градски транспорт

VI.2.3. Енергийна система

Електроенергийната система на Община Дупница е част от единната електроенергийна система, както на Кюстендилска област така и на страната. Развитието ѝ е свързано с развитието на промишлеността и комунално-битовия сектор.

Община Дупница се захранва от една подстанция “Марек” с капацитет 80 MGVA, която осигурява електрическо захранване с въздушни и подземни кабелни изводи на всички съществуващи над 240 трафопостове. В момента практически тази подстанция осигурява стабилно електрозахранване (20 kV) на Общината. Чрез 300 трансформатора 110/20 kV се осигурява и необходимата резервна трансформаторна мощност.

На Община Дупница са необходими нови трафопостове, които да стабилизират напрежението в по-отдалечените райони и да се отговори на нарастващите нужди на населението и промишлените предприятия. Електрическото захранване е изпълнено преобладаващо с въздушни кабелни линии Н.Н. 220/380 V и една малка част с поземлена кабелна линия.

В края на 2014г. уличното осветление в гр. Дупница е изцяло подменено с LED осветление, като има тенденция това да се случи в селата от Общината.

Електоразпределителното дружество, което оперира в гр. Дупница е “ЧЕЗ Електро България” АД.

Газоснабдяване

Рила газ е дружеството, предоставящо тази услуга в града. През 2010 г. са стартирали дейностите по газификация на града. През първия етап до 2012 г. в града компанията е изградила 40 км, от общо планирана 68 км газоразпределителна мрежа. През 2015 г. е завършен и втория етап от изграждането като за същата година са изградени 3,5 км новоприсъединителна мрежа. При завършване на инвестициите около 13 000 домакинства и 3 000 частни и публични дружества ще могат да се включат.

Ползването на газ за отопление и битови нужди е една от алтернативите за преодоляване сезонните замърсявания на въздуха в града, резултат от ползването на други традиционни фосилни горива – въглища, нафта за горене и мазут.

VI.2.4. Водоснабдителна система

VI.2.4.1. Водоснабдителна мрежа на гр. Дупница

Питейната вода за гр. Дупница се подава основно от водохващане „Бистрица” по водопровод с обща дължина $L = 3126$ м. Водата от водохващане „Бистрица” постъпва гравитачно в изградени водоеми на гр. Дупница. В случай на аварии или недостиг се подава вода от деривация “Джерман”. В по-редки случаи от дюкер „Дяково” и язовир „Калин”.

Поради голямата денивелация на град Дупница, водопроводната мрежа е зонирена на 4 зони.

През изминалите години са настъпили съществени промени в състоянието на съществуващата водопроводна мрежа на град Дупница, като подмяна на някои водопроводи (поради чести аварии), корозирание на стоманените водопроводи и изтичането на срока им на годност.

Съществуващата водопроводна мрежа на III зона е с обща дължина около 36 000 м, изградена основно от етернитови тръби и стоманени тръби, които са корозирали. На места съществуват водопроводни клонове от поцинковани тръби, които като материал и диаметър не отговарят на изискванията за изграждане на разпределителни водопроводни клонове, както и манесмановите тръби с добри качества, но с неподходящи диаметри.

В тази зона са подменени някои от водопроводите по ул. „Цар Симеон Велики” и по ул. „Владимир Димитров - Майстора”. Изграден е нов водопровод за квартал Каваклия. Водопроводът е вързан (в района на съществуващата помпена станция, която не работи в момента) със съществуващия етернитов водопровод, подаващ вода за помпената станция от водопроводната мрежа на гр. Дупница.

По водопроводните клонове на разпределителната мрежа има монтирани множество шибърни спирателни кранове. Част от тези кранове са повредени, други са под уличните настилки и не могат да се използват за прекъсване на водоподаването, което е предпоставка за лошо функциониране на водопроводната мрежа на града.

Като брой и разположение част от съществуващите противопожарни хидранти не отговарят на изискванията на действащата в момента нормативна уредба.

Амортизираната мрежа и наличието на водопроводи с неподходящи диаметри са предпоставка за наличие на значителни загуби на питейна вода. Всички сградни отклонения от вътрешната водопроводна мрежа са изградени от поцинковани тръби, което е една от основните причини за това. Поради тази причина в проекта на Община Дупница за водния цикъл на града, който предстои и да се подаде по ОПОС е предвидена подмяната на основните водопроводни клонове и подмяна на прилежащите сградни отклонения.

VI.2.4.2. Канализационна мрежа на гр. Дупница

Канализационната мрежа на гр. Дупница е изградена на база разработени работни проекти през 1963 г., 1964 г., 1968 г. и 1971 г., въз основа на идеен проект от 1962 г.

Определеното в идейния проект средно денонощно битово отпадъчно водно количество е $Q_{\text{ср.ден.бит}} = 111 \text{ l/s}$. Индустриалните води, постъпващи в канализационната мрежа са взети като концентрирани води по трасето на колекторите и определени на $86,21 \text{ l/s}$.

Канализационната мрежа на града е с общ километраж около $80\,000 \text{ m}$.

Изградената канализационна мрежа в по-голямата си част е изградена от тръби с диаметри, които не са съобразени с действащите нормативни изисквания. В отделни участъци е затлачена и не функционира нормално. Не е решен въпросът с отводняването на улиците от дъждовния отток, поради което се получава завиряване в отделни кръстовища.

Канализационната мрежа на гр. Дупница не решава цялостно отводняването на града. Наличната мрежа е остаряла и се налага нейното реконструиране, съгласно действащите закони и подзаконови нормативи в сектора.

VI.2.4.3. ГПСОВ на гр. Дупница

Град Дупница има изградена и действаща пречиствателна станция за битови отпадъчни води. Проектните оразмерителни данни за ГПСОВ - гр. Дупница съгласно проекта от 1974 г. са следните:

- $Q_{\text{ср. дн.}} = 42\,886 \text{ m}^3/\text{d} = 496 \text{ l/s}$;
- $Q_{\text{макс. ч.}} = 2\,625 \text{ m}^3/\text{h} = 730 \text{ l/s}$;
- $2 Q_{\text{макс. ч.}} = 5\,250 \text{ m}^3/\text{h} = 1\,458 \text{ l/s}$;
- $Q_{\text{мин. ч.}} = 1080 \text{ m}^3/\text{h}$; ЕЖ = 150 101 бр;
- БПК5 = 210 mg/l;
- НВ = 300 mg/l.

Град Дупница, както и 38% от селата, прилежащи към общината имат изградена канализационна мрежа. Тя улавя и отвежда отпадъчните и дъждовните води. Над 95% от населението на града е включено в канализацията, но не всички колектори на града се заустват в съществуващата ГПСОВ - гр. Дупница. Част от канализационните колектори на територията на гр. Дупница се заустват директно в р. Джерман в 6 точки, както и в р. Бистрица в 1 точка, съгласно действащото разрешение за заустване на Община Дупница № 43110115/21.03.2013г.

VI.2.5. Съобщителна инфраструктура

Единната съобщителна система – ЕСС обхваща комплекс от технически съоръжения, мрежи и дейности, които осъществяват далекосъобщенията, пощенските услуги, радиоразпръскването и телевизията. Подсистемата “далекосъобщения” включва телефонните и телеграфните услуги и мрежи за подаване на данни.

Пощи: РПС–Дупница ръководи и контролира съобщенията на територията на Общината и пет общини в съседство. Във всички населени места се предоставят и осъществяват пощенски услуги. Самостоятелни пощенски станции има в 10 села и 5 в гр. Дупница.

Далекосъобщения: В района на Община Дупница дейността по построяването и поддържането на телефонните и факс съобщителните средства се извършва от ТР “Далекосъобщения”.

Община Дупница има функциониращ магистрален оптичен кабел за Гърция и Македония, положен през 2000 г.

Общо действащите телефонни постове за Общината са около 10 000 броя, от тях домашни телефони са около 8 000 броя и фирмени – около 2 500 броя.

В момента в Дупница има изградена и функционираща кабелна разпределителна система “ТВ Запад” на частна компания.

VI.3. Влияние върху градското развитие на големи инфраструктурни проекти с регионално и национално значение.

Дупница е един от градовете, които не са областни центрове, но попадат в определените от ОПРР градове за финансиране на План за развитие на Община Дупница в програмния период 2014 – 2020 г. Само този факт е достатъчно показателен за значението на града в икономическата, социалната сфера и не на последно място транспортна схема на България. Във връзка с това той е засегнат и от Националната стратегия за регионално развитие на Република България за периода 2012 – 2022 г.

Благоприятното географско положение на страната като връзка между Европа и Азия /Запада и Изтока/ до голяма степен предопределя потенциалната функция на България от транспортна гледна точка. Ние сме транзитна държава между богатите на природни ресурси държави в Близкия Изток, Западна и Средна Азия на изток/югоизток и силните в икономическо и промишлено отношение държави от Западна и Централна Европа на

запад/северозапад. Направлението в посока север- юг, свързващо Балтийско със Средиземно море, също има своя потенциал. То обаче, е недостатъчно развито към момента, като следва да се отчита и конкуренцията на съществуващите алтернативни маршрути на запад от България. Инфраструктурата ни следва да бъде интегрирана в трансевропейската такава, като следва да отчита възможността за осъществяване на комбинирани превози от гореописаните региони.

Преминаването на пет от десетте общоевропейски транспортни коридора (ОЕТК) IV, VII, VIII, IX и X през територията на България е колкото положително, толкова и задължаващо обстоятелство, тъй като изисква огромни инвестиции за физическото интегриране на националната инфраструктура в европейската, резултат от което ще са подобри връзки и повишената кохезия между България и страните от ЕС.

Кохезионната политика по принцип преследва уеднаквяване на стандартите в различните страни членки в ЕС, а в транспортно отношение изисква като минимум изграждането на въпросната европейска транспортна схема на територията на България.

На българска територия някои от съставните елементи (пътища, жп линии, пристанища, летища и ГКПП) на тези ОЕТК все още не отговарят на международните стандарти за превоз на пътници и товари. Това се отнася както като параметри, така и като състояние на инфраструктурата, формираща съответния коридор.

На национално ниво развитието на нашата транспортна мрежа като интегрирана, неделима част от Общоевропейската транспортна мрежа в пространствен аспект, както и реконструкцията и модернизацията на съществуващата инфраструктура в съответствие с европейските стандарти, е свързано с конкретни проекти по трасетата на международните коридори, заложи в Програмата за развитие на транспортната инфраструктура в България.

Изграждането на трансгранични пътища с нови ГКПП и подобряването на съществуващите помага за прогресивното намаляване на “ефекта на границата”, възпрепятстващ развитието на търговията и общия процес на трансгранично сътрудничество. Отпадането на границите неминуемо ще доведе и до засилен пътнически трафик между страните – членки на ЕС, като цяло и между балканските държави, особено в крайграничните райони, превръщайки го от международен във вътрешен за ЕС трафик. Характерните за България различия вътре в районите и обособяването на периферии се дължат до голяма степен на териториалното развитие на транспортната система, защото периферността има комплексен характер - географска и транспортна изолираност поради недоизградена инфраструктура и силно ограничен обществен транспорт, липса на развити ефективни икономически дейности, висока безработица, процес на обезлюдяване на част от

населените места, затруднен достъп до информация, контакти и пазари, ниска обезпеченост с публични услуги.

Подобряването на транспортния достъп в рамките на районите за планиране до главните транспортни направления чрез реконструкция и модернизация на второкласните и третокласните пътища ще позволи значително намаляване на времето за придвижване, като ще разшири полето на действие на регионалните центрове, предлагащи услуги с определено качество. Ще се подобри достъпът на периферните и изостаналите в икономическо отношение територии до регионалните пазари на стоки и суровини, както и до големите индустриални икономически центрове. В по-голяма степен това се отнася за районите от северната част на страната и особено за Северозападния и Североизточен райони, където на около 40% (от които 35% за Североизточния) от населението са необходими повече от 90 минути за достъп до такъв център.

За Югозападния район за планиране, подобряването на транспортната достъпност като елемент на качеството на обслужване е свързана със спецификата на района, включващ столицата на страната и граничещ със западната и южната граница на България.

Мястото на гр. Дупница в транспортно-комуникационната схема на България и Европа.

В контекста на гореизложеното, следва да се отбележи, че гр. Дупница попада на трасето на Коридор № 4 и на скоростния път Ихтиман – Самоков – Дупница – Кюстендил, който ще дублира Коридор № 8 в частта за избягване на преминаването през гр. София. До изграждане на автомагистралите по тези транспортни коридори, гр. Дупница има следните транспортни приоритети:

Автомобилен транспорт: Най-важната пътна артерия, която преминава през гр. Дупница е главен път Е-79 /Видин-Кулата-Република Гърция/ и железопътна линия, който свързва Република България с Република Гърция като двете трасета са част от връзката на северна Европа с гръцките пристанища. Покрай града преминават основните пътни артерии към туристически дестинации в съседство – Банско, Самоков с курорта Боровец, Сапарева баня, Рила, курортните градове по долината на р. Струма. В североизточна посока, в землището на с. Крайници има съществуващо летище, което след уточняване на статута и рехабилитация може да приема малки чартърни полети.

Железопътен транспорт: През Дупница преминава електрифицираната ЖП линия “София – Кулата”, както и отклонението за гр. Бобов дол /усилен превоз на пътници и товари/. Подотрасъла се поддържа от: ЖП “Енергосекция“, гр. София.

Подходящото развитие на инфраструктурата е сигурен лост за заздравяване на икономическия и социалния потенциал на районите за планиране на територията на Дупница и съседните територии и тяхното сближаване, тъй като намалява различията между тях и осигурява балансираното им развитие.

Постигането на инфраструктурно обслужване в съответствие с европейските стандарти е задължително условие за постигане на конкурентоспособност и сближаването на България, респективно на гр. Дупница и региона със страните от ЕС.

Състоянието на пътната мрежа е един от съществените ограничителни фактори, който затруднява интегрирането на районите помежду им и в европейското пространство, ограничава мобилността на работната сила, понижава достъпа до различни видове услуги и задълбочава различията между различните територии, резултат от което са изоставаният Северозападен район, северната част на Североизточния район и южните части на районите в Южна България.

В този смисъл подобряването на транспортната достъпност като елемент на качеството на обслужване включва:

- Доизграждане на автомагистралната мрежа в страната, така че да обхване по-голяма част от територията и повече от населението да получи качествено транспортно обслужване като безопасност и бързина на придвижване. Това се отнася за отсечката от Коридор № 4 между Благоевград и Кулата, като тя трябва както да се изгради, така и да бъде въведена в експлоатация като автомагистрала.
- Подобряване състоянието на съществуващата пътна мрежа и особено тази, осигуряваща вътрешнорегионални връзки в районите за планиране, което ще съкрати времето за пътуване и ще даде възможност за развитие на специфичния им икономически потенциал. Това са отсечките, визирани по-горе до Сапарева баня, Бобов дол и Кюстендил, които свързват Дупница и съответните градове с функции съответно Туризъм, Заетост и Администрация.
- Подобряване на техническите параметри и експлоатационното състояние на общинската пътна мрежа, което е последната стъпка на приближаване на транспортната услуга с високо качество до конкретните потребители, улеснявайки общия процес на регионално развитие и сътрудничество. Това са пътищата до непосредствените селища-сателити – Яхиново, Самораново и Бистрица, които дори и като самостоятелни населени места са в непосредствена близост и пътищата до тях следва да са в приоритетите на общината.

- Не на последно място качеството на транспортното обслужване включва и извеждане на транзитните потоци извън населените места и развитие на екологичен градски транспорт. Концепцията в тази посока е предвиждането още в Общия устройствен план от 70-те на града, който действа и сега между ж.к. Бистрица и Северна промишлена зона. Това не само ще ускори придвижването на хората до работните им места, а и ще разтовари централната градска част, а с това и ще намали вредните емисии в града и запрашеността.

Икономическите показатели на България към момента са по-добри от тези в Гърция, включително и данъчната политика на нашата страна. Това прави регионите в близост и с бърз достъп от Гърция да станат по-привлекателни за инвеститорите от южната ни съседка. Последното ще е един от потенциалите за новите промишлени територии на Дупница.

VII. ФИНАНСОВИ ПОКАЗАТЕЛИ

VII.1. Бюджет

Общинския бюджет, като основен източник на финансиране на общинските дейности, е и инструмент за подпомагане на местното развитие и съществува тясна връзка по отношение на съставянето му и плана за стратегическо развитие.

През 2014 година в приход на бюджета на Община Дупница са постъпили общо **25 560 129 лева**. Приходите се делят на приходи с държавен характер и приходи с общински характер.

Приходите с държавен характер са в размер на **12 228 760** лв. и се формират от:

- Обща субсидия и др. трансфери за държавни дейности - 11 917 878 лв.
- Други трансфери и целеви субсидии - 769 814 лв.
- Всичко финансиране на дефицита - -458 932 лв.

Приходите с общински характер са в размер на 13 331 369 лв. и се формират от:

- Данъчни приходи - 1 967 056 лв.
- Неданъчни приходи - 4 287 266 лв.
- Обща изравнителна субсидия - 2 155 600 лв.
- Целеви субсидии за капиталови разходи – 4 955 519 лв.

- Други целеви трансфери и заеми - -2 177 727 лв.
- Други трансфери и финансиране на дефицита - 2 211 799 лв.

VII.2. Приходи

Водещото и определящо при местните дейности, в т.ч. и екологията, са собствените приходи. Размера на приходите определя вида, обхвата и качеството на предоставяните местни услуги.

Основни източници на приходи в общинския бюджет, свързани с околната среда са:

- Приходи от такса „Битови отпадъци” ;
- Средствата постъпващи от РИОСВ - Перник от санкции на замърсители на територията на общината;
- Средствата от наложени санкции от общинските актосъставители за нарушения по общинските наредби.

Ежегодно в план-сметката за чистота на община Дупница се определят сумите за:

- разходи за сметосъбиране и сметоизвозване;
- средства за осигуряване на съдове за сметосъбиране;
- почистване на уличните платна, площадите, алеите и парковете в населените места, предназначени за обществено ползване;
- разходи за поддържане и експлоатация на депо за битови отпадъци;
- поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депото за битови отпадъци.

До момента не съществува обвързаност между количеството на образуваните отпадъци в домакинствата и такса „битови отпадъци”. Обществото не е достатъчно мотивирано и насърчавано да събира отпадъците разделно. Липсват мерки, стимули и преференции за насърчаване на рециклирането. Няма зависимост между количеството на разделно събраните отпадъци и таксата “битови отпадъци”.

VII.3. Разходи

Бюджетните разходи на общината са предназначени за задоволяване на социалните, образователните, благоустройствените, инфраструктурни и други потребности на населението в общината. Обемът и структурата на бюджетните разходи зависят от

множество натурални показатели, като численост на персонала, брой учащи се, състояние и развитие на общинската инфраструктура и др. Най-важният лимитиращ фактор за техния обем е размерът на действително постъпилите в бюджета приходи.

В разходите за извършването на територията на общината сметопочистване, се включват:

- разходи за сметоизвозване;
- разходи за осигуряване на съдове за съхраняване на битови отпадъци;
- разходи за поддържане на депото;

VII.4. Такси

Нивото на таксите за услуги в областта на управление на отпадъците и водите, сравнено със средното за страната, показва че те са недостатъчен източник за покриване на основните разходи.

За 2012, 2013 и 2014 година е определена такса битови отпадъци в размер на 2,9 промила за физически лица и 5,8 промила за юридическите лица.

Приходите от събираните такси за смет са недостатъчен източник за покриване на основните разходи по третиране на твърдите битови отпадъци.

Суми се събират и от такси и глоби за нарушаване на Закона за управление на отпадъците и нарушаване на наредбите, приети на Общински съвет. Сумите се използват за мероприятията, предвидени по настоящата програма, както и по програмата за управление на отпадъците.

VIII. ДЕМОГРАФСКИ ПОКАЗАТЕЛИ

VIII.1. Население на Общината

Територията на Община Дупница заема площ от 359 км², с население 52 967 жители, населяващи 17 населени места, като най-голям брой жители има гр. Дупница (40 846).

Таблица 13. Брой жители по населените места на територията на Община Дупница

Населено място	Брой жители
гр. Дупница	40 846
с. Баланово	343
с. Бистрица	1635
с. Блатино	136

с. Грамаде	27
с. Делян	55
с. Дяково	234
с. Джерман	1345
с. Крайни дол	34
с. Крайници	1895
с. Кременик	37
с. Палатово	114
с. Пиперево	186
с. Самораново	1733
с. Тополница	104
с. Червен брег	1154
с. Яхиново	2087

Данните в таблицата са към 01.11.2015 г.

Мрежата от селища на Общината е съставена от 17 населени места, които се отличават помежду си по броя население, пространствено разположение, степен на изграждане и др. Според действащата градоустройствена категоризация населените места се групират, както следва:

- Дупница – град, център на Общината;
- Яхиново, Крайници, Самораново, Бистрица, Джерман и Червен брег – шест големи села;
- Баланово, Тополница, Палатово, Дяково, Пиперево, Блатино – седем малки села
- Грамаде, Кременик, Крайни дол – три много малки села.

Икономическият и административен център на Общината – Дупница има относително самостоятелно развитие и оптимална функционална структура.

Таблица 14. Прогнозни демографски данни за Дупница, предоставени от НСИ

	2020	2025	2030
Община Дупница	43,654	43,211	42,887
Град Дупница	30,226	28,486	26,849

VIII.2. Възрастова структура на населението

Населението на град Дупница по данни от последното преброяване през 2011 година е 33 519 души, като разпределението по пол и възраст спрямо него е следното:

Таблица 15. Разпределение на населението на Община Дупница по пол и възраст

възраст	общо	мъже	жени
0-4	1 566	798	768
5-9	1 469	763	706
10-14	1 492	764	728
15-19	1 558	814	744
20-24	1 508	812	696
25-29	2 118	1 076	1 042
30-34	2 351	1 239	1 112
35-39	2 499	1 242	1 257
40-44	2 454	1 208	1 246
45-49	2 458	1 223	1 235
50-54	2 661	1 305	1 356
55-59	2 705	1 269	1 436
60-64	2 702	1 247	1 455
65-69	1 903	834	1 069
70-74	1 521	645	876
75-79	1 327	535	792
80-84	811	285	526
85 +	416	111	305
Общо	33 519	16 170	17 349

Фиг.11. Разпределение на населението по пол и възраст - гр. Дупница към 2011 г.

Населението в последните години се изменя както следва:

Таблица 16.

година	брой жители	родени с постоянен адрес	починали с постоянен адрес	прираст
2012 г.	32 885	409	729	-320
2013 г.	32 369	389	725	-336
2014 г.	31 868	430	730	-300
01.11.2015 г.	40 846	314	647	-333

Към така представените данни може да се добави и следната информация и да се направят изводи:

- Сравнението на данните показва, че населението намалява. Тези промени са резултат от демографската криза обхванала цялата страна, в частност и град Дупница.
- Възрастовата структура на населението показва постоянна тенденция към застаряване. Демографската картина за град Дупница, както и за цялата страна е неблагоприятна, населението застарява в резултат на естествените процеси на раждаемост и смъртност, така и в резултат на засилените емиграционни процеси.
- Броят на живородените бебета в гр. Дупница през 2012 г. са 409 бебета, а през 01.11.2015 г. – 314 бебета.
- Броят на починалите лица в гр. Дупница през 2012 г. са 729 души, а до 01.11.2015 г. – 647 души.

- Ражданията през 2011 г. в град Дупница са 10,53 на 1 000 души, а смъртността 14,41 на 1000 души. Естественят прираст на населението е отрицателен, а раждаемостта е недостатъчна дори за простото производство.
- Проблемите, които стоят пред града и общината в демографско отношение са всеобщи за цялата страна.
- Механичният прираст на населението също е отрицателен за 2011 г. – 246 заселени души срещу 487 изселени души.

Таблица 17. Прираст на населението в Община Дупница за периода 2005 – 2011 г.

Показатели	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
естествен	-288	-143	-307	-207	-189	-317	-279
механичен	-124	-263	-315	2	-154	-306	-244
Общо	-312	-406	-622	-205	-343	-623	-523

По данни на НСИ

Към 31 декември 2014 година най – голям е броят на жителите на град Дупница в трудоспособна възраст – 25 001 души. Тази възрастова група съставлява над 78 % от съвкупното население. Значителен е дялът на лицата в надтрудоспособна възраст – общо 11 382, което представлява 35,71 % от цялото население в града. Броят на лицата от 0 до 18 годишна възраст е общо 6087, което представлява 19,10 %.

Общата тенденция към трайно намаляване на населението в младежка възраст за сметка на групите в трудоспособна и пенсионна възраст, както и намалялата раждаемост, съчетано с общия отрицателен демографски прираст, подсказват задържане и задълбочаване на неблагоприятното демографско развитие на Общината.

Таблица 18. Население в под, във и надтрудоспособна възраст в Община Дупница за периода 2009 г. – 2014 г.

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Под трудоспособна възраст	6963	6 877	6 218	6191	6126	6087
В трудоспособна възраст	30166	29 502	26 796	26 421	25 799	25 001
Над трудоспособна възраст	10786	10 913	11 533	11 391	11 338	11 382

По данни на НСИ

Въпреки тази тенденция, групата на трудоспособното население остава с най-голям дял от общия брой на населението и определено това съотношение се запазва. Населението на града застарява и намалява устойчиво, но не фатално за демографския баланс в краткосрочен план. В средносрочен и дългосрочен план обаче може да се очаква задълбочаване на проблема, ако тенденциите се задържат.

Промените във възрастовата структура водят до намаляване на репродуктивното и трудоспособно население, а това се отразява в икономическото и социалното развитие на града. Очакванията са тази тенденция да продължи, макар и с по-ниски темпове в сравнение с последните 2 години. Необходима е адекватна регионална политика на ниво област, община и град, която да намали емиграцията и да стимулира раждаемостта и да се ограничи емиграцията.

VIII.3. Образователна структура на населението

Образователна структура на населението на гр. Дупница според последното преброяване от 2011 г. е следната:

- висше образование – 6 421 души;
- средно образование – 15 291 души;
- основно образование – 6 067 души;
- начално и незавършено начално образование – 3 221 души;
- никога не посещавали училище – 231 души;
- деца (до 7 години вкл., които още не посещават училище) – 2 288 души.

Може да се счита, че нивото на образование в града е сравнително добро - 19,16 % от населението има висше, а 45,62 % средно образование. Неграмотните жители са едва 0,69 %.

VIII.4. Етнически състав на населението

По отношение на етническия състав на град Дупница преброяването на населението през 2011 година показва следните характеристики (според отговорилите на въпроса 31 640 души):

- Преобладава населението, което се самоопределя към българската етническа група (29 099 души), представляващо 91,97 % от населението на града;
- Втора по големина по самоопределение е ромската етническа група (2 333 души) или 7,37 % от общото население;
- Незначителен е процентът на жителите на областта, които се самоопределят към турската етническа група (14 души) - 0,04 %;
- Останалите 0,61 % се самоопределят от друга етническа група или въобще не се самоопределят.

През последните 11 години населението на гр. Дупница непрекъснато намалява, естественят и механичният прираст на населението са отрицателни. От тези факти и от цялостния демографски анализ следва изводът, че демографската картина на града е сложна и с неблагоприятни устойчиви тенденции. Основната тенденция е за намаляване на раждаемостта, емиграция на активните групи население (на която основно се дължи намаляването на общия брой на населението в последните две години) и в резултат на това демографско застаряване и повишена смъртност.

IX. СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКИ ПОКАЗАТЕЛИ

IX. 1. Анализ на социално-икономическите показатели

При първоначалния анализ на социално-икономическите показатели на Общината се очертават някои типични рискове за лица в неравностойно положение: неравностойна позиция на пазара на труда, живеещи в изолирани общности, многодетство, трайна липса на собственост и доходи, противообществени прояви, рискове, засягащи децата и много лица в институции. На основата на тези характеристики се обособяват няколко рискови групи. Повечето от тях имат социално-икономически корени. Анализът не цели да направи пълна класификация на рисковите групи, а да очертае някои приоритетни потребности от социална защита, както и необходимостта от развитието на конкретни социални услуги.

На територията на Община Дупница има една институция за деца лишени от родителски грижи - ДДЛРГ "Олга Стоянова", гр. Дупница. Той се намира в централната част на гр. Дупница, в близост до общинската болница, спешен център, училища и община. Капацитетът му е 49 деца, на възраст от 7 до 20 г.

Данните, предоставени от отдел “Социални дейности и духовно развитие” и директорите на училищата на територията на Община Дупница, показват, че броят на отпадналите ученици през последните учебни години в Общината е както следва:

- 2007/2008 учебна година 26;
- 2008/2009 учебна година 20;
- 2011/2012 учебна година 7;
- 2012/2013 учебна година 1;
- 2013/2014 учебна година 6.

Идентифицирането на децата, нередовно посещаващи училище, се усложнява от практиката да се прикриват отсъствията им, за да се запази броя на учениците в учебното заведение.

Основните проблеми, водещи до отпадане на децата от училище, са:

- липса на мотивация на децата за посещаване на училище;
- недобро владение на български език от деца от ромските общности;
- занижен родителски контрол;
- неприемане на образованието като ценност;
- недостатъчни доходи на семейството и бедност.

Специфична група в риск са децата на родители, живеещи в чужбина. Официална статистика за всички тези деца на територията на Дупница няма, но групата от деца е особено характерна за Общината, където процесът на миграция е ясно изразен.

Поради липса на работа, родителите напускат населените места и от години са се установили в Испания, Италия, Гърция и Кипър, където живеят и работят. За известна част от децата е приложена мярка за закрила - настаняване в семейство на близки и роднини.

Това води до прекъсване на преки емоционални контакти с тях и липса на родителски контрол, в случаите, когато близките не успяват да се “справят” с децата. Основните идентифицирани нужди са:

- ангажиране на свободното време;
- преодоляване на поколенческите конфликти;
- възстановяване на семейството;
- подкрепа в училище.

Децата в многодетни семейства са част и от групата на нередовно посещаващите училище, както и от ранно отпадащите. Една част от тях са от ромски семейства, живеещи в обособени общности и в изолирани малки населени места. За да се даде възможност за социално включване и за да имат равен шанс е необходимо на тези деца да им се осигури достъп до качествено образование.

Няма данни какъв е относителният дял на старите хора с увреждания спрямо общия брой на лицата с увреждания в областта. Но имайки предвид възрастовата структура на населението в Дупница, както и високия процент на хората с увреждания, считаме че това е рискова група, на която трябва да се обърне внимание. Могат да бъдат изведени някои проблеми:

- липса на дневна/почасова грижа;
- недостиг на здравни услуги – рехабилитация;
- изолация от пазара на труда и необходимост от обучения за активно включване на пазара на труда;
- подкрепа в общността за подобряване на контактите и общуването;
- липса на подкрепа за семейството;
- липса на клинични пътеки за голяма част от заболяванията.

На територията на Общината няма действаща институция за стари хора. Основните идентифицирани потребности на старите хора, настанени в домове са: нужда от грижа, особено за лежащите, предоставяне на грижа, достъп до медицинско обслужване, осигуряване на възможности за общуване и запълване на свободното време според индивидуалните интереси на клиентите.

Настанените хора извън общината в специализирана институция за периода 2007 – 2009 година са 17.

Обект на социално подпомагане през периода 2007 - 2010 година са 567 човека в община Дупница.

В етнически общности в неравностойно положение се разглеждат хората, живеещи в обособените ромски общности в гр. Дупница – кв. “Каваклия”, кв. “Спартак”, кв. “Гиздова махала”, кв. “Подина” и кв. “Аракчийски мост”.

В ромските квартали са налице различни фактори, подкрепящи бедността – ранно отпадане от училище, ниско образование и квалификация на голяма част от жителите, трайна безработица и липса на трудови навици за част от тях, ограничени възможности за

заетост, лоши битови условия, липса на достъп до здравни, социални, образователни услуги. Допълнителен фактор, затрудняващ развитието на общността е самото гето. Обособените ромски квартали са районите с най-голям относителен дял на непълнолетни майки, деца, настанени в институции, деца, в риск от отпадане от училище. акумулирането на икономически, образователни и етнокултурни рискови фактори оказва най-силно влияние, когато семейството живее в рамките на собствената компактна малцинствена група.

В тази група попадат семейства в неравностойно положение, чиито децата рискуват да повторят модела на социална изолация на своите родители. За да се разбие затвореният цикъл, е необходима комплексна интервенция, насочена срещу бедността, която да подпомогне семействата да осигурят шансове за социално включване и развитие на своите деца.

Социално-икономическото развитие на общината, на базата на устойчив икономически растеж и развитие на човешкия капитал може да бъде постигнато с прилагане на съвременни социални политики и комплексно развитие на региона, чрез:

- Стимулиране развитието на човешките ресурси, на основата на инвестиране в професионална квалификация и преквалификация, въвеждане на високи технологии и постигане на по-висока конкурентна способност;
- Оптимизиране на административните структури и укрепване на административния капацитет за изготвяне на качествени регионално значими проекти и тяхното управление;
- Улесняване на достъпа до информация, оптимизиране на административни услуги, развитие на електронната търговия;
- Насърчаване на съвместни инициативи между бизнеса, средните и средно професионалните училища и университетите от югозападния регион;
- Прилагане на енергоефективни технологии и мерки за енергийна ефективност;
- Възраждане на традициите и развитие на селското стопанство – овощарство, лозарство и зеленчукопроизводство;
- Изграждане на пазари на производителите и селскостопански тържища;
- Стимулиране на междуобщински партньорства и сътрудничество с други региони и общини от ЕС;
- Институционално укрепване на елементите на социалната инфраструктура: здравеопазване, образование, култура, социални домове;
- Подобряване на достъпа до здравеопазване и образование;

- Развитие на трансграничното сътрудничество с Република Македония и Република Сърбия – създаване и утвърждаване на партньорства, подобряване на инфраструктурата, съвместна дейност в сферата на икономиката, селско стопанство, образование, здравеопазване, спорт и др.

IX. 2. Средногодишен доход

Югозападният планов район има най-голямо икономическо развитие и най-висок БВП, но най-големи вътрешно-регионални различия.

Социално-икономическото развитие на общината се нуждае от целенасочена и финансово обезпечена инвестиционна политика. При нейното осъществяване регионалните и местните власти, частните предприемачи и неправителствените организации ще играят съществена роля в предлагането и разработването на програми и проекти за привличане на инвестиции в региона.

IX. 3. Заетост

Икономическата криза се отразява главно върху броя на заетите, които започват да намаляват след 2008 г.

Безработните лица са с по-ниска конкурентно способност на пазара на труда, в която група се включват: безработни младежи; безработни младежи с трайно намалена работоспособност; безработни младежи от социални заведения, завършили образованието си; продължително безработни лица; безработни лица с трайно намалена работоспособност; безработни лица – самотни родители /осиновители/ и/или майки /осиновителки/ с деца до 3-годишна възраст; безработни лица, изтърпели наказание “лишаване от свобода”; безработни жени над 50 годишна възраст и мъже над 55-годишна възраст; други групи безработни лица. Регистрираните безработни на територията на община Дупница по данни на Дирекция “Бюро по труда” – Дупница по години са:

№	година	брой регистрирани лица
1.	2007	1156
2.	2008	1506
3.	2009	2508
4.	2010	2863
5.	2011	2326
6.	2012	към 31.07.2012 - 2702

Икономически активното население на община Дупница представлява над 60% от общото население. По данни от статистиката регистрираните безработни са 2702 души, като е значителен дела на тази част от населението, което е заето нерегламентирано, скритата безработица и емигрантите в чужбина.

Таблица 19. Брой на наетите по трудово или служебно правоотношение и разпределението им в отделните икономически сектори

Номенклатура на икономическа дейност	Брой
Общо	10343
A - СЕЛСКО, ГОРСКО И РИБНО СТОПАНСТВО	143
B - ДОБИВНА ПРОМИШЛЕНОСТ	н.д.
C - ПРЕРАБОТВАЩА ПРОМИШЛЕНОСТ	3654
D - ПРОИЗВОДСТВО И РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ЕЛЕКТРИЧЕСКА И ТОПЛОЕНЕРГИЯ И ГАЗ	н.д.
E - ДЕЙНОСТИ, СВЪРЗАНИ С ВОДИ; УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИ И ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ	249
F - СТРОИТЕЛСТВО	388
G - ТЪРГОВИЯ; РЕМОНТ НА АВТОМОБИЛИ И МОТОЦИКЛЕТИ	1845
H - ТРАНСПОРТ, СКЛАДИРАНЕ И ПОЩИ	811
I - ХОТЕЛИЕРСТВО И РЕСТОРАНТЪОРСТВО	321
J - ИНФОРМАЦИОННИ И ДАЛЕКОСЪОБЩИТЕЛНИ УСЛУГИ	н.д.
K - ФИНАНСОВИ И ЗАСТРАХОВАТЕЛНИ ДЕЙНОСТИ	75
L - ОПЕРАЦИИ С НЕДВИЖИМИ ИМОТИ	91
M - ПРОФЕСИОНАЛНИ ДЕЙНОСТИ И НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ	196
N - АДМИНИСТРАТИВНИ И СПОМАГАТЕЛНИ ДЕЙНОСТИ	203
O - ДЪРЖАВНО УПРАВЛЕНИЕ	414

P – ОБРАЗОВАНИЕ	858
Q - ХУМАННО ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ И СОЦИАЛНА РАБОТА	855
R - КУЛТУРА, СПОРТ И РАЗВЛЕЧЕНИЯ	76
S - ДРУГИ ДЕЙНОСТИ	93

Най-голям е броят на заетите в преработващата промишленост – 35, 3%, търговията и ремонтните дейности – 17,8 %, образованието - 8,3 %, здравеопазването и социалните дейности – 8,3 %. Около 4 % са заетите в сферата на държавното управление.

X. АНАЛИЗ НА СИЛНИТЕ И СЛАБИТЕ СТРАНИ, ВЪЗМОЖНОСТИТЕ И ЗАПЛАХИТЕ (S.W.O.T . АНАЛИЗ)

Въз основа на събраната информация и извършените констатации бяха направени редица изводи, които са посочени в анализа на изходното състояние към съответната тема. Те отразяват не само актуалните проблеми, но и дават насоки за възможното бъдещо развитие.

Тук са представени в обединен вид силните и слабите страни характеризиращи основните компоненти на Програмата отнесени към околната среда, а също потенциалните възможности и рискове. Под внимание е взета и информацията събрана от съществуващи общински документи и описаното в горните точки.

От анализа на силните и слабите страни, възможностите и заплахите могат да се изведат няколко ключови направления за реализация на програмата. Тава по същество са главните цели, които следва да се разработят в План за действие, съдържащ в себе си конкретни дейности с определени изпълнители, отговорници, срокове за реализация и източници за финансиране. Използването на тази методика е предпоставка за превръщането на разработката в практически полезен инструмент за управление на общината в дългосрочен план.

Силни страни
✓ Относително чист район – почти липсват замърсяващи производства; ✓ Добре изградена зелена система в централна градска част;

Слаби страни
✓ Има изградена стара ГПСОВ с остаряло оборудване; ✓ Недостатъчна степен на благоустрояване и озеленяване на

- ✓ Наличие на добре подготвени технически кадри и ресурси;
- ✓ Газификация на промишления сектор, общинските сгради- нарастваща газификация;
- ✓ 100% обхваната територия на общината от системата за организирано събиране и извозване на отпадъците;
- ✓ Наличие на работещи документи, свързани с управление на околната среда;
- ✓ Благоприятни физико-географски условия, съхранена околна среда;
- ✓ Незасегнати и добре работещи естествени самопречистващи функции на природата;
- ✓ Мотивирана общественост за решаване на проблемите;
- ✓ Наличие на защитени територии, богато биоразнообразие и културно-историческо наследство като предпоставка за развитието на алтернативни форми на туризма;
- ✓ Добро образователно и квалификационно ниво на активното население;
- ✓ Стабилна обществена основа, което е предпоставка за социално и икономическо благополучие и растеж;
- ✓ Добре развита и балансирана секторна икономическа структура на общинската икономика;
- ✓ Съхранени исторически, културни и спортни традиции;
- ✓ Добро качество на въздуха на общината;
- ✓ Добро качество на питейната вода;
- ✓ Висок относителен дял на горски ресурси, като предпоставка за развитие на ловен туризъм и дърводобивна и дървопреработваща промишленост;
- ✓ Наличие на чисти и плодородни обработваеми земи, като предпоставка за развитие на органично земеделие;
- ✓ Богато биологично разнообразие;
- ✓ Липса на радиационно замърсяване;
- ✓ Способност и висока степен на привличане на стратегически инвеститори и усвояемост на чуждите инвестиции.

- крайните квартали;
- ✓ Липса на цялостен почвен мониторинг;
- ✓ Неизградено регионално депо;
- ✓ Наличие на слабо развити селски райони в общината и разпокъсано селско стопанство с ниска интензивност на труда;
- ✓ В редица населени места на общината съществуват проблеми с водоснабдяването с питейна вода;
- ✓ Улиците в някои населени места не са асфалтирани;
- ✓ Недостатъчно финансови ресурси за съхраняване на богатото културно наследство;
- ✓ Висока степен на емиграция на квалифицирана работна сила и високообразована част от населението на общината;
- ✓ Нерационално използване на природните ресурси;
- ✓ Невъзможност на националната система за мониторинг и контрол да обхване цялата територия на общината и липсата на общинска такава;
- ✓ Заустване на отпадните води в реките;
- ✓ Големи загуби на вода от водопреносната мрежа;
- ✓ Изключително стар автомобилен парк;
- ✓ Недостатъчни усилия по повишаване енергийната ефективност на битови сгради;
- ✓ Съществуваща практика за палене на стърнища;
- ✓ Възникване на горски пожари;
- ✓ Недостатъчна информираност на гражданите по отношение на видовото разнообразие, значението, целите и начините за опазване на видовете и местообитанията;
- ✓ Нерешени проблеми, свързани с третиране на отпадъците, наличие на нерегламентирани сметища;
- ✓ Несъответствие на депото за битови отпадъци с изискванията на новите нормативни документи за управление на отпадъците;
- ✓ Неприлагане на разделно събиране на опасните битови отпадъци.

Възможности	Заплахи
✓ Разработване на шумови карти и изпълнение на плановете за действие с цел снижаване нивата на шум; ✓ Разширяване на мрежата от велосипедни алеи; ✓ Модернизиране на ГПСОВ; ✓ Разширяване и доизграждане на инженерната инфраструктура; ✓ Развитие на леката и хранително-вкусовата промишленост, не оказващи вредно въздействие върху състоянието на околната среда; ✓ Създаване на условия за блокиране миграцията на тежки метали, отделяни от транспорта чрез използване на устойчиви растителни видове; ✓ Изграждане на регионален център за третиране на неопасни отпадъци; ✓ Възможност за кандидатстване на проекти по ОП „Околна среда” 2014-2020 г., ОП „Регионално развитие” 2014-2020 г., ПУДООС; ✓ Държавна политика за развитие на туризма; ✓ Различни форми на съвместно финансово сътрудничество; ✓ Развитието на селското стопанство на база принципите на устойчиво развитие за щадене на природата; ✓ Сътрудничество с други общини при решаване на общи екологични проблеми; ✓ Обществени нагласи в подкрепа на усилията за опазване на околната среда; ✓ Формирани на екологосъобразно поведение и навици сред населението, особено у подрастващите; ✓ Въвеждане на „добри екологични и земеделски практики”; ✓ Реализация на ефективно разделно събиране на отпадъци от опаковки.	✓ Въвеждане на режимно ползване на питейни води; ✓ Продължаваща тенденция за внос на стари автомобили; ✓ Завишаване делът на транспорта като замърсител на въздуха и почвите; ✓ Липса на средства за поддържане и доизграждане на зелената система; ✓ Недостатъчен контрол по отношение отрицателните въздействия върху околната среда; ✓ Забавяне решаването на проблема с управление на опасните отпадъци на национално ниво; ✓ Липса на управленски решения за решаване проблемите, свързани с опазване на околната среда на територията на общината; ✓ Продължаваща зависимост от централната власт; ✓ Засилващ се миграционен процес; ✓ Насочване вниманието на донорите и държавата към по-големите общини; ✓ Неизползване на съществуващи възможности, ограничаване на иновациите; ✓ Забавяне на инвестиционни проекти в инфраструктурата, важни за развитието на общината; ✓ Заплашителна е тенденцията за увеличаване броя на продължително безработните лица; ✓ Наличие и значимост на „битови замърсители”; ✓ Унищожаване на посеви, флора и фауна в резултат на запалване на стърнищата; ✓ Нарушено почвено плодородие и намаляване на добивите; ✓ Продължаващ процес на влошаване на състоянието на горския фонд; ✓ Недостатъчен контрол за спазване на хигиената при прибиране на билки; ✓ Не достатъчно добре организирана охрана и контрол на зелените площи за обществено ползване; ✓ Намаляване на ловните видове и

	КОЛИЧЕСТВА ЛОВНИ ЖИВОТНИ.

От така направения S.W.O.T. - анализ се налага извода, че докато дефинираните слабости на общината са типични за повечето региони в страната и характеризират настоящия преходен етап в развитието, то силните страни са малко или много специфични. Главно на тяхна основа, в съчетание с посочените в анализа възможности, но съобразно и с останалите му части, по-долу е формулирана визията за бъдещото развитие на областта и са изведени приоритети.

XI. ВИЗИЯ ЗА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНАТА

Общинското ръководство на град Дупница работи сериозно за подобряване на икономическото, битово-социалното, културното и демографско състояние на жителите на града. Всички тези дейности са пряко или косвено свързани и с решаването на проблемите на околната среда. Гражданите на община Дупница не са добре запознати с екологичните проблеми. Задължително е да се организират срещи с гражданите по райони на общинските кадри, да се информира гражданството за екологичните мероприятия и да бъде привлечено по различни начини да прави предложения за решаване и се ангажира в изпълнението им.

Визията за бъдещото развитие и състояние на Дупница се формулира така:

Община Дупница – чиста и здравословна околна среда!
Чрез екологосъобразното управление на компонентите на околната среда да се осигури високо качество и здравословен начин на живот, социален просперитет и устойчиво икономическо развитие.

Желаното състояние на околната среда на общината може да бъде постигнато чрез запазване на доброто качество на атмосферния въздух и на нормалната акустична и радиационната обстановка в общината, чрез опазване чистотата на почвите и възстановяване на увредените терени, чрез ограничаване замърсяването на подземните и

повърхностите води, произтичащо главно от изтичането в тях на непречистени отпадъчни води, чрез ефективно управление на отпадъците, чрез съхраняване на биоразнообразието и доизграждане на зелената система, както и чрез устойчиво развитие на икономиката в общината, което не води до изчерпване на природните ресурси и до емитиране на замърсители в околната среда.

Визията на околната среда на Община Дупница се свежда до:

- задоволяване на населението с вода за питейно-битови нужди с необходимите количествени и качествени показатели, свеждане до минимум на аварийните ситуации и недостига на вода;
- цялостно отвеждане на битовите и производствените отпадъчни води до ГПСОВ и осигуряване необходимите качества на пречистените отпадъчни води при тяхното заустване;
- поддържане на необходимата чистота по улиците, зелените площи и други части на града, редовно събиране и извозване на отпадъците, поставяне на достатъчен брой съдове за събиране на отпадъци, недопускане наличието на бездомни кучета в градските части;
- поддържане парковете и зелените площи в междублоковите пространства, създаване и поддържане в добро състояние на детските площадки;
- намаляване на шумовото натоварване на жилищната и градската среда от моторните превозни средства, увеселителните заведения и др.;
- повишаване на екологичната и естетическата култура на жителите на града, като особено внимание да се обърне върху подрастващото поколение;
- контрол и самоконтрол на обществеността върху състоянието на компонентите на околната среда и тяхното непрекъснато усъвършенстване, приобщаване на обществеността и бизнеса при разработване и реализация на екологичните проекти;
- рационално използване на земите на територията на Общината и недопускане замърсяването на почвите, възстановяване и поддържане на почвеното плодородие;
- непрекъснато усъвършенстване на управленската структура в Общината, продължаване на политиката на прозрачност, запазване и съхраняване на културно-историческото наследство на територията на Общината;

- спазване на нормативните изисквания по отношение на компонентите на околната среда, контрол по спазването им на територията на общината от Общинската администрация, поддържане на връзки с контролните и други органи – РИОСВ, Басейнова дирекция и др. инстанции, за решаване на възникнали проблеми.

XII. ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ НА ПРОГРАМАТА

XII.1. Стратегически цели

На базата на направения S.W.O.T. - анализ са определени основните цели за бъдещото развитие на общината в областта на околната среда. При целеполагането са взети предвид основните силни страни, които трябва да бъдат запазени; основните проблеми /слаби страни/, които следва да бъдат решени и са отчетени заплахите пред общината в областта на околната среда. За тяхното решаване са избрани подходи, които максимално да позволяват възползването от постигнатите успехи /силни страни/ и стоящите пред Общината възможности. Формулираните цели показват стратегическия избор и основните приоритети, които ще има общината през следващите години. В същото време те не отменят провеждането на рутинните действия, свързани с провеждането на политиката по околна среда.

Главната стратегическа цел на Програмата на Община Дупница е подобряване на качеството на живот и намаляване на риска за здравето на населението, чрез осигуряване на благоприятна околна среда, запазване на биоразнообразието и устойчиво управление на околната среда.

Усилията в развитието на общината като цяло са насочени в следните основни направления:

- Развитие на комплексната инфраструктура;
- Насърчаване на регионалната икономика и трансгранично сътрудничество;
- Развитие на конкурентноспособно селско стопанство и преработвателна промишленост;
- Социално развитие и човешки капитал;
- Опазване и околна среда и ефективно управление на природните ресурси;

- Развитие на жизнеспособен туризъм.

Стратегическите цели на общината по отношение на опазване и околната среда и ефективното управление на природните ресурси са следните:

1. Подобряване качеството на атмосферния въздух

- Редуциране замърсяването на атмосферния въздух чрез намаляване на емисиите на вредни вещества от промишлеността, автомобилния транспорт и битовия сектор;
- Усъвършенстване на системата за мониторинг качеството на атмосферния въздух;
- Подобряване на енергийната ефективност и използване на алтернативни източници на енергия;
- Информираност на населението, повишаване на екологичната култура.

2. Подобряване на системата за управление на отпадъците

- Изграждане на регионален център за третиране на неопасни отпадъци;
- Предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъците;
- Закриване и рекултивация на съществуващото депо за ТБО;
- Подобряване на организацията по разделяне, временно съхранение, събиране и транспортиране на отпадъците;
- Предотвратяване и намаляване на риска от стари замърсявания с отпадъци;
- Правно регулиране на управлението на отпадъците и ускоряване прилагането на законодателството и политиката в областта;
- Укрепване на административния капацитет за управлението на отпадъците;
- Увеличаване на инвестициите в сектора и прилагане на принципите “отговорност на производителя” и “замърсителят плаща”.

3. Съвременен стандарт на живот чрез подобряване на ВиК инфраструктурата

- Осигуряване на достатъчни количества питейна вода за всички населени места;
- Формиране на съзнание и интерес за икономии на водни ресурси;
- Запазване и подобряване качеството на подземните и повърхностните води.

4. Политика за управление на околната среда, интегрирана в дейностите на стопанските отрасли на местно ниво

- Прилагане на превантивните инструменти за недопускане на замърсяване /ОВОС, ЕО, Разрешителни режими, ISO 14000 и др./;
- Развитие на екологично чисто земеделие.

5. Намаляване шумовото замърсяване

- Разработване на План за действие за намаляване шумовите нива;
- Намаляване шумовото замърсяване, предизвикано от транспорта.

6. Опазване и поддържане на богатото биологично разнообразие

- Съхраняване и опазване на защитените територии;
- Осигуряване на условия за устойчиво ползване на биологичните ресурси.

7. Инвентаризация на нарушени терени и рисковите територии. Прилагане на мерки за предотвратяване увреждането на компоненти и фактори на околната среда

- Провеждане на укрепителни мероприятия;
- Прочистване на речните корита;
- Рекултивация на нарушени терени;
- Противоерозионни мероприятия;
- Подобряване на системите за мониторинг и контрол на околната среда.

8. Участие на обществеността при решаване на проблемите на околната среда

- Повишаване на обществената култура и съзнание по проблемите на околната среда;
- Привличане на обществеността в процеса на вземане на решения и съставяне на екологична политика.

9. Повишаване на екологичното образование на населението

- Създаване на условия за включване на населението в инициативи по опазване на околната среда;
- Интегрирано екологично образование в предучилищните, училищните, средните и висши учебни заведения на територията на Общината;
- Запознаване на населението с най-актуалните насоки в сферата на опазването на околната среда.

ХІІ.2. Приоритети

За разработването на ефикасен план за действие се изисква да бъдат определени приоритети, които да бъдат взети в предвид в случай на ограничени финансови ресурси и невъзможност за едновременно стартиране на всички избрани мерки за постигане на горепосочените специфичните цели.

Екипът по разработване на Програмата за опазване на околната среда на община Дупница приоритизира специфичните цели на програмата въз основа на следните критерии:

- Степен на въздействие на слабите страни върху общото състояние на околната среда на общината;
- Обхват на негативното въздействие на слабите страни върху околната среда;
- Срокове за изпълнение на мерки в плана за действие, определени в съответствие с изискванията на националното и европейско екологично законодателство;
- Наличните възможности за финансиране на планираните дейности и фиксираните крайни срокове за подаване на проектопредложения по съответните програми.

Успешното изпълнение на програмата изисква ангажираност на целия персонал на общината. Отговорностите са свойствени не само на длъжността с функции по опазване на околната среда, а се поемат и от други сектори на общината, като например оперативното управление или дейностите на административния персонал, извън тези по околната среда. Висшето ръководство определя политиката по околната среда на общината и осигурява внедряването на системата за управление.

Въз основа на изброените критерии в специфичните цели на Програмата за опазване на околната среда на община Дупница за периода на 2015-2020 г. са приоритизирани по следния начин:

Приоритет 1: Подобряване качеството на атмосферния въздух. Разработване на План за действие за намаляването на шумовите нива.

Приоритет 2: Подобряване на системата за управление на отпадъците.

Приоритет 3: Подобряване качеството на повърхностните води на територията на общината и осигуряване на необходимото количество вода за населението и икономиката. Подобряване състоянието на водопроводната и канализационната система.

Приоритет 4: Доизграждане и обогатяване на Зелената система.

XIII. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

Планът за действие /Приложение 1/ систематизира основните дейности и мероприятия, които трябва да бъдат извършени за реализацията на изведените по-горе приоритети и цели, а в дългосрочен план - на формулираната визия. Планираните действия следва да бъдат ежегодно преразглеждани с цел от една страна да се провери тяхната актуалност и степента им на реализация към момента, а от друга страна да се съпоставят с междуременно настъпилите изменения и ако се налага да бъдат адаптирани.

XIV. ОРГАНИЗАЦИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМАТА

XIV.1. Отговорни лица

Изпълнението на Програмата за опазване на околна среда на община Дупница се координира от Кмета на община Дупница, Заместник кмета по социални дейности, директор дирекция „Околна среда, транспорт и сигурност” и началник отдел “Екология, чистота и врененна заетост”. Посочените длъжностни лица вземат решения при възникване на проблеми по изпълнението на програмата, контролират изпълнението на планираните дейности от общински служители и външни организации, следят за спазване на поставените срокове за реализация на мерките.

Финансирането на отделните действия се извършва в рамките на ежегодно утвърждаваните средства по бюджета, национални програми, националните фондове и донорски програми, имащи отношение към околната среда.

Определените длъжностни лица търсят алтернативни източници на финансиране на планираните мерки, в случай че не бъдат получени средствата от планираните източници.

XIV.2. Отчетност

Кметът на общината ежегодно представя в Общински съвет, РИОСВ – Перник и пред обществеността отчет на напредъка по изпълнението на програмата.

Програмата обхваща период на изпълнение пет години /2015–2020г./. Като динамичен и отворен документ, тя ще бъде периодично допълвана съобразно настъпилите промени в приоритетите на общината, в националното законодателство и други фактори със стратегическо значение.

Общинската Програмата за опазване на околната среда, има характер на отворена система, която периодично ще бъде актуализирана и допълвана.

С цел постигане на ефективно управление в дългосрочен план, умелото използване на пазарните условия и насочването на пазарните интереси към отстраняването на негативните последици за околната среда е необходимо да се осигури широка обществена ангажираност при реализиране на действията.

Общинската Програмата за опазване на околната среда има задължителен характер. Следва да се осигури широко огласяване и запознаване на всички партньори, имащи отношение по проблема.

ИЗПОЛЗВАНИ ИЗТОЧНИЦИ

1. Програма за опазване на околната среда на община Дупница за периода 2008-2013 г.
2. Програма за управление на отпадъците на община Дупница за периода 2008-2013 г.
3. Интегриран план за градско възстановяване и развитие на гр. Дупница – юли, 2013 г.
4. План за развитие на община Дупница
5. Национална програма за управление на дейностите по отпадъците за периода 2014-2020 г.
6. Национална стратегия за опазване на биологичното разнообразие
7. Програма за насърчаване използването на енергия от възобновяеми енергийни източници и биогорива 2012-2020 г.
8. Програма на община Дупница за намаляване на нивата на замърсителите на атмосферния въздух – юни, 2013 г.
9. Прединвестиционно проучване за изграждане на Регионален център за управление на отпадъците от Регион Дупница- август, 2012

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ
КЪМ ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ТЕРИТОРИЯТА
НА ОБЩИНА ДУПНИЦА

№	Дейност	Срок	Финансиране	Очакван ефект
I. Подобряване качеството на атмосферния въздух / Намаляване на шумовото замърсяване.				
1.	Ограничаване на емисиите от битово отопление Поетапно преминаване на отопление с природен газ и разширяване на потреблението Изготвяне проекти за саниране на същ. сграден фонд за повишаване ефективността на сградите Реализиране на проектите за енергийна ефективност на читалища, училища и детски градини	Ежегодно	Национални и Европейски фондове. Банково кредитиране и частно финансиране.	Повишаване на енергийната ефективност и намаляване количествата използвани горива и съответно намаляване емисиите от SO ₂ и прах в димните газове
2.	Ограничаване на емисиите от транспорта Обновяване на автобусния парк на градския транспорт и въвеждане на изискване на по-висока екологична категория за МПС, използване за обществен транспорт, вкл. МПС захранвани с електроенергия	Ежегодно	Бюджет на общината, вкл. програми и проекти финансирани от ЕС	Намаляване на неорганизираните прахови емисии; Снижаване на замърсяването на въздуха с емисии, изпускани с автомобилните газове (прах, азотни, серни и въглеродни

	• Основен ремонт на най-натоварените от транспортния поток централни пътни артерии • Почистване на основната улична мрежа от натрупан прах и осигуряване на поддържането им в добро техническо състояние • Ограничаване на използването на пясъка при зимното поддържане на уличната мрежа и обществените територии и преминаването на химични реагенти и др. твърди минерални субстанции, което не води до значително замърсяване на атмосферния въздух • Благоустрояване на крайпътните и междублокови пространства			оксиди, сажди, летливи органични съединения)
3.	Намаляване съдържанието на общ суспендиран прах и ФПЧ10 в атмосферния въздух • Определяне обхвата и честотата на миене по райони с отчитане на екологичните и финансовите условия • Извършване на мероприятия по залесяване / в т.ч. по трасетата с интензивен трафик/ и затрявяване	Ежегодно	Бюджет на общината, включително програми и проекти, финансирани от национални източници и програми на ЕС	Намаляване емисиите на прах и предотвратяване на замърсяване на въздуха с общ прах и ФПЧ10

	на необлагородените открити терени, поддържане на озеленените пояси			
4.	Създаване и поддържане база данни за източниците на емисии на територията на община Дупница	Ежегодно	Бюджет на общината	Достъп до актуална информация за околната среда
5.	Подобряване на системата за сметосъбиране и сметоизвозване и недопускане палене и изгаряне на отпадъци в контейнерите.	Постоянно	Бюджет на общината	По-чист въздух в населените места
6.	Разработване план за действие в съответствие с изискванията на Закона за защита от шума в околната среда	2017 г.	Собствени средства, външно финансиране	Изпълнение изискванията на Закона за защита от шума в околната среда, изпълнение на мерки за намаляване на шума в населеното място
II. Подобряване на системата за управление на отпадъците.				
1.	План за действие за периода 2015 г.- 2020 г., описан подробно в табл. №3 от Програмата за управление на отпадъците на Община Дупница 2015 – 2020 г., която е неразделна част от настоящата Програма			
III. Подобряване качеството на повърхностните води на територията на общината / Подобряване състоянието на водопроводната и канализационната система.				
1.	Реконструкция и подмяна на водопроводната и канализационната мрежа в гр. Дупница и селата,	Ежегодно, съгласно	Бюджет на Общината, РБ, ОПРР, ОПОС,	Намаляване на загубите при доставката на питейна вода

	включително изграждане на надземни противопожарни кранове	заложеното в Програмата за капиталови разходи	ПУДООС	Повишаване ефективността на отвеждане на отпадъчните води до ПСОВ
2.	Повишаване качеството на питейните води и ефективно използване на ресурса Образователни програми за разумно и рационално използване на питейните води Изграждане на Пречиствателна станция за питейни води – Дупница		Общински Бюджет, РБ, ОПОС, ПУДООС	Намаляване на потреблението
3.	Намаляване замърсяването на реките и пречистване на отпадните води Почистване на речните корита Контрол на отпадните води	Постоянно Текущ	Собствени средства	Намаляване замърсяването на реките и техните притоци
4.	Реконструкция, модернизация и разширение на ГПСОВ-гр.Дупница и доизграждане на канализационна мрежа	В процес на развитие	Общински Бюджет, РБ, ОПОС, ПУДООС	Подобряване състоянието на ГПСОВ
IV. Доизграждане и обогатяване на Зелената система.				
1.	Попълване на озеленяването в жилищни квартали и междублокови пространства Включване на нови площи за поддържане и озеленяване	Ежегодно	Собствени средства	По-добри условия на обитаване за гражданите, основен фактор за по-ниски нива на шум и прах в жилищните зони

2.	Извършване на деакаризация /обеззаразяване/ на зелени площи, детски площадки, дворове на детски градини и училища	Периодично	Собствени средства	
3.	Възстановяване и подмяна на дървестната растителност	Ежегодно	Собствени средства	
V. Опазване и поддържане на богатото биологично разнообразие				
1.	Въвеждане система за контрол на незаконната сеч	Ежегодно		Запазване на биоразнообразието
2.	Контрол върху брането на билки и гъби	Ежегодно		
3.	Предотвратяване на неконтролирана паша на животни в общинските горски и земеделски масиви и в зелените площи на Дупница	Постоянно		
VI. Инвентаризация на нарушени терени и рискови територии.				
1.	Опазване на почвите от замърсители и ерозия	Текущ	Собствени средства	
2.	Засаждане на ерозирали терени и сечища с подходяща растителност	При необходимост	Национални и Европейски фондове	
3.	Доизграждане и реконструкция на подпорни стени по коритата на реките Бистрица и Джерман	2015-2020 г.	Общински Бюджет, РБ, ОПОС, ОПРР, ПУДООС	
VII. Участие на обществеността при решаване на проблемите на околната среда				
1.	Информирание на обществеността • Използване на местните медии за информирание на	Постоянно/ при	Собствени средства	Повишаване на обществената съпричастност и контрол

	населението за всички дейности на общината, свързани с опазване на околната среда • Провеждане на медийни кампании за информиране на населението за управлението на битовите отпадъци и разделното събиране на отпадъци от домакинствата.	необходимост		
2.	Изготвяне на списък на заинтересовани партньорски фирми, външни организации и работа с тях.	Постоянно	Собствени средства	
3.	Регламентиране правата, задълженията и отговорностите на гражданите, като участници в процеса на управление на твърди битови отпадъци		Собствени средства	
4.	Организиране на екологични срещи за дискутиране на въпроси, свързани с чистотата	При необходимост	Собствени средства	Повишаване на обществената съпричастност и контрол
5.	Провеждане на срещи с екологични клубове, училища, детски градини, НПО по проблеми свързани с отпадъците и опазване на околната среда	При необходимост	Собствени средства	
6.	Участие в инициативи свързани с опазването на околната среда – Деня на земята, Деня на околната среда, Седмица на мобилността и др.	Ежегодно	Собствени средства	

Програмата и допълнена с Решение № 135/20.09.2019 год.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ОБС:

/ инж. Емил Гущеров/